

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้
รวมกับการใช้ผังกราฟิก

โดย
นางสุกัญญา อังเพชร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้
ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT ON PRINCIPLE
OF LANGUAGE OF PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS
BY USING INQUIRY APPROACH AND GRAPHIC ORGANIZER

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education TEACHING THAI LANGUAGE
Department of Curriculum and Instruction
Academic Year 2023
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหา ความรู้ ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก
โดย	นางสุกัญญา อังเพชร
สาขาวิชา	การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจู้ย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. คณิต เขียววิชัย)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจู้ย)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สง่า วงศ์ไชย)

630620116 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2

คำสำคัญ : หลักการใช้ภาษาไทย, วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้, ผังกราฟิก

นาง สุกัญญา อังเพชร: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. อธิมาส มากจ้อย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยใช้การวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre-Experimental Research) แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The One-Group Pretest-Posttest Design) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบที่แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

630620116 : Major TEACHING THAI LANGUAGE

Keyword : PRINCIPLE OF LANGUAGE/ USING INQUIRY APPROACH/ GRAPHIC ORGANIZER

MRS. Sukanya ANGPETCH : THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT ON PRINCIPLE OF LANGUAGE OF PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS BY USING INQUIRY APPROACH AND GRAPHIC ORGANIZER Thesis advisor : Atikamas Makjui, Ph.D.

The purposes of this research were to: 1) compare the learning achievement of Thai language principles of the students in Prathomsuksa 6 before and after learning using the inquiry-based teaching method combined with the use of graphic organizers, and 2) study the opinions of the students in Prathomsuksa 6 regarding learning management using inquiry-based teaching methods combined with the use of graphic organizers. The sample group used in this research was students in Prathomsuksa 6/2 of the Demonstration School of Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center, Semester 2, Academic Year 2023, The participants of the study were 39 students, This was obtained from cluster sampling using classrooms as the random unit. The research instruments were: 1) Lesson plans using inquiry-based teaching methods combined with the use of graphic organizers, 2) Thai Language Learning Achievement Test, and 3) The questionnaire on students' opinions on learning. Organize learning using inquiry-based teaching methods combined with the use of graphic organizers. This research was pre-experimental with The One-Group Pretest-Posttest Design. Mean (*M*) Standard Deviation (*SD*) and dependent sample t-test were used to statistically analyzed the data.

The research results showed that

1. The learning achievement of Thai language principles of the students in Prathomsuksa 6 after learning using the inquiry-based teaching method together with the use of graphic organizers was higher than before learning. Statistically significant at the .05 level.

2. The Opinions of the students in Prathomsuksa 6 towards the inquiry-based teaching method together with the use of graphic organizers were at high agreement level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สามารถสำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความเมตตา ความกรุณา ความหวังดี และความเอาใจใส่จากอาจารย์ ดร.อภิมาศ มากุ้ย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบถูกต้องและแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนดูแลติดตามความก้าวหน้าทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำวิจัยได้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สง่า วงศ์ไชย ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบถูกต้องและแก้ไขข้อบกพร่อง อันเป็นประโยชน์ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เตือนแจ้ง ครูนันทยา สุวรรณรัตน์ และอาจารย์ รุจินันท์ พิงสาย ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจและให้คำแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ คณะครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ที่ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความรู้ แนะนำ และให้คำปรึกษา ตลอดจนดูแลติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ได้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมศักดิ์ มากระจันทร์ คุณแม่ประเทือง มากระจันทร์ คุณพ่อธงชัย อังเพชร คุณแม่จำลอง อังเพชร และทุกคนในครอบครัวที่คอยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยสามารถผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ คุณความดีและคุณประโยชน์ทั้งหลายอันเกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณ

สุกัญญา อังเพชร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
คำถามการวิจัย.....	11
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	11
สมมติฐานการวิจัย.....	11
ขอบเขตการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	15
1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	15
1.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง.....	15
1.3 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สาขาภาษาไทย.....	17

2. หลักการใช้ภาษาไทย.....	22
2.1 ความหมายของหลักการใช้ภาษาไทย	22
2.2 ความสำคัญของหลักการใช้ภาษาไทย.....	23
2.3 หลักการใช้ภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัย	24
2.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย	50
2.5 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย.....	53
3. เอกสารเกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.....	57
3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้	57
3.2 ความหมายของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.....	58
3.3 ขั้นตอนของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.....	59
3.4 บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้	64
3.5 บทบาทของนักเรียนในการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้.....	67
3.6 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.....	68
3.7 ประโยชน์ของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.....	70
4. เอกสารเกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิก.....	71
4.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก.....	71
4.2 ความหมายของผังกราฟิก.....	73
4.3 รูปแบบของผังกราฟิก.....	74
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	87
5.1 งานวิจัยในประเทศ.....	87
5.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	93
1. ขั้นเตรียมการวิจัย	93
1. ขั้นเตรียมการวิจัย	94

2. ชั้นสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ	95
3. ชั้นทดลอง	102
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	103
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	104
1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก	104
2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก.....	105
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	107
สรุปผลการวิจัย.....	108
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ	112
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	112
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	112
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	118
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	120
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	154
ภาคผนวก ง ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลักการใช้ภาษาไทย	166
ประวัติผู้เขียน.....	169

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ค่าสถิติแยกตามสาระการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ปีการศึกษา 2564-2566.....	3
ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางต้องรู้และควรรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย.....	15
ตารางที่ 3 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 16101 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	19
ตารางที่ 4 ลักษณะนามบอกชนิด.....	26
ตารางที่ 5 ลักษณะนามบอกหมวดหมู่.....	26
ตารางที่ 6 ลักษณะนามบอกสัญฐาน.....	27
ตารางที่ 7 ลักษณะนามบอกสัญฐาน.....	27
ตารางที่ 8 ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา.....	28
ตารางที่ 9 ลักษณะนามบอกอาการ.....	28
ตารางที่ 10 คำใช้เป็นกริยานุเคราะห์ได้อย่างเดียว.....	35
ตารางที่ 11 สังเคราะห์ขั้นตอนของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.....	63
ตารางที่ 12 แบบแผนการวิจัยแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design.....	93
ตารางที่ 13 แผนการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการ ใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	96
ตารางที่ 14 ปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ.....	98
ตารางที่ 15 วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6.....	99
ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ ผังกราฟิก.....	104

ตารางที่ 17 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก..... 105

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแผนการจัดการดัชนีการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1..... 155

ตารางที่ 19 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย 162

ตารางที่ 20 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย 164

ตารางที่ 21 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก..... 165

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลักการใช้ภาษาไทยเรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก..... 167

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ภาพที่ 2 ผังความคิดเรื่องการใช้ MIND MAP	76
ภาพที่ 3 รูปทรงเรขาคณิตที่ใช้ในผังความคิด	76
ภาพที่ 4 ลักษณะของเส้นที่ใช้ในผังความคิด	77
ภาพที่ 5 ภาพสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย	77
ภาพที่ 6 ผังความคิด Project Organization.....	78
ภาพที่ 7 ผังความคิดการนำเสนอ.....	78
ภาพที่ 8 ผังมโนทัศน์เรื่องสัตว์.....	79
ภาพที่ 9 ผังแมงมุมเรื่องการวัด	79
ภาพที่ 10 ผังลำดับขั้นตอนการสอนแบบจุลภาค	80
ภาพที่ 11 ผังกำงปลาหาสาเหตุของการประพุดิผิตระเบียบวินัยของนักเรียน	80
ภาพที่ 12 ผังแสดงกระบวนการวางแผนการสอนของแจกการ์ด (Jaggard ใน Barry, K & King: 22)	81
ภาพที่ 13 ผังวัฏจักรการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle) ของจอห์น สันและจอห์นสัน และปรับโดย แอเรนด์ (Arends, 1989: 56).....	81
ภาพที่ 14 ผังแสดงความสัมพันธ์เชิงวัตถุประสงค์ 3 ด้าน.....	82
ภาพที่ 15 ผังแสดงเวลาที่ผู้เรียนใช้จริงเพื่อการเรียนรู้ (Academic Learning Time) ของแบร์รี่และคิง (Barry & King, 1992: 299)	82
ภาพที่ 16 โครงสร้างของแผนผังวีโดอะแกรมของโกวิน (Novak and Gowin, 1984: 3).....	83
ภาพที่ 17 ผังพล็อตไดอะแกรม (Plot Diagram).....	83

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของคนไทย เป็นภาษาที่มีตัวอักษรไทยของตนเอง เป็นมรดกล้ำค่าที่บรรพบุรุษสร้างไว้แสดงถึงวัฒนธรรมอันดงามมาแต่โบราณ คนไทยควรมีใจที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติยาวนานกว่า 700 ปี และควรตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ดังที่กรมวิชาการ (2546: 129) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของคนไทย เป็นภาษาที่เด็กไทยทุกคนควรเรียนรู้และใช้ได้อย่างถูกต้องทุกโอกาส ภาษาไทยเป็นเครื่องหมายของความเป็นชาติเอกราชที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน สอดคล้องกับ นพดล จันทรเพ็ญ (2557: 9) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่มีความสำคัญต่อคนไทยทุกคนอย่างยิ่ง เราควรจะมีภาคภูมิใจที่มีเอกลักษณ์ทางภาษาเป็นของตัวเอง นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บรรพชนได้ช่วยกันสร้างสรรค์ สมควรที่จะอนุรักษ์เพื่อธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ ชาติไทยมีภาษาเป็นของตนเองใช้ในกิจการต่าง ๆ ทำให้คนในชาติพากันสำนึกว่าเขาเหล่านั้นเป็นส่วนสำคัญของชาติ ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร สื่อความหมายจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลหนึ่งหรือจากบุคคลไปสู่สังคมอื่น ๆ ในสมัยโบราณเรามีแต่ภาษาพูดต่อมาเมื่อโลกเจริญก้าวหน้าขึ้น มนุษย์จึงได้คิดภาษาเขียนขึ้นเป็นสัญลักษณ์แทนภาษาพูดมีการจัดวางรูป ทำให้เป็นระเบียบ ตลอดจนการเลือกสรรถ้อยคำที่ใช้เป็นไปตามกฎที่วางไว้ในหลักภาษา สอดคล้องกับ อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2557: 3) กล่าวว่า ภาษาไทยมีความสำคัญต่อคนในชาติอย่างยิ่งถ้าเรียนรู้ได้ดี ฝึกปฏิบัติในทางที่ดี เพราะเป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนชาติไทยทำให้ทุกคนเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพทุกอาชีพในประเทศไทย ถ้าเข้าใจวิชาภาษาไทยจะทำให้เข้าใจวิชาอื่น ๆ ไปด้วย

หลักการใช้ภาษาไทยเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนวิชาภาษาไทย เนื่องจากนักเรียนจำเป็นต้องเลือกใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การทำงานร่วมกับผู้อื่นรวมไปถึงการประกอบกิจวัตรประจำวัน นักเรียนต้องมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทย ระเบียบการใช้อักษร การใช้คำ ความหมายของคำ การเรียงคำ และที่มาของภาษาให้ถูกต้องจึงจะสามารถนำภาษาไทยไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์สังคม ทำให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตรงกัน ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2536: 1) ได้กล่าวว่า เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ หลักภาษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้เพื่อเป็นระเบียบแบบแผนที่จะทำให้คนไทยใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ การสอนหลักภาษาจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาไทยเป็นอย่างดี และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ

กองทัพ เคลือบพณิชกุล (2542: 3) ที่ได้กล่าวว่า หลักการใช้ภาษาไทยมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพราะผู้ใช้ภาษาต้องนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทยไปใช้ติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจต่อการสื่อสาร ทำให้สามารถประกอบธุรกิจ การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม สอดคล้องกับ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545: 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักการใช้ภาษาไทยไว้ว่า การเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างของภาษา กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนทางภาษาเป็นอย่างดีและสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมา นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดตัวชี้วัดการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทยไว้ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 25) โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้กำหนด ท 4.1 ป.6/1 ในตัวชี้วัดที่ 1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคไว้ในเรื่องคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน รวมถึงได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบประถมศึกษาปีที่ 6 ว่าเข้าใจความหมายของคำสำนวน คำพังเพย และสุภาษิตรู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค คำภาษาถิ่นและคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นเป้าหมายให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสารการคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

แม้ว่าหลักการใช้ภาษาไทยมีความสำคัญมากและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดตัวชี้วัดด้านการวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคแล้วก็ตาม แต่ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) วิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ตามมาตรฐาน ท 4.1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าสาระการเรียนรู้อื่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564-2566 สอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พบว่า สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ตามมาตรฐาน ท 4.1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าสาระการเรียนรู้อื่น ดังตารางที่ 1 (สำนักทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ, 2566, 2565, 2564)

ตารางที่ 1 ค่าสถิติแยกตามสาระการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ปีการศึกษา 2564-2566

ปีการศึกษา	สาระการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ค่าสถิติจำแนกตามระดับ							
			โรงเรียน		จังหวัด		สังกัด		ประเทศ	
			Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.
2564	สาระที่ 1	100.00	54.23	24.83	48.15	22.76	58.08	22.17	45.15	23.04
	สาระที่ 2	100.00	73.87	12.34	64.56	16.86	69.89	15.91	59.45	19.22
	สาระที่ 3	100.00	87.06	22.27	77.40	28.22	67.19	21.90	70.46	31.25
	สาระที่ 4	100.00	48.76	21.61	41.04	22.80	50.76	23.19	38.80	22.57
	สาระที่ 5	100.00	62.19	31.49	48.25	30.87	63.07	31.51	42.76	30.49
2565	สาระที่ 1	100.00	71.75	22.49	62.14	23.57	73.75	21.06	59.36	24.20
	สาระที่ 2	100.00	65.87	14.96	62.84	16.48	67.17	16.24	59.36	18.29
	สาระที่ 3	100.00	77.24	28.93	67.34	29.95	79.36	26.29	63.61	31.32
	สาระที่ 4	100.00	45.53	21.47	40.03	21.40	47.21	22.22	37.85	21.02
	สาระที่ 5	100.00	61.38	32.29	55.09	31.85	64.26	30.80	52.58	32.09
2566	สาระที่ 1	100.00	71.35	21.85	65.14	22.67	73.52	21.32	59.61	23.79
	สาระที่ 2	100.00	72.12	15.71	67.27	16.68	69.90	16.58	62.51	19.17
	สาระที่ 3	100.00	91.50	16.41	80.53	22.56	86.64	20.13	76.21	24.09
	สาระที่ 4	100.00	55.56	30.49	52.18	23.24	60.84	23.18	40.10	22.97
	สาระที่ 5	100.00	56.97	23.31	47.56	32.10	61.21	31.54	42.01	31.70

ที่มา: งานทะเบียนและประมวลผล โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา, “รายงานผล O-NET ปีการศึกษา 2564-2566”

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) วิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564-2566 ข้างต้น ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ พบว่า ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มีคะแนนน้อยที่สุด จากทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ อีกทั้งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ยังมีคะแนนเฉลี่ยของสาระที่ 4 ตามมาตรฐาน ท 4.1 น้อยกว่าคะแนนระดับสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

อุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยผลคะแนนการสอบสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 คะแนนการสอบอยู่ที่ร้อยละ 48.76 ปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 45.53 และปีการศึกษา 2566 ร้อยละ 55.56 น้อยกว่าคะแนนสังกัด ปีการศึกษา 2564-2566 ซึ่งมีคะแนนการสอบปีการศึกษา 2564 อยู่ที่ร้อยละ 50.76 ปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 47.21 และปีการศึกษา 2566 ร้อยละ 60.84 จากผลคะแนนการทดสอบข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านหลักการใช้ภาษาไทยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย สาขาภาษาไทย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 3 คน (กัลยาภัสร์ สุขเหลือ, ขจรรัตน์ อุดมศรี และทัศนีย์ จิตพิทักษ์กุล, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2564) เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนหลักการใช้ภาษาไทย พบปัญหาดังนี้ ด้านครูผู้สอน ด้านนักเรียน และด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ ประการแรก ด้านครูผู้สอน คือ ครูผู้สอนยังใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบไม่หลากหลาย ครูผู้สอนยังเป็นการสอนแบบบรรยายตามหนังสือเรียนยังขาดวิธีสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนสนใจเรียนหลักการใช้ภาษาไทย อีกทั้งขาดการใช้สื่อและนวัตกรรมที่น่าสนใจไม่ทันสมัย ส่งผลให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย นักเรียนส่วนใหญ่ขอจัดการเรียนรู้แบบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น การค้นคว้าข้อมูล การทำงานเป็นกลุ่ม หรือการสรุปความรู้ด้วยตนเองมากกว่าการฟังครูผู้สอนบรรยายเพียงฝ่ายเดียว ประการที่สอง ด้านนักเรียน คือ นักเรียนไม่สนใจ ไม่ชอบเรียนหลักการใช้ภาษาไทยโดยเฉพาะเรื่องชนิดของคำ ตอบคำถามจากครูผู้สอนบางข้อไม่ได้ มีความสับสนในเรื่องชนิดของคำบางชนิดเนื่องจากมีเนื้อหาจำนวนมากและเข้าใจยาก ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องชนิดของคำในภาษาไทยไม่เท่าที่ควร ไม่สามารถจำประเภทชนิดของคำในภาษาไทยได้ทั้งหมด โดยเฉพาะคำวิเศษณ์ ประการที่สาม ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้คือ ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบเดิม โดยยึดติดแบบเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้สอนเพียงเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนเพียงอย่างเดียวไม่มีการค้นคว้า หนังสือ ตำราหรือเอกสารเพิ่มเติม ทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ที่ควรจะได้รับ และเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนซึ่งเป็นเหตุให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรเท่าที่ควร สอดคล้องกับที่สุจริต เพียรชอบ (2531: 11) ได้กล่าวไว้ว่า ครูบางคนสอนภาษาไทยมาเป็นเวลานาน คู่กันเคยกับการสอนแบบเดิมไม่มีใครจะเปลี่ยนแปลงวิธีสอน ทำให้การสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้ก็เป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การสอนแบบบรรยายไม่ค่อยมีกิจกรรมหรืออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ชอบเรียนหลักการใช้ภาษาไทยเพราะคิดว่าหลักการใช้ภาษาไทยเป็นเรื่องที่ยากและไม่น่าสนใจ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนหลักการใช้ภาษาไทยจึงมีความสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไข การส่งเสริมให้นักเรียนสนใจเรียน ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เข้าใจธรรมชาติของภาษา ลักษณะทั่วไปของภาษา คำนึงถึงมารยาทในการเลือกใช้คำให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ สถานที่ และบุคคล อีกทั้งยังต้องมีความชัดเจนทั้งการออกเสียง การใช้คำ และการใช้ประโยคให้ถูกต้องตามความหมายและบริบทเพราะหลักการใช้ภาษาเป็นหัวใจสำคัญในการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียน เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย จึงเห็นควรที่จะต้องฝึกฝนและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา (2563: 3) ได้มีเป้าหมายให้แต่ละสาขาวิชามีการดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการศึกษา ผู้เรียนระดับประถมศึกษาศึกษามีทักษะกระบวนการในการแสวงหาความรู้อย่างหลากหลาย มีคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการแสดงออกและเป็นผู้นำ ทั้งนี้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างโดยครูต้องหาวิธีการสอน เทคนิคการสอนให้เข้ากับทักษะสำคัญ และการดำเนินชีวิตของนักเรียนเพื่อเข้าสู่สังคมศตวรรษที่ 21

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเพียงอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับความรู้ผู้เรียน ดังที่ สுகนต์ สินธพานนท์ (2560: 53) กล่าวว่า วิธีสอนแบบการสืบเสาะหาความรู้เป็นรูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิม ให้เป็นองค์ความรู้ของผู้เรียนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนแก้ปัญหาโดยเน้นปฏิบัติจริง แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เสริมสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นขั้นตอนอย่างเป็นวัฏจักร สอดคล้องกับกุสิสรา จิตรชญาวัฒน์ และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุคงเจริญ (2564: 51) ได้กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยวิทยาศาสตร์ โดยผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ไว้หลายท่าน ดังเช่น งานวิจัยของ ปิยนุช แหวนเพชร (2560: 83) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีโดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด เช่นเดียวกับกับงานวิจัยของ ธราพงษ์ กรรขำ (2563: 66) ศึกษาการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์บทอาขยานโดยใช้สื่อมัลติมีเดียร่วมกับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ และงานวิจัยของ พิกุล จันทร์นาลาว (2565: 59) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

ร่วมกับเกมการศึกษา ซึ่งงานวิจัยที่กล่าวถึงทั้งหมดสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ทำให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลักการใช้ภาษาไทยได้ แต่อาจยังไม่สามารถช่วยให้นักเรียนเรียบเรียงความคิดได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การสรุปความรู้รวบยอดให้ดีขึ้นได้ แม้ว่าวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้จะมีลำดับขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน แต่ในการเรียนรู้เรื่องหลักการใช้ภาษาไทยนั้นมีความยากและซับซ้อน ครูผู้สอนจึงต้องหาวิธีการมาช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยเห็น ว่าสิ่งที่ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาและสรุปความรู้รวบยอดหลักการใช้ภาษาไทยเสมือนเป็น บทสรุปสั้น ๆ ที่ทำให้นักเรียนสามารถอ่านและจดจำเนื้อหาได้ง่าย คือ การใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) ดังที่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2554: 126) ได้ให้ความหมายของผังกราฟิกไว้ว่า ผังกราฟิก คือ แบบของการสื่อสารเพื่อให้นำเสนอข้อมูล หรือความรู้ที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ มีความ เข้าใจง่าย กระชับ กะทัดรัด ชัดเจน สอดคล้องกับ กุลิสรา จิตรชญาวณิช (2562: 97) ได้กล่าวว่า ผังกราฟิก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ กระชับ กะทัดรัด ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดจดจำข้อมูลง่ายชัดเจน และแม่นยำ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิก พบว่า มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ผัง กราฟิกไว้หลายท่าน ดังงานวิจัยของ ณัฐพร สายกฤษณะ (2563: 107) ศึกษาการพัฒนา ความสามารถในการอ่านวิเคราะห์และการเขียนสรุปความโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี REAP ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ธัญญา เอมบำรุง (2563: 76) ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยและทักษะการร่วมมือโดยใช้เทคนิควีรส์จิกซอร์ร่วมกับ ผังกราฟิก และงานวิจัยของ อธิติยา สุทธิ (2565: 74) ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับ ใจความ โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ซึ่งงานวิจัยที่กล่าวถึงทั้งหมด ส่งผลต่อคะแนนความสามารถด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้สูงขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ และการใช้ผังกราฟิกเป็นวิธีสอนและเทคนิคที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดและเชื่อมโยงองค์ความรู้ พัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กับผู้เรียน การใช้ผังกราฟิกเป็นเทคนิคที่เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และหลักการใช้ภาษาไทย เนื่องจากผังกราฟิกสามารถใช้ได้ กับเนื้อหาหลากหลาย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ผังกราฟิกในขั้นที่ 3 ขั้นอธิบาย (Explain) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ให้ ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้อธิบายหรืออธิบายผลเพื่อแปลผล สรุปผลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้ที่สำคัญในการเรียนรู้หลักการใช้

ภาษาไทยที่ในปัจจุบันมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนให้สูงขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และการใช้ผังกราฟิก ดังนี้

แนวคิดของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มาจากทฤษฎี Constructivism มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (Piaget's Theory of Cognitive Development) ที่ว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์มีการปรับตัว เมื่อมนุษย์มีการรับข้อมูลเข้าไปสัมพันธ์กับโครงสร้างความรู้เดิมเกิดการสร้างสรรค์เสริมความรู้ผ่านทางจิตวิทยาด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดหลักของ Thelen (Thelen อ้างถึงในทิตินา แชมมณี, 2563: 248) 2 แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับ "Inquiry" และแนวคิดเกี่ยวกับ "knowledge" Thelen ได้กล่าวถึงสิ่งสำคัญที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความต้องการค้นคว้าหาความรู้ก็คือ ปัญหา แต่ปัญหานั้นจะต้องมีความหมายกับนักเรียนและท้าทายเพียงพอ ทำให้นักเรียนเกิดความต้องการแสวงหาคำตอบ นอกจากนั้นต้องชวนงุนงงสงสัย (puzzlement) จะยิ่งทำให้นักเรียนต้องการหาคำตอบมากขึ้น ส่วนเรื่องของความรู้ (knowledge) นั้นได้มาจากการนำประสบการณ์เดิมมาใช้กับประสบการณ์ใหม่จึงเป็นสิ่งที่ค้นพบผ่านทางกระบวนการสืบสอบ (inquiry) โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กระตุ้นความสนใจ (Engage) 2) สำรวจค้นหา (Explore) 3) อธิบายความรู้ (Explain) 4) ขยายความรู้ (Expand) 5) ประเมินผล (Evaluate)

ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (Engage) ชี้นำเข้าสู่บทเรียนเป็นการนำเรื่องที่ผู้เรียนสนใจอาจเกิดจากเหตุการณ์ที่กำลังได้รับความสนใจในปัจจุบัน
2. ขั้นสำรวจและค้นหา (Explore) ผู้เรียนวางแผนทำกิจกรรมศึกษาและค้นหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ แล้วลงมือปฏิบัติ
3. ขั้นอธิบาย (Explain) ชี้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ อธิบายผล เพื่อแปลผล สรุปผล ผู้สอนควรให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายความคิดเห็น

4. ขยายความรู้ (Elaborate) ผู้เรียนได้ขยายความรู้ให้กว้างขึ้น ฝึกทักษะและปฏิบัติงานตามที่คุณเรียนต้องการ

5. ประเมินผล (Evaluate) การประเมินผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง และเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ

การใช้ผังกราฟิก เป็นเทคนิคที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น และจำได้นานขึ้น อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการจัดข้อมูลที่มีลักษณะกระจายให้เป็นระเบียบ อธิบายให้เข้าใจ และจดจำง่าย (ทีศนา แชมมณี, 2563: 388)

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เป็นวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเชื่อมโยงความรู้ พัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกในชั้นที่ 3 ชั้นอธิบาย (Explain) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หรืออธิบายผลเพื่อแปลผล สรุปผลในรูปแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers) โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engage) ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ

ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Explore) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสังเกตและสำรวจร่วมกัน เพื่อให้เห็นถึงปัญหา รวมทั้งวิธีการศึกษาข้อมูลที่จะทำให้เข้าใจปัญหานั้น ๆ

ขั้นที่ 3 อธิบาย (Explain) ด้วยผังกราฟิก นักเรียนนำความรู้จากขั้นที่ 2 มาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล และนำเสนอผลด้วยผังกราฟิก (Graphic Organizers)

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Expand) ครูใช้เทคนิควิธีการสอนที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม โดยนำข้อสรุปไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในชีวิตประจำวัน เป็นการขยายความรู้ ความเข้าใจให้กว้างขึ้น

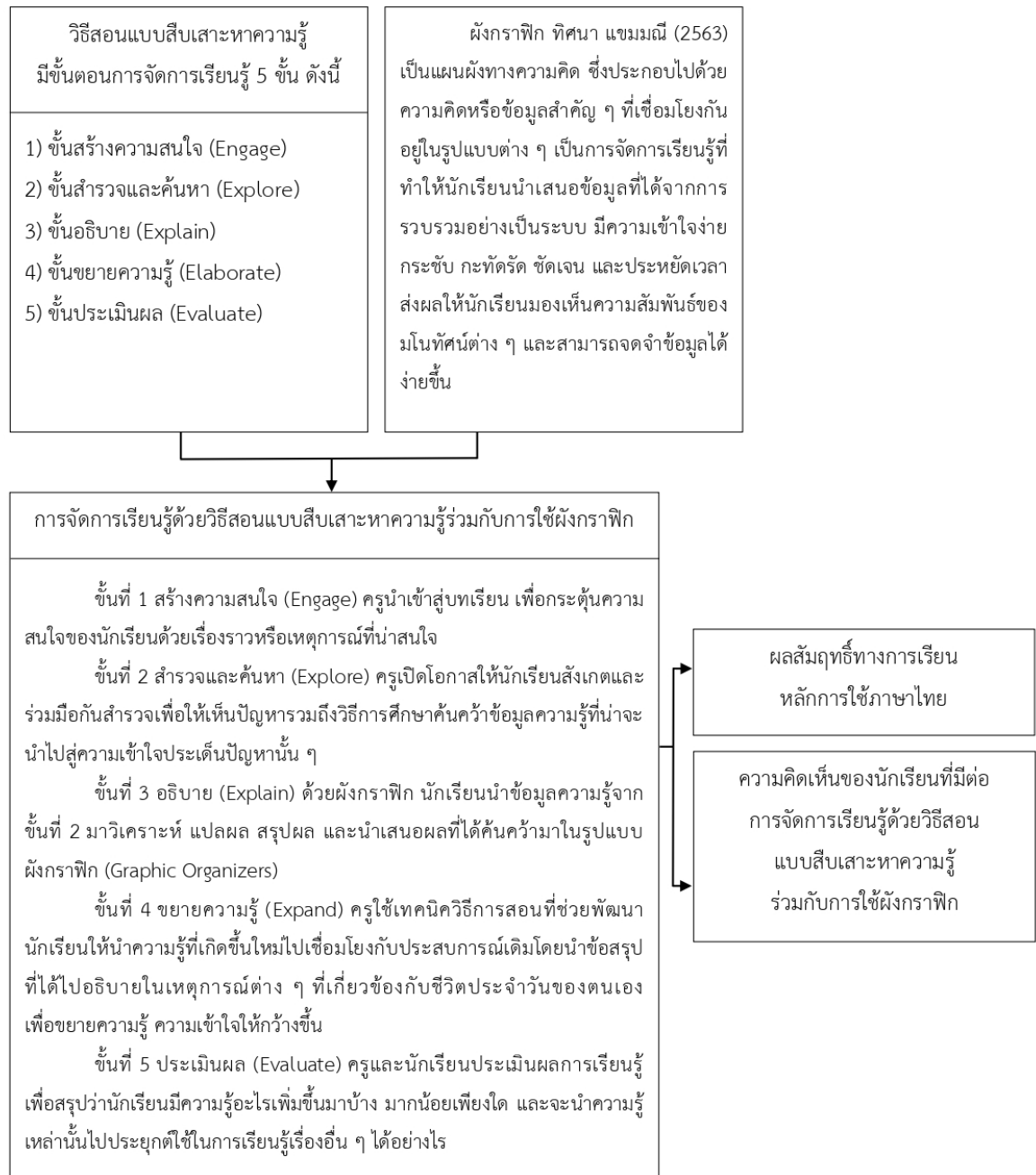
ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluate) ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสรุปว่านักเรียนมีความรู้อะไรบ้างเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด และจะนำความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ได้อย่างไร

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย เป็นการวัดระดับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถของนักเรียนที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำผลการประเมินนั้นไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจที่จะปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา เครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้ในการวัดผลการศึกษา มีหลายชนิด มีลักษณะการใช้แตกต่างกันตามโอกาสหรือสถานการณ์ การที่มีเครื่องมือวัดผลหรือเทคนิคหลายชนิดเช่นนี้ เพื่อช่วยให้การวัดครอบคลุมพฤติกรรมทางการศึกษา (พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย) แม้การวัดและประเมินผลในปัจจุบันจะ

เน้นการวัดจากสภาพจริงหรือต้องการให้ครูผู้สอนเลือกใช้เครื่องมือวัด อย่างหลากหลายไม่ใช่เฉพาะแบบทดสอบก็ตาม แต่ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจ และเลือกใช้เครื่องมือวัดผลแต่ละชนิดอย่างเหมาะสม (สมนึก ภัททิยธนี, 2558: 34) จากหลักการข้างต้น สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัย และพัฒนาศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งสิ้น 159 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัย และพัฒนาศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 39 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย

2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

รายวิชาภาษาไทย 6 ท 16101 ที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการวิจัย มีขอบเขตในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับชนิดของคำ 7 ชนิด จำแนกชนิดของคำตามแนวไวยากรณ์ดั้งเดิม (Traditional Grammar) ของพระยาอุปกิตศิลปสาร ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ในการวิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองทั้งหมดเป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งหมด 8 คาบ ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก หมายถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้คิด เชื่อมโยงความรู้ และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกในชั้นที่ 3 ชั้นอธิบาย (Explain) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้อธิบายผล เพื่อแปลผล สรุปผลในผังกราฟิก (Graphic Organizers) และนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engage) ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ

ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Explore) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสังเกตและสำรวจร่วมกัน เพื่อให้เห็นถึงปัญหา รวมทั้งวิธีการศึกษาข้อมูลที่จะทำให้เข้าใจปัญหานั้น ๆ

ขั้นที่ 3 อธิบาย (Explain) ด้วยผังกราฟิก นักเรียนนำความรู้จากขั้นที่ 2 มาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล และนำเสนอผลด้วยผังกราฟิก (Graphic Organizers)

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Expand) ครูใช้เทคนิควิธีการสอนที่ช่วยพัฒนานักเรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม โดยนำข้อสรุปที่ได้ไปใช้ใน

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluate) ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสรุปว่านักเรียนมีความรู้อะไรเพิ่มขึ้น และจะนำความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาไทย วัดจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยวัดจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

4. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ครูผู้สอนได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับการสอนหลักการใช้ภาษาไทยเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนให้ดีขึ้น

2. นักเรียนได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยให้สูงขึ้น อีกทั้งสามารถนำความรู้ ทักษะและกระบวนการการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย

1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

1.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

1.3 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย

2. หลักการใช้ภาษาไทย

2.1 ความหมายของหลักการใช้ภาษาไทย

2.2 ความสำคัญของหลักการใช้ภาษาไทย

2.3 หลักการใช้ภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัย

2.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย

2.5 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย

3. เอกสารเกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

3.2 ความหมายของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

3.3 ขั้นตอนของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

3.4 บทบาทของครูในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

3.5 บทบาทของนักเรียนในการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้

3.6 ข้อดีและข้อจำกัดของการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

3.7 ประโยชน์ของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

4. เอกสารเกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิก

4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผังกราฟิก

4.2 ความหมายของผังกราฟิก

- 4.3 รูปแบบของผังกราฟิก
- 4.4 ประโยชน์ของผังกราฟิก
- 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 17-28) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการวิจัย ดังนี้

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ผู้วิจัยสนใจพัฒนา สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย โดยพิจารณาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางต้องรู้และควรรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตารางที่ 2 ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางต้องรู้และควรรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้
ป.6	1. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำ ในประโยค	<ul style="list-style-type: none"> ● ชนิดและหน้าที่ของคำ - คำนาม - คำสรรพนาม - คำกริยา - คำวิเศษณ์ - คำบุพบท - คำเชื่อม - คำอุทาน 	✓	
ป.6	2. ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> ● คำราชาศัพท์ ● ระดับภาษา 	✓	

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ต้องรู้	ควรรู้
ป.6	3. รวบรวมและบอกความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทยได้	<ul style="list-style-type: none"> ● คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 	✓	
ป.6	4. ระบุลักษณะของประโยค	<ul style="list-style-type: none"> ● การวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค <ul style="list-style-type: none"> - ประโยคสามัญ - ประโยครวม - ประโยคซ้อน 	✓	
ป.6	5. แต่งบทร้อยกรอง	<ul style="list-style-type: none"> ● กลอนสุภาพ 	✓	
ป.6	6. วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	<ul style="list-style-type: none"> ● สำนวนไทยที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต 	✓	

ในการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกนี้ ผู้วิจัยใช้ตัวชี้วัด ท 4.1 ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

1.3 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สาขาภาษาไทย

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ได้จัดทำหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (หลักสูตรสถานศึกษา, 2563) ดังนี้

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

สาขา วิชาภาษาไทย	รายวิชา ภาษาไทย 6	รหัสวิชา ท 16101
ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	เวลา 160 ชั่วโมง	จำนวน 5 หน่วยกิต

ศึกษาเรียนรู้การอ่านออกเสียงและอธิบายความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน การนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหา การอ่านเร็ว การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ การอ่านหนังสือตามความสนใจ หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน

การคัดลายมือด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อสาร การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง แผนภาพความคิด การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน การเขียนจดหมายส่วนตัว การกรอกแบบรายการต่าง ๆ การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์

การพูดแสดงความรู้ ความเข้าใจ ในจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูสื่อโฆษณา การพูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา การพูดโน้มน้าวในสถานการณ์ต่าง ๆ

การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำเชื่อม คำอุทานในประโยค การใช้คำราชาศัพท์ ระดับภาษา ภาษาถิ่น ความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย จำนวนที่เป็นคำพ้องเพยและสุภาพชิตลักษณะของประโยคสามัญ ประโยคกรรม ประโยคซ้อน กลุ่มคำหรือวลี การแต่งกลอนสุภาพ

การแสดงความคิดเห็นจากรรณคดีและวรรณกรรม การเล่านิทาน การท่องบทอาขยาน และบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

โดยใช้กระบวนการอ่าน กระบวนการเขียน การฟัง การดู และการพูดอย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์บอก สรุปรูป ระบุ อธิบาย เขียน สกตคำ แจกลูก แต่งประโยค คำขวัญ จำแนก

วิเคราะห์ เปรียบเทียบ แสดงความคิดเห็น ปฏิบัติ ท่องจำเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการ
 อ่ ๑ น
 การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม นำเอาความรู้ ข้อคิด
 จากการอ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน

เพื่อให้เกิดมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด มีนิสัยรักการอ่าน
 เหมาะสมกับระดับชั้น เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมไทย

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6, ป.6/7, ป.6/8, ป.6/9

ท 2.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6, ป.6/7, ป.6/8, ป.6/9

ท 3.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6

ท 4.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6

ท 5.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4

รวม 34 ตัวชี้วัด

จากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย 6 ท 16101 สามารถจำแนกเป็นหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ
 ตามโครงสร้างรายวิชา ดังตารางที่ 3

โครงสร้างรายวิชา

สาขาวิชา ภาษาไทย รายวิชา ภาษาไทย 6 รหัส ท 16101

ระดับ ประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 5 คาบ/สัปดาห์ จำนวน 5 หน่วยกิต

ตารางที่ 3 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 16101 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา	จุดเน้น	
					21 Century skills	Characters
1	พิทักษ์สิ่งแวดล้อม	ท 1.1 ป.6/1 ท 2.1 ป.6/1	- การอ่านคำที่มีอักษรนำ - การอ่านคำที่มีอักษรควบ - ตัวเลขไทย - การคัดลายมือ	10	- ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ - มีคุณธรรมมีเมตตา กรุณามีระเบียบ วินัย	- การมีจิต สาธารณะ - การติดต่อ สื่อสาร - การแสวงหา ความรู้
2	เสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม	ท 1.1 ป.6/1 ท 5.1 ป.6/4	- เสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม - การอ่านคำที่มีตัวการันต์ - การอ่านเครื่องหมาย วรรคตอน - กลอนเสภา	10	- ทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	- การดำเนิน ชีวิตของ ตนเองที่ดี - การติดต่อ สื่อสาร
3	พาเที่ยวพระอาราม หลวง	ท 1.1 ป.6/1, ป.6/7 ท 3.1 ป.6/6	- การอ่านพื้นวรรณยุกต์ - คำเป็นคำตาย - พยางค์ คำ วลี - การอ่านแผนที่ แผนที่ แผนภูมิ กราฟ - มารยาทในการชมการแสดง	10	- ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ - มีคุณธรรม มีเมตตากรุณา มีระเบียบวินัย	- การดำเนิน ชีวิตของ ตนเองที่ดี - การติดต่อ สื่อสาร
4	สุภาษิตสอนหญิง	ท 1.1 ป.6/2 ท 2.1 ป.6/8 ท 4	- สุภาษิตสอนหญิง - คำย่อ - ประโยคเพื่อการสื่อสาร - สำนวน สุภาษิต คำพังเพย - การพัฒนาทักษะการเขียน	10	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ	- การดำเนิน ชีวิตของ ตนเองที่ดี - การติดต่อ สื่อสาร
5	ผลิตภัณฑ์ที่มีที่มา	ท 3.1 ป.6/3 ท 4.1	- ประโยค (ประโยคสามัญ) - ภาษาถิ่น - การโฆษณา	10	- ทักษะการ สร้างสรรค์ และนวัตกรรม	- การอยู่ ร่วมกันใน สังคมและ

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา	จุดเน้น	
					21 Century skills	Characters
		ป.6/4 ท 5.1 ป.6/2	- คำที่มีความหมายโดยตรง และโดยนัย		- ทักษะคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ	- การปรับตัว เข้ากับผู้อื่น
6	รู้คุณค่าพลังงาน ทดแทน	ท 1.1 ป.6/2 ท 2.1 ป.6/2	- การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตรง ตามความหมาย - ประโยครวม	12	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา	- การติดต่อ สื่อสาร - การแสวงหา ความรู้
7	รู้คุณค่าพลังงาน ทดแทน	ท 3.1 ป.6/5 ท 3.1 ป.6/5-6	- การเขียนเชิญชวน - การโต้ว่าที่	12	- ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม	- การติดต่อ สื่อสาร - การแสวงหา ความรู้
8	ประชาธิปไตย ในมือเรา	ท 2.1 ป.6/9 ท 3.1 ป.6/5-6	- คำขวัญ คำคม คติพจน์ - คำอวยพร - การเขียนประกาศ - การพูดโน้มน้าวใจ	10	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสาร	- การดำเนิน ชีวิตของ ตนเองที่ดี - การอยู่ ร่วมกันใน สังคม
9	นักสืบทองอิน ตอน นากพระโขนง ที่สอง	ท 2.1 ป.6/4, ป.6/9 ท 5.1 ป.6/1-4	- นิทานทองอิน เรื่องนากพระโขนงที่สอง - คำประสม - การเขียนเรียงความ - การใช้ห้องสมุด	9	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	- การดำเนิน ชีวิตของ ตนเองที่ดี
10	อาหารดีมีคุณค่า	ท 2.1 ป.6/5, ป.6/7 ท 3.1 ป.6/3	- การใช้พจนานุกรม - การเขียนย่อความ - การฟังการอภิปราย - การกรอกแบบบรรยาย - การพูดและเขียน แสดงความคิดเห็น	10	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	- การดำเนิน ชีวิตของ ตนเองที่ดี - การติดต่อ สื่อสาร

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา	จุดเน้น	
					21 Century skills	Characters
11	จดหมายเหตุรายวัน	ท 1.1 ป.6/3-5, ป.6/9 ท 2.1 ป.6/2 ท 4.1 ป.6/2	- คำราชาศัพท์ - การเขียนบันทึกประจำวัน - การเลือกอ่านหนังสือ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ - มารยาทในการอ่าน	10	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	- การดำเนิน ชีวิตของ ตนเองที่ดี - การติดต่อ สื่อสาร - การแสวงหา ความรู้
12	วัยรุ่น วัยเรียน	ท 4.1 ป.6/1	ชนิดของคำ - คำนาม - คำสรรพนาม - คำกริยา - คำวิเศษณ์ - คำบุพบท - คำสันธาน - คำอุทาน	8	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	- การอยู่ ร่วมกันใน สังคมและ การปรับตัว เข้ากับผู้อื่น - การติดต่อ สื่อสาร - การแสวงหา ความรู้
13	ภาพยนต์เห่เรือ	ท 1.1 ป.6/8-9 ท 5.1 ป.6/3	- เรื่องภาพยนต์เห่เรือ - ภาพยนตร์ ๑๑ - การแนะนำหนังสือ	9	- ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	- การแสวงหา ความรู้
14	บทละครชวนรู้ เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกไมยราพ	ท 1.1 ป.6/2 ท 2.1 ป.6/3 ท 5.1 ป.6/1	- เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกไมยราพ - การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง - กลอนบทละคร - โวหาร	10	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา	- การอยู่ ร่วมกันใน สังคมและ การปรับตัว เข้ากับผู้อื่น
15	สนุกสนาน งานประเพณี	ท 2.1 ป.6/2 ท 3.1 ป.6/4	- ประโยคความซ้อน - การเขียนรายงาน - การเขียนบันทึกความรู้ - การพูดรายงาน	10	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา	- การติดต่อ สื่อสาร - การแสวงหา ความรู้

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา	จุดเน้น	
					21 Century skills	Characters
16	สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ มิ่งขวัญปวงประชาไทย	ท 1.1 ป.6/8-9 ท 2.1 ป.6/6 ท 4.1 ป.6/2	- บทร้อยกรอง - ระดับของภาษา - การเขียนจดหมายกิจธุระ - นิสัยรักการอ่าน	10	- ทักษะการ สร้างสรรค์ และนวัตกรรม - ทักษะการสื่อสารฯ และรู้เท่าทันสื่อ	- การอยู่ ร่วมกันใน สังคมและ การปรับตัว เข้ากับผู้อื่น
17	มิตรภาพแห่ง ความทรงจำ	ท 2.1 ป.6/2 ท 4.1 ป.6/3	- คำซ้อน - คำซ้ำ - คำที่มาจาก ภาษาต่างประเทศ - การเขียนและการพูดแสดง ความรู้สึก	10	- ทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา - ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ	- การอยู่ ร่วมกันใน สังคมและ การปรับตัว เข้ากับผู้อื่น - การมีจิต สาธารณะ
สอบปลายภาค				1		
รวม				160		

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผู้วิจัยใช้หน่วย
การเรียนรู้ที่ 12 วิทยุ วิทยุเรียน เป็นหน่วยการเรียนรู้ในการทดลอง ใช้เวลารวมทั้งหมด 8 คาบ

2. หลักการใช้ภาษาไทย

2.1 ความหมายของหลักการใช้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดหลักการใช้ภาษาไทย
ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย (ทัศนีย์ ศุภเมธี, 2542: 68;
พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2545: 1; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 53; กำชัย ทองหล่อ, 2556: 1) ได้ให้
ความหมายของหลักภาษาไทย สรุปได้ว่า หลักภาษาไทย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ แบบแผนทาง
ภาษาไทย การใช้อักษร การเขียนอ่าน การใช้คำ ความหมายของคำ การเรียงคำ และที่มาของภาษา
ที่มีไว้เพื่อให้ผู้ใช้ภาษายึดถือเป็นหลักในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและเหมาะสมจึงจะเกิด
ประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตรงกัน

2.2 ความสำคัญของหลักการใช้ภาษาไทย

ภาษาไทยมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเพราะเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง ดังนั้นควรศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย เพื่อใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามแบบแผน มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักการใช้ภาษาไทยไว้ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2536: 1) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ หลักภาษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้เพื่อเป็นระเบียบแบบแผนที่จะทำให้นักไทยใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ การสอนหลักภาษาจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาไทยเป็นอย่างดี และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างถูกต้อง

กองทัพ เคลือบพนิกกุล (2542: 3) ได้กล่าวว่า หลักการใช้ภาษาไทยมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันเพราะผู้ใช้ภาษาต้องนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทยไปใช้ติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อการสื่อสาร ทำให้สามารถประกอบธุรกิจ การงานและดำรงชีวิตรร่วมกันในสังคม

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545: 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักการใช้ภาษาไทยไว้ว่า การเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างของภาษา กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนทางภาษาเป็นอย่างดีและสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมา นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างถูกต้อง

นพดล จันทรเพ็ญ (2557: 9) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่มีความสำคัญต่อคนไทยทุกคนอย่างยิ่ง เราควรจะภาคภูมิใจที่มีเอกลักษณ์ทางภาษาเป็นของตนเอง นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บรรพชนได้ช่วยกันสร้างสรรค์ สมควรที่จะอนุรักษ์เพื่อธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทางภาษาของชาติชาติไทยมีภาษาเป็นของตนเองใช้ในกิจการต่าง ๆ ทำให้คนในชาติพากันสำนึกว่าเขาเหล่านั้นเป็นส่วนสำคัญของชาติ ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร สื่อความหมายจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลหนึ่งหรือจากบุคคลไปสู่สังคมอื่น ๆ ในสมัยโบราณเรามีแต่ภาษาพูดต่อมาเมื่อโลกเจริญก้าวหน้าขึ้น มนุษย์จึงได้คิดภาษาเขียนขึ้นเป็นสัญลักษณ์แทนภาษาพูดมีการจัดวางรูปทำให้เป็นระเบียบ ตลอดจนการเลือกสรรถ้อยคำที่ใช้เป็นไปตามกฎที่วางไว้ในหลักภาษา

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2557: 3) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยมีความสำคัญต่อคนในชาติอย่างยิ่งถ้าเรียนรู้ได้ดี ฝึกปฏิบัติในทางที่ดี เพราะเป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนชาติไทยทำให้ทุกคนเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพทุกอาชีพในประเทศไทย ถ้าเข้าใจวิชาภาษาไทยจะทำให้เข้าใจวิชาอื่น ๆ ไปด้วย

วรรณนิสา ปานพรม (2561: 5) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง แตกต่างจากภาษาอื่น การที่จะใช้ภาษาไทยให้ได้ผล สมควรมุ่งหมาย จะต้องรู้จักลักษณะของภาษา เพื่อเลือกใช้ถ้อยคำได้ถูกต้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ การใช้ภาษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ ภาษาไทยมีกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนทางภาษา ซึ่งผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารให้ถูกต้อง ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้หลักการใช้ภาษาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างของภาษา กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนทางภาษาเป็นอย่างดี จะสามารถนำความรู้ทางภาษาไทยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

2.3 หลักการใช้ภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัย

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ยึดตำราวชิวิภาคของพระยาอุปกิตศิลปสารเป็นหลัก โดยปรับปรุงชื่อเฉพาะหรือศัพท์เทคนิคต่าง ๆ ให้เป็นคำไทยสามัญ เพื่อง่ายหรือสะดวกในการเรียนรู้ จดจำ และทำความเข้าใจของนักเรียน ดังนั้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาหลักการใช้ภาษาไทย ในที่นี้จึงยึดการจำแนกคำตามแนวของไวยากรณ์ดั้งเดิม (Traditional Grammar) กล่าวคือ ตำราไวยากรณ์ไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร ซึ่งจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยออกเป็น 7 ชนิด (สุชาติา เจียพงษ์, 2564) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คำนาม

คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ สภาพ อาการและลักษณะซึ่งหมายความรวมถึงสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น

สุนัข ไม่ชอบกินอาการเม็ด

วนิดา ไปเที่ยวที่ชะอำ

ในแต่ละประโยค คำทุกคำที่พิมพ์ด้วยตัวเน้นเป็นคำนามทั้งหมด ทั้งนี้มีลักษณะแตกต่างกัน จึงแบ่งคำนามออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่

1. **สามัญนาม** คือ คำนามที่เป็นชื่อเรียกโดยทั่ว ๆ ไป ไม่จำเพาะเจาะจง เช่น

นักศึกษา ที่หน้า **ที่ศึกษาหาความรู้**

โคแก่ ชอบกิน **หญ้าอ่อน**

สามัญนามแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 **สามัญนามใหญ่** คือ คำนามที่เป็นชื่อเรียกของจำพวกใหญ่ ๆ ที่มีจำพวกย่อย ๆ อีก เช่น เสือ นก ปลา งู เรือ หมอ แกง ส้ม กล้วย มด หอย ดาว ฯลฯ

1.2 **สามัญนามย่อย** คือ คำนามที่เป็นชื่อเรียกที่ย่อยลงมาจากสามัญนามใหญ่อีกชั้นหนึ่ง เช่น

นก - นกกระจอก นกกระจิบ นกกระจูต นกดูเหว่า นกเอี้ยง นกนางแอ่น นกคุ้ม นกแขกเต้า นกแซงแซว นกเค้าแมว นกฮูก นกแก้ว นกเขา

ปลา - ปลาดุก ปลาช่อน ปลากะราย ปลากด ปลาสลิด ปลาหมอ ปลาเกา ปลาชะโด ปลากะตัก ปลาไหล ปลาฉลาด ปลาทุ ปลาสลัด

คำสามัญนามย่อยนี้บางทีจะมีคำบอกชนิดย่อยลงไปอีก เช่น

นกเขา - นกเขาสัว นกเขาไฟ นกเขาใหญ่

ปลาดุก - ปลาดุกอูย ปลาดุกด้าน ปลาดุกเผือก

2. **วิสามัญนาม** คือ คำนามที่เป็นชื่อเรียกเฉพาะของบุคคล สัตว์ สิ่งของและสถานที่ เป็นชื่อที่บัญญัติขึ้นสำหรับใช้เรียกชี้เฉพาะลงไปว่าเป็นใคร หรืออะไร เช่น

มาริษา เป็นคนดี

ใคร ๆ ก็เรียนที่ **มหาวิทยาลัยศิลปากร**

3. **ลักษณนาม** คือ คำนามที่ใช้ประกอบสามัญนามเพื่อบอกรูปลักษณะ ขนาด หรือประมาณของสามัญนามนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่จะปรากฏตามหลังสามัญนามหรือคำวิเศษณ์บอกจำนวนนับ เช่น

บ้าน **หลังนี้มีต้นไม้หลายต้น**

พระภิกษุ **รูปนั้น** เป็นเจ้าอาวาส

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545: 73-75) ได้แบ่งลักษณะนามไว้ 6 ลักษณะ สรุปได้ ดังนี้

3.1 ลักษณะนามบอกชนิด

ตารางที่ 4 ลักษณะนามบอกชนิด

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
พระองค์	ผู้ที่นับถืออย่างสูง เช่น พระพุทธเจ้า พระราชา เทวดาที่เป็นใหญ่ เจ้านายชั้นสูง
องค์	เจ้านาย เทวดา สิ่งที่เกี่ยวข้องด้วยพระพุทธเจ้า พระราชา หรือเจ้านาย เช่น อวัยวะภายใน เครื่องใช้สอย เป็นต้น
รูป	ภิกษุ สามเณร ปะขาว ชี นักพรตต่าง ๆ
ตน	ยักษ์ ภูตผีปีศาจ นักสิทธิ์ เช่น ฤๅษี วิทยาธร
คน	มนุษย์สามัญทั่วไป
ตัว	สัตว์ดิรัจฉาน สิ่งของบางอย่าง เช่น เครื่องเรือน โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ตะปู ปากกา ตุ๊กตา ฯลฯ
ใบ	ภาชนะทั้งปวง ลูกไม้ ใบไม้ เป็นต้น
เรื่อง	เรื่องราว ข้อความ คดีต่าง ๆ
สิ่ง, อัน	สิ่งของ หรือ กิจการ ที่เป็นสามัญทั่วไป
เลา	ปี ชล่วย
เชือก	ช้างบ้าน
เรือน	นาฬิกา
เล่ม	หนังสือ เกวียน ศัสตราต่าง ๆ เทียน เข็ม ตะไกร สิว ฯลฯ

3.2 ลักษณะนามบอกหมวดหมู่

ตารางที่ 5 ลักษณะนามบอกหมวดหมู่

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
กอง	ทัพ ทหาร คำทำงานรวมกัน ของที่กองรวมไว้ อิฐุ ทราย ฯลฯ
พวก, เหล่า	คน สัตว์ สิ่งของ ที่อยู่ร่วมกัน และมีลักษณะอย่างเดียวกัน
หมวด	คน สัตว์ สิ่งของ ที่แยกมารวมกันได้
หมู่	คน สัตว์ สิ่งของ ที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ
ฝูง	สัตว์พวกเดียวกันที่ไปด้วยกันเป็นพวก ๆ
คณะ	คนที่อยู่ในสำนักหนึ่ง หรือในหน้าที่ทำการอย่างหนึ่ง หรือในปกครองรวมกัน
นิกาย	นักบวชศาสนาเดียวที่แยกออกเป็นพวก ๆ
สำหรับ, ชุด	คน หรือ สิ่งของที่มีครบตามอัตรา

3.3 ลักษณะนามบอกสัณฐาน

ตารางที่ 6 ลักษณะนามบอกสัณฐาน

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
วง	ของที่มีรูปเป็นวง เช่น แหวน กำไล ฯลฯ
หลัง	ของที่มีรูปเป็นหลังคา เช่น เรือน ตึก กุบ ประทุน เก๋ง บุซบก มุ้ง ฯลฯ
แผ่น	ของที่มีรูปแบน ๆ เช่น กระจดาช กระจดาน กระจเบื้อง อิฐ ฯลฯ
ผืน	ของที่มีรูปแบนกว้างใหญ่ เช่น ผ้า เสื้อ พรม กระจแขง หนังสั้ว ที่ใช้ปู ฯลฯ
แถบ	ของที่แบนแคบแต่ยาว เช่น ผ้าแคบ ๆ แต่ยาว ฯลฯ
บาน	ของเป็นแผ่นที่มีกรอบ เช่น ประตู หน้าต่าง กระจจกเงา กรอบรูป ฯลฯ
ลูก	ของที่มีรูปกลม ๆ เช่น ลูกไม้ ลูกหิน ฯลฯ
แท่ง	ของที่ทึบหนามีรูปลายาว ๆ เช่น เหล็ก ตะกั่ว ดินสอ ฯลฯ
ก้อน	ของที่มีรูปเป็นก้อน เช่น ก้อนดิน หิน อิฐแตก ขนมปิ้ง ฯลฯ
คัน	ของที่มีส่วนสำหรับถือและลาก รูปลายาว ๆ เช่น ร่ม ฉัตร ธนู กระจสน หน้าไม้ ซ้อน ส้อม ซอ เบ็ด (ที่มีคัน) แร้ว ไถ รถ ฯลฯ
ต้น	ของที่เป็นต้น เช่น ต้นไม้ เสา ชุง ฯลฯ

3.3 ลักษณะนามบอกสัณฐาน

ตารางที่ 7 ลักษณะนามบอกสัณฐาน

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
กระบอก	ของกลมยาวแต่กลวง เช่น ปล้องไม้ไผ่ ข้าวหลาม พลุ ปืน
เส้น	ของที่เป็นเส้นเล็กยาว เช่น เชือก ลวด ด้าย ฯลฯ
สาย	ของที่เป็นทางยาว เช่น ถนน ทาง ลำน้ำ ฯลฯ
ปาก	เครื่องถักดักสัตว์มีรูปเป็นปากกว้าง เช่น แห อวน สวิง โพงพาง ฯลฯ
ปิ่น	ของที่แบนกว้างเป็นพืดยาว เช่น ดอกที่กว้าง เลื่อย ฯลฯ
ชี้	ของเล็กยาวตั้งเรียงกันเป็นแถว เช่น ชี้กรง ชีพิน ฯลฯ

3.4 ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา

ตารางที่ 8 ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
คู่	ของที่มีชุดละ 2 สิ่ง เช่น รองเท้า ถุงเท้า แจกกัน เข็มเทียน ซ้อนกับส้อม ฯลฯ
โหล	ของที่รวมกัน 12 สิ่ง
กู่ลี	ผ้าห่อหนึ่งที่รวมกัน 20 ผืน
ชื่อมาตราต่าง ๆ เช่น โยชน์ เกวียน ฯลฯ	ของที่ใช้ วัด ตวง ชั่ง และ เวลา เงิน เช่น ทาง 4 โยชน์ เงิน 5 ชั่ง หนัก 2 หาบ เป็นต้น
ชื่อภาชนะต่าง ๆ เช่น ตุ่ม ไห ฯลฯ	ของที่ตวงด้วยภาชนะนั้น ๆ เช่น น้ำ 5 ตุ่ม น้ำปลา 3 ไห เหล้า 1 ขวด เป็นต้น

3.5 ลักษณะนามบอกอาการ

ตารางที่ 9 ลักษณะนามบอกอาการ

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
มวน	ของที่มวน เช่น บุหรี่
พับ	ของที่พับไว้ เช่น ผ้าต่าง ๆ
ม้วน	ของที่ม้วน เช่น ยาจืด ฯลฯ
กำ, ฟ่อน	ของที่ทำเป็นกำ ฟ่อน เช่น ฝัก ฯลฯ

3.6 ลักษณะนามซ้ำชื่อ सामानยนาบบางคำ ที่ไม่ต้องการบอกลักษณะดังข้างบนนี้ เมื่อใช้กับคำวิเศษณ์เช่นนั้น ต้องเอาคำ सामานยนาบเดิมนั้นเองมาใช้เป็นลักษณะนามประกอบคำวิเศษณ์นั้น ๆ เช่น

ประเทศสองประเทศ

เมืองสองเมือง

คำ सामานยนาบที่ซ้ำกับชื่อข้างหน้า คือ **ประเทศ เมือง บ้าน วัด** นั้นเรียกว่า ลักษณะนามเหมือนกัน โดยปกติคำลักษณะนามจะอยู่หลังคำประกอบนามที่เป็นจำนวนนับหรือตัวเลขแต่ถ้าจำนวนนับนั้นใช้คำว่า “เดียว” หรือ “หนึ่ง” ลักษณะนามอยู่หน้าคำ “เดียว” และ “หนึ่ง” เช่น

ฉันมีสมุดเล่มเดียวแต่เธอมีหลายเล่ม

แม่บอกว่าแกงนี้ให้ใส่กระเทียมเพียงหัวเดียว

4. **สมุหนาม** คือ คำนามที่ใช้แสดงหมวดหมู่ของสามัญนาม และวิสามัญนาม เช่น

ฝูงนกกำลังบินกลับรัง

คณะนาฏศิลป์ไทยเดินทางไปเผยแพร่วัฒนธรรมที่ประเทศเกาหลี

สมุหนาม จำแนกเป็นชนิดย่อยได้ 2 ชนิด คือ

4.1 คำที่ทำหน้าที่แสดงหมวดหมู่ของสามัญนามและวิสามัญนาม ซึ่งจะปรากฏอยู่ข้างหน้าสามัญนามและวิสามัญนาม เช่น

พวกชาวบ้านรวมตัวกันประท้วงเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ฝูงชนกำลังบ้าคลั่งกรูกันเข้าทำลายทรัพย์สินต่าง ๆ

4.2 คำนามที่เป็นชื่อสถานที่หรือองค์กรต่าง ๆ แต่สมมุติให้เป็นบุคคลซึ่งหมายถึงกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในสถานที่หรือองค์กรนั้น ๆ เช่น

บริษัทนี้กำลังรับสมัครบุคคลเป็นจำนวนมาก

โรงเรียนทุกแห่งต้องการนักเรียนที่มีความประพฤติดี

คำสมุหนามในข้อ 4.1 ต้องทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรม หรือส่วนขยายของประโยคได้เหมือนกับสามัญนาม จึงนับว่าเป็นสมุหนาม แต่ถ้าทำหน้าที่ประกอบนามอื่น ๆ เพื่อแสดงลักษณะของนามนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้นจะเป็นลักษณนาม เช่น

โหลงช้างกำลังออกหากิน (สมุหนาม)

ช้างโหลงหนึ่งกำลังออกหากิน (ลักษณนาม)

ฝูงปลาแหวกว่ายในลำธาร (สมุหนาม)

ปลาฝูงนั้นกำลังแหวกว่ายในลำธาร (ลักษณนาม)

คำสมุหนามในข้อ 4.2 ต้องเป็นสมมุติบุคคลจึงจะนับว่าเป็นสมุหนาม แต่ถ้ามีความหมายถึงสถานที่หรือองค์กรตามรูปศัพท์จะเป็นนามชนิดอื่น เช่น

กรมพลศึกษากำลังคัดเลือกนักกีฬา (สมุหนาม)

ฉันไปติดต่อราชการที่กรมพลศึกษา (วิสามัญนาม)

บริษัทของเขาตั้งอยู่ที่ถนนสุริวงค์ (สามัญนาม)

5. **อาการนาม** คือ คำนามที่เกิดจากการใช้คำ “การ” และ “ความ” นำหน้าคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ ทำให้คำกริยาและคำวิเศษณ์นั้นสื่อสารความหมายเป็นนามธรรม คือ เป็นคำนาม ที่บอกความหมายของสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง เช่น

ความรักประดุจน้ำทิพย์ขมิโลมใจให้เป็นสุข

เขาไม่เอาใจใส่ในการเรียนเหมือนก่อน

การใช้คำ “การ” และ “ความ” นำหน้ามีข้อสังเกต ดังนี้

5.1 ใช้คำ “การ” นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางกายและวาจา เช่น

การพูดเป็นทักษะทางภาษาที่ฝึกฝนได้

การนอนหลับเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่ง

5.2 ใช้คำ “ความ” นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปในทางจิตใจ หรือการแสดง ความนึกคิดในทางนามธรรม และใช้นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น

ความรู้นำมาซึ่งความก้าวหน้าของชีวิต

เขาเป็นคนปราศจาก**ความรู้**สึกนึกคิด

5.3 คำ “การ” และ “ความ” นี้ถ้านำหน้าคำชนิดอื่นนอกเหนือจากคำกริยา และคำ วิเศษณ์ไม่นับว่าเป็นอาการนาม แต่เป็นสามัญนาม เช่น

ความว้าวยังไม່หาย**ความ**ควายเข้ามาแทรก

เขาชอบเล่น**การ**เมืองเป็นชีวิตจิตใจ

กำชัย ทองหล่อ (2556: 201) ได้ให้ข้อสังเกตการใช้ “การ” และ “ความ” ดังนี้

คำว่า “การ” มักใช้นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางกายและวาจา เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การวิ่ง การกิน การดื่ม การหาวนอน การพูด การเจรจา กราปราศรัย การออกเสียง ฯลฯ

คำว่า “ความ” มักใช้

1. นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางจิตใจหรือคำที่แสดง ความนึกคิดทางนามธรรม เช่น ความคิด ความฝัน ความรู้ ความดำริ ความเข้าใจ ความก้าวหน้า ความเสื่อม ความเจริญ ความกดดัน ความท้อถอย ความรัก ความเกลียด ความเกิด ความตาย ความรุ่งโรจน์ ฯลฯ

2. นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความดี ความชั่ว ความสูง ความยาว ความเร็ว ความสวย ความสะอาด ความไว ความถี่ ความทึบ ความหรรษา ฯลฯ

คำ “การ” และ “ความ” ถ้านำหน้าคำชนิดอื่นนอกจากคำกริยาและคำวิเศษณ์ ไม่นับว่าเป็น อาการนาม เช่น การบ้าน การเรียน การพาณิชย์ การเศรษฐกิจ การศึก การสงคราม การเมือง การคลังการอุตสาหกรรม การประปา ความว้าว ความควาย ความแพ่ง ความอาญา ความศึก ความ เมือง ฯลฯ

คำที่มี “การ” และ “ความ” นำหน้าดังตัวอย่างข้างบนนี้เป็น สามัญนาม ไม่ใช่ อาการนาม

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนามหรือข้อความที่ได้กล่าวมาแล้ว หรือข้อความอันเป็นที่เข้าใจกัน เพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวคำหรือข้อความนั้นซ้ำ ซึ่งจะทำให้ภาษาสละสลวยขึ้น คำสรรพนามแบ่งออกเป็น 6 ชนิด คือ

1. บุรุษสรรพนาม (บุ-หฺรุด-สั-บ-พะ-นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพูดจกกัน แบ่งเป็น 3 ชนิด

1.1 บุรุษที่ 1 คือ สรรพนามที่ใช้แทนตัวผู้พูด เช่น ฉัน ดิฉัน ผม เรา ข้า กู อู๋ กระผม ข้าพเจ้า ข้าพระพุทธเจ้า อาตมาเกล้ากระหม่อม ฯลฯ

1.2 บุรุษที่ 2 คือ สรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้ที่พูดด้วย เช่น คุณ เธอ เจ้า เอ็ง มึง ลื้อ ท่าน ไต่ ท้า ไต่ฝ่าพระบาท ไต่ฝ่าละอองธุลีพระบาท พระคุณเจ้า ฯลฯ

1.3 บุรุษที่ 3 คือ สรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึง เช่น เขา ท่าน เธอ มัน พระองค์ เป็นต้น

คำบางคำเป็นได้หลายบุรุษ การที่จะพิจารณาว่าเป็นบุรุษที่เท่าไรนั้นให้ถือเอาหน้าที่ของคำเป็นสำคัญ แล้วแต่จะทำหน้าที่แทนผู้พูด ผู้ฟัง หรือผู้ที่กล่าวถึง เช่น

เขาไม่ชอบหน้าเราเท่าไรหรอก (บุรุษที่ 1)

ท่านจะให้ดิฉันทำอะไรคะ (บุรุษที่ 2)

คุณช่วยเรียนท่านด้วยว่าผมไม่สบาย (บุรุษที่ 3)

การใช้คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย ถือเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความประณีตต้องรู้กาลเทศะในการใช้คำ เป็นเครื่องแสดงถึงคุณภาพอย่างหนึ่ง ดังที่ สุชาติา เจียพงษ์ (2553: 138-162) กล่าวสรุปได้ว่า การใช้คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยจะต้องใช้โดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม เช่น เพศของผู้ที่เราพูดด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังหรือผู้ที่กล่าวถึง กาลเทศะ ทั้งนี้ผู้ใช้จะเลือกการใช้คำบุรุษสรรพนามตามปัจจัยทางสังคมหากใช้ผิดอาจทำให้ไม่สุภาพได้ เช่น เมื่อจะพูดกับอาจารย์จะใช้คำว่า ท่าน แสดงถึงความเคารพ และใช้คำแทนผู้พูด หนู หรือกระผม เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้คำนามอื่นแทนคำบุรุษสรรพนามได้ เช่น คำที่เรียกชื่อเล่น คำเรียกเครือญาติ หรือคำอื่น ๆ ดังตัวอย่าง

ตุ้มไม่ชอบอาหารจีนนะคะ (บุรุษที่ 1)

ช่วยหยิบยางลงให้หน่อยสิตุ้ม (บุรุษที่ 2)

ป่าไม่ได้ไปด้วยหรอก ป่าเดินไม่ไหว (บุรุษที่ 1)

ป่ากำลังทำอะไรคะ (บุรุษที่ 2)

2. ประพันธสรรพนาม (ประ-พันธ-ทะ-ลับ-พะ-นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามที่อยู่ติดกันข้างหน้า ได้แก่ คำว่า ที่ ซึ่ง อัน ดัง ผู้ ผู้ที่ ผู้ซึ่ง ดังตัวอย่าง

คนที่**เป็น**ครูต้องมีความอดทนเป็นเลิศ

คน**ซึ่ง**ตกอยู่ในห้วงแห่งความรักย่อมมองโลกเป็นสีชมพู

บุคคล**อัน**ประพฤติธรรมย่อมมีจิตที่สงบ

นักศึกษา**ผู้**มีรายชื่อต่อไปนี้ให้ไปพบอาจารย์ฝ่ายปกครอง

3. นิยมสรรพนาม (นิ-ยะ-มะ-ลับ-พะ-นาม) คือ คำสรรพนามที่ผู้ใช้แทนคำนามหรือข้อความที่ได้กล่าวมาแล้ว หรือคำนามที่ปรากฏอยู่เฉพาะหน้า เพื่อชี้เฉพาะบ่งความให้ชัดเจนแน่นอนลงไป ได้แก่ คำว่า นี่ นี้นั้น โน่น ทั้งนี้ ทั้งนี้ เช่นนี้ เช่นนั้น อย่างนี้ อยู่นี้ ดังตัวอย่าง

นี่เป็นผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจากบริษัทของเรา

นั่นเป็นมติของที่ประชุมซึ่งคุณต้องยอมรับ

ฉันอยู่นี้นสบายกว่า**อยู่โน่น**มาก

การใช้นิยมสรรพนามมีข้อสังเกต คือ

นี่ - **นี่** ใช้แทนคำนามที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด

นั่น - **นั่น** ใช้แทนคำนามที่อยู่ห่างออกไป

โน่น - **โน่น** ใช้แทนคำนามที่อยู่ห่างที่สุด

4. อนิยมสรรพนาม (อะ-นิ-ยะ-มะ-ลับ-พะ-นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามทั่ว ๆ ไป โดยที่ไม่มีกำหนดแน่นอน หรือไม่ชี้เฉพาะเจาะจงลงไปว่าเป็นสิ่งนั้น สิ่งนี้ ได้แก่ คำว่า ใคร อะไร ไหน ผู้ใด ผู้หนึ่งผู้ใด ผู้ใดผู้หนึ่ง อื่น ชาวไหน ชาวอะไร ชาวอื่น หรืออาจใช้เป็นคำซ้ำว่า ใคร ๆ อะไร ๆ ไหน ๆ อื่น ๆ ไใด ๆ ฯลฯ ก็ได้ ดังตัวอย่าง

ใคร ๆ ก็กล่าวว่าเขาเป็นคนดีจริง ๆ

เวลา**ไม่**สบาย**อะไร ๆ** ก็กลืนไม่ลง**ทั้งนั้น**

ไตไตในโลกล้วน **อนิจจัง**

5. ปฤจฉาสรรพนาม (ปริต-ฉา-ลับ-พะ-นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามที่มีเนื้อความเป็นคำถาม คำปฤจฉาสรรพนามมีรูปคำเช่นเดียวกับอนิยมสรรพนาม เช่น อะไร ผู้ใด ผู้หนึ่งผู้ใด ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ใครจะไปเที่ยวชวยทะเลกับฉันบ้าง

คุณจำ**ได้**ไหม**ไหน**เป็นของคุณ

ผู้ใดจะแสดงความคิดเห็นอีกบ้าง

แม้ว่าอนิยมสรรพนามและปลุจฉาสรรพนามมีรูปคำเหมือนกัน การพิจารณาว่าคำนั้น ๆ เป็นชนิดใดให้พิจารณาจากการใช้ในประโยคชนิดต่าง ๆ กล่าวคือ อนิยมสรรพนามใช้กับประโยคบอกเล่า และประโยคปฏิเสธ ส่วนปลุจฉาสรรพนามใช้เฉพาะกับประโยคคำถามเท่านั้น เช่น

ฉันไม่รู้ว่าจะไปกับใคร (อนิยมสรรพนาม)

คุณจะไปกับใคร (ปลุจฉาสรรพนาม)

เขาไม่ไปไหนหรือกเชื่อฉันเถอะ (อนิยมสรรพนาม)

ไหนคือบ้านเพื่อนคุณ (ปลุจฉาสรรพนาม)

6. วิภาคสรรพนาม (วิ-พาก-คะ-สับ-พะ-นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนาม แบ่งคำนาม ออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ คำว่า “ต่าง บ้าง กัน” ดังนี้

6.1 คำว่า “ต่าง” แทนคำนามเพื่อบอกให้ทราบว่าคำนามนั้น ๆ แยกออกเป็น ส่วน ๆ แต่ละส่วนทำอาการที่เหมือนกัน เช่น

นักกีฬาทุกคนต่างเตรียมตัวฝึกซ้อมเต็มที่

กรรมกรต่างยากจนด้วยกันทั้งนั้น

6.2 คำว่า “บ้าง” แทนคำนามเพื่อบอกให้ทราบว่าคำนามนั้น ๆ แยกออกเป็น ส่วน ๆ หลายส่วน แต่ละส่วนทำอาการที่แตกต่างกันออกไป เช่น

เด็ก ๆ บ้างนอนหลับ บ้างเล่นของเล่น บ้างนอนดูตม

ชวานาบ้างเกี่ยวข้าว บ้างนั่งพัก

6.3 คำว่า “กัน” แทนคำนามเพื่อบอกให้ทราบว่าคำนามนั้น ๆ แยกออกเป็น ส่วน ๆ หลายส่วน แต่ละส่วนทำอาการเกี่ยวข้องกันหรือโต้ตอบกัน เช่น

รถบรรทุกหลายคันชนกันที่กลางสะพาน

นักเรียนช่างกลชอบยกพวกตีกันเป็นประจำ

คำกริยา

คำกริยา คือ คำที่แสดงอาการของคำนามและคำสรรพนาม หรือแสดงการกระทำของประธานในประโยค เช่น

ไฟดับ

เสาไฟฟ้าใกล้บ้านฉันโค่นทับคนตาย

ทุกประโยคคำที่พิมพ์ด้วยตัวเน้นเป็นคำกริยาทั้งหมด ทั้งนี้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปจึงสามารถแบ่งคำกริยาออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. **อกรรมกริยา** คือ คำกริยาที่มีใจความครบบริบูรณ์ในตัวเอง โดยไม่ต้องมีคำนามหรือสรรพนามทำหน้าที่เป็นกรรมปรากฏตามหลังคำกริยานั้น เช่น

นกบิน

กบกระโดด

2. **สกรรมกริยา** คือ คำกริยาที่มีใจความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ในตัวเอง ต้องอาศัยคำนามหรือคำสรรพนามมาทำหน้าที่เป็นกรรมรองรับข้างท้าย จึงจะทำให้ได้ใจความสมบูรณ์ เช่น

พ่อค้าขายอะไรบ้าง

ชาวบ้านบุกrukป่าสงวนแห่งชาติที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำกริยาบางคำเป็นได้ทั้งอกรรมกริยาและสกรรมกริยา ทั้งนี้เป็นคำกริยาชนิดใดนั้นต้องพิจารณาจากประโยคที่คำกริยานั้นปรากฏ เช่น

ประตูโรงเรียนเปิดแล้ว (อกรรมกริยา)

ภารโรงเปิดประตูโรงเรียนแล้ว (สกรรมกริยา)

ต้นไม้โค่น (อกรรมกริยา)

ใครโค่นต้นไม้ (สกรรมกริยา)

3. **วิกตรรกกริยา** คือ คำกริยาที่ไม่มีความหมายสมบูรณ์ใช้เป็นกริยาของประธาน ตามลำพังไม่ได้ต้องอาศัยคำนาม คำสรรพนาม หรือคำวิเศษณ์มาประกอบเข้าข้างหลัง จึงจะสื่อความหมายได้ คำหรือข้อความที่นำมาประกอบเข้าข้างหลังคำวิกตรรกกริยานั้น ไม่ใช่กรรมของประโยคแต่เรียกว่า วิกติการก หรือเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า ส่วนเติมเม คำวิกตรรกกริยา ได้แก่ คำว่า เป็น เหมือน คล้าย ดัง คือ เท่า เสมือน ดุจ ประดุจ ราวกับ เพียงดัง เปรียบเหมือน อุปมาเหมือน ดังตัวอย่าง

ฉันเป็นครูสอนวิชาภาษาไทย

หน้าตาดีเหมือนดาราราภาพยนตร์

4. **กริยานุเคราะห์หรือกริยาช่วย** คือ กริยาทำหน้าที่ช่วยกริยาชนิดอื่น ๆ ให้แสดงความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นตามหน้าที่ของคำกริยา ได้แก่ ได้ แก่ ได้ เพิ่ง ยังคง คง กำลัง จะ จัก อาจจะ เห็นจะ ถ้า ที่จะ ถ้า จะ เห็นที่จะ คง คงจะ ต้อง คงต้อง จง อย่า ขอบจ งอย่า อย่าเพิ่ง โปรด ชี นะ เกิด เถอะ เทอญ ดังตัวอย่าง

อัมพรได้ทำงานที่มหาวิทยาลัยศิลปากร

นายตำรวจผู้นี้เพิ่งกลับจากอังกฤษได้ 2-3 วัน

คำใช้เป็นกริยานุเคราะห์ได้อย่างเดียว เช่น จะ เพิ่ง กำลัง จง แต่บางคำใช้เป็นกริยานุเคราะห์และใช้เป็นกริยาหลักก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 10 คำใช้เป็นกริยานุเคราะห์ได้อย่างเดียว

คำ	ใช้เป็นกริยาหลัก	ใช้เป็นกริยานุเคราะห์
ต้อง	ของนี้ ต้อง ตาฉันมาก (สกรรมกริยา)	คุณ ต้อง ทำงานนี้
ได้	เขา ได้ ภรรยาสวย (สกรรมกริยา)	อาจารย์ ได้ ไปต่างประเทศ
ถูก	ฉัน ถูก ลอตเตอรี่ (สกรรมกริยา)	นักเรียน ถูก ครูตี
ให้	แม่ ให้ เงินฉันเป็นอาทิตย์ (สกรรมกริยา)	เขา ให้ ฉันทำการบ้าน
อยู่	คนรับ ใช้ อยู่หลังบ้าน (อกรรมกริยา)	พ่อ ยัง หลับอยู่
เคย	เธอ เคย เสียแล้ว (อกรรมกริยา)	อรุณ เคย มาที่นี่
แล้ว	งานของฉัน แล้ว แต่วัน (อกรรมกริยา)	เขา ไป จากฉันแล้ว
โปรด	พระพุทธเจ้า โปรด สัตว์ (สกรรมกริยา)	โปรด ละ เว้นการทำบาป

คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ คือ คำที่ทำหน้าที่ประกอบคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ด้วยกัน เพื่อให้ได้เนื้อความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ประกอบคำนาม เช่น

คน**ดี**ยอมไม่คบหาสมาคมกับคน**เลว**

ฉัน**ไม่**ชอบกินอาหาร**หวาน**จัด

ประกอบคำสรรพนาม เช่น

ท่าน**ทั้ง**หลายอยากรับประทานอะไรบ้าง

เรา**ทั้ง**สองขอกราบขอบพระคุณอาจารย์

ประกอบคำกริยา เช่น

ฝูงนก**บิน**เร็ว

ภรรยาของเขา**พูด**เพราะ

ประกอบคำวิเศษณ์ เช่น

อรพรรณ**ร้อง**เพลงเพราะ**มาก**

สุนัขตัวนี้**กิน**อาหาร**จุ**เหลือเกิน

คำที่ใช้เป็นคำวิเศษณ์ ได้แก่

- คำวิเศษณ์ เช่น ดี เลว ร้าย ง่าย ยาก ใหญ่ กว้าง ต่ำ ขาว ยาว สั้น หนา ฯลฯ
- คำนาม ได้แก่ คำนามที่ใช้ประกอบคำอื่นและทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำวิเศษณ์

เช่น

ไก่**ป่า**กินอร่อยกว่าไก่**บ้าน**

คุณชอบกินปลาทะเลไหม

3. คำกริยา ได้แก่ คำกริยาที่ใช้ประกอบคำอื่นและทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำวิเศษณ์
เช่น

คน**ซื้อ**กับคน**ขาย**กำลังโต้เถียงกัน

งานนี้**เขา**ว่าคน**ตาย**ชายคน**เป็น**

4. วลี ได้แก่ กลุ่มคำที่ใช้ประกอบคำอื่นและทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำวิเศษณ์ เช่น

คน**ขายเนื้อ**ไม่เข้าใกล้คนขายหมูหรือ

ร้าน**ตัดเสื้อสตรี**ในเมืองนี้มีไม่กี่ร้าน

คำวิเศษณ์แบ่งออกเป็น 10 ชนิด ได้แก่

1. **ลักษณวิเศษณ์** (ลัก-สะ-หนะ-วิ-เสต) คือ คำวิเศษณ์ ที่ประกอบคำอื่น เพื่อบอกลักษณะต่าง ๆ เช่น บอกชนิด สี สันฐาน ขนาด เสียง อากา ร กลิ่น รส ความรู้สึก ฯลฯ คำวิเศษณ์ส่วนมากใช้ประกอบคำนามและคำสรรพนาม ส่วนที่ประกอบคำกริยาและคำวิเศษณ์มีเป็นจำนวนน้อย จำแนกเป็นชนิดย่อย ๆ ได้ ดังนี้

1.1 บอกชนิด ได้แก่ ชั่ว ดี เลว อ่อน แก่ หนุ่ม สาว เด็ก ใหม่ เก่า ฯลฯ เช่น

คุณช่วย**จูง**คน**แก่**ข้ามถนนด้วย

ผู้หญิงมี**ครรภ์**เต็ม**น้ำ**มะพร้าว**อ่อน**มาก ๆ

1.2 บอกขนาด ได้แก่ ใหญ่ เล็ก โต กว้าง ยาว แคบ สูง เตี้ย ต่ำ ฯลฯ เช่น

เขาเป็น**คน**ตัว**เล็ก**แต่**ใจ**ใหญ่

แก**อ้วน**ตัว**นั้น**อยู่ใกล้**ฝา**ผนัง

1.3 บอกสันฐาน ได้แก่ กลม แบน แป้น รี มน ทวย เสี้ยว ฯลฯ เช่น

ทอง**กลาง**ชนิดนี้เรียกว่า**ทอง**กลาง**ใบ**มน

เด็ก ๆ จะเขียนรูปวง**กลม**แต่กลายเป็นวง**รี**

1.4 บอกสี ได้แก่ ดำ แดง ขาว เหลือง ฟ้า ม่วง ครี ม คราม หม่น ฯลฯ เช่น

คุณชอบ**รอง**เท้า**สี**ดำ**คุณ**นั้นไหม

เขามี**ผม**ขาว**ขึ้น**เต็ม**ศีรษะ**แล้ว

1.5 บอกเสียง ได้แก่ ดัง ค่อย แหบ ไพเราะ เพาะ ระ เสนาะ เครี้อ ฯลฯ เช่น

ปกติ**เขา**เป็น**คน**พูด**เสียง**ดัง

วันนี้**เขา**เป็น**หวัด**จึง**พูด**เสียง**แหบ**

1.6 บอกกลิ่น ได้แก่ เหม็น หอม อับ สาบ ฉุน ฯลฯ เช่น

ดอกไม้**บาง**ชนิดมี**กลิ่น**เหม็น

คุณใช้น้ำ**หอม**ยี่ห้อ**อะไร**กลิ่น**ฉุน**จัง

1.7 บอกสัมผัส ได้แก่ ร้อน เย็น หนาว แข็ง นุ่ม นิ่ม หยาบ คาย ฯลฯ เช่น

ผ้าเนื้อนุ่มสวมใส่สบายกว่าผ้าเนื้อหยาบ

วันที่ 23 เมษายน 2564 กรุงเทพมหานครร้อนที่สุด

1.8 บอกอาการ ได้แก่ ช้ำ เร็ว ว่องไว เชื้อ อืดอาด ยืดอาด กระฉับกระเฉง เปรี๊ยะ ฯลฯ

เช่น เขาทำงานด้วยท่าทีกระฉับกระเฉง

คนอ้วนเดินอืดอาด

2. กาลวิเศษณ์ (กาน-ละ-วิ-เสด) คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกเวลา ซึ่งใช้บอกเวลาทั้งอดีต ปัจจุบัน อนาคต เวลาเร็วหรือช้า เวลาก่อนหลัง ได้แก่ เมื่อก่อน โบราณ เมื่อวานนี้ เดี่ยวนี้ ปัจจุบัน พรุ่งนี้ มีด คำ เย็น เช้า นาน ฯลฯ เช่น

วันพรุ่งนี้เป็นวันประกาศผลการสอบคัดเลือก

คนโบราณเขาห้ามหญิงมีครรภ์อาบน้ำเวลากลางคืน

3. สถานที่วิเศษณ์ (สะ-ถาน-นะ-วิ-เสด) คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกสถานที่อยู่หรือระยะที่ตั้งอยู่ ได้แก่ ไกล ใกล้ ห่าง บน ล่าง เหนือ ใต้ นอก ใน ฯลฯ

คุณเป็นคนบ้านใกล้ฉันเป็นคนบ้านไกล

จังหวัดชุมพรอยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย

4. ประมาณวิเศษณ์ (ประ-มาณ-นะ-วิ-เสด) คือ คำวิเศษณ์ที่ใช้ประกอบคำอื่นเพื่อบอกจำนวนหรือบอกปริมาณ แบ่งออกเป็นชนิดย่อยได้ 4 ชนิด คือ

4.1 บอกจำนวนนับ ได้แก่ จำนวนตัวเลขทั้งหมด และจำนวนที่บอกลำดับที่จะใช้ด้วยตัวเลขหรือตัวหนังสือก็ได้ เช่น

โรงเรียนมีนักเรียนทั้งหมด 2,130 คน

แม่ให้เงินฉันเดือนละ 1,500 บาท

4.2 บอกจำนวนจำกัด คือ คำที่บอกกำหนดให้รู้ว่าเท่านั้นเท่านั้น ได้แก่ หมด ทั้งหมด ปวง ทั้งปวง ล้วน ทั้งสิ้น ผอง ทั้งผอง ทุก บรรดา เช่น

นักศึกษาทุกคนต้องยื่นคำร้องขอจบการศึกษา

ฉันใช้เงินหมดก่อนจะถึงวันสิ้นเดือนเป็นประจำ

4.3 บอกจำนวนไม่จำกัด คือ คำที่บอกจำนวนให้รู้เพียงคร่าว ๆ ไม่มีกำหนดแน่นอนว่าเป็นเท่าใด ได้แก่ จุก มาก น้อย หลาย ทั้งหลาย เช่น

ประชาชนทั้งหลายได้รับความเดือดร้อน

เด็กผู้ชายกินอาหารจุกกว่าเด็กผู้หญิง

4.4 บอกจำนวนแบ่งแยก คือ คำที่แสดงจำนวนแยกออกเป็นพวก ๆ ได้แก่ ต่าง บ้าง บาง สิ่งละ อันละ คนละ ต่าง ๆ ฯลฯ เช่น

คนบางคนก็ไม่ชอบให้พูดดี ๆ ด้วย

ต่างคนต่างแยกย้ายกันไปทำงานคนละอย่าง

คำ “ต่าง บ้าง” เป็นประมาณวิเศษณ์บอกจำนวนแบ่งแยกนั้นซ้ำกับคำว่า “ต่าง บ้าง” ที่เป็นวิภาคสรรพนาม แต่วิธีการใช้ต่างกัน กล่าวคือ “ต่าง บ้าง” วิภาคสรรพนามจะทำหน้าที่แทนคำนามที่อยู่ข้างหน้าและเป็นประธานของกริยาต่าง ๆ ในประโยค ส่วน “ต่าง บ้าง” ที่เป็นประมาณวิเศษณ์จะทำหน้าที่ประกอบคำนาม คำสรรพนาม หรือคำกริยา ในประโยค เช่น

พวกเด็ก ๆ เล่นกีฬา**ต่างกัน** (ประมาณวิเศษณ์)

พวกเด็ก ๆ **ต่าง**เล่นกีฬา (วิภาคสรรพนาม)

อาจารย์**ต่างคนต่าง**ตรวจการบ้าน (ประมาณวิเศษณ์)

อาจารย์**ต่าง**ตรวจการบ้าน (วิภาคสรรพนาม)

5. นิยมวิเศษณ์ (นิ-ยะ-มะ-วิ-เสต) คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกความชี้เฉพาะเจาะจง หรือจำกัดขอบเขตว่าเป็นสิ่งนั้นสิ่งเดียว หรือเป็นเช่นนั้นอย่างเดียว แบ่งออกได้ 2 ชนิด คือ

5.1 บอกกำหนดแน่นอนเกี่ยวกับสถานที่ ได้แก่ คำว่า นี้ นั้น นี นั่น โนน โนน ดังตัวอย่าง

ลิปสติก**นี้**สวยมาก

คุณได้ลูกสุนัขตัว**นี้**มาจากไหน

คำว่า “นี้ นั้น โนน” ยังสามารถใช้เป็นคำประสมโดยเอาคำอื่นมาประกอบเข้าข้างหน้าได้อีกหลายคำ เช่น

อย่าง	-	อย่างนี้	อย่างนั้น	อย่างโน้น
เช่น	-	เช่นนี้	เช่นนั้น	เช่นโน้น
สิ่ง	-	สิ่งนี้	สิ่งนั้น	สิ่งโน้น
คน	-	คนนี้	คนนั้น	คนโน้น
อัน	-	อันนี้	อันนั้น	อันโน้น
ทั้ง	-	ทั้งนี้	ทั้งนั้น	

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

เรื่อง**อย่างนี้**จะต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ

กุลสตรีไม่สมควรประพฤติ**เช่นนี้**

5.2 บอกกำหนดแน่นอนเกี่ยวกับความหมาย ได้แก่ คำว่า แน่ เอง ดอก เทียว เจียว จริง แท้ ทีเดียว เฉพาะ แน่แท้ แน่นอน ดังตัวอย่าง

ฉัน**เอง**ที่เป็นคนไปบอกกับเขา

เพราะเธอ**ทีเดียว**ทำให้เพื่อนทะเลาะกัน

คำ “นี่ นั่น นี่ โน่น โน้น” สามารถเป็นได้ทั้งนิยมวิเศษณ์และนิยมสรรพนามแต่นิยมสรรพนามจะทำหน้าที่แทนคำนามซึ่งเป็นประธานหรือกรรมของประโยค ส่วนนิยมวิเศษณ์จะทำหน้าที่ประกอบนามหรือสรรพนามให้ได้เนื้อความเฉพาะเจาะจง และปรากฏอยู่ข้างหน้าคำนามหรือสรรพนามนั้น ดังตัวอย่าง

ดัลป์เทป นี้ เป็นของใคร	(นิยมวิเศษณ์)
นี่ คือห้องพักของพวกเรา	(นิยมสรรพนาม)
หนังสือ นั้น เขาเพิ่งซื้อมาฝากฉัน	(นิยมวิเศษณ์)
นั้น เป็นหนังสืออ่านเล่น	(นิยมสรรพนาม)

6. อนิยมวิเศษณ์ (อะ-นิ-ยะ-มะ-วิ-เสด) คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกความไม่ชี้เฉพาะเจาะจงหรือไม่จำกัดแน่นอนไปว่าเป็นคนนั้น คนนี้ สิ่งนั้น สิ่งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

6.1 บอกความไม่กำหนดแน่นอน ได้แก่ ใคร อะไร ไหน ทำไม โย โฉน ฉันท ไชย ไชโย เช่นไร ฯลฯ เช่น

เขาไม่ยอมทักทายเพื่อนคน**ไหน**เลย
ฉันไม่รู้จริง ๆ ว่าเขามาที่**นี้****ทำไม**

นอกจากนั้นคำ “ใด ไหน อะไร” จะใช้เป็นคำซ้ำว่า “ใด ๆ ไหน ๆ อะไร ๆ” ก็ได้ เช่น
วัด**ไหน ๆ** ก็มีงานเทศน์มหาชาติทั้งนั้น
อาหาร**อะไร ๆ** ก็กินรองท้องไปก่อน

6.2 คำที่ตรงกันข้ามกับนิยมวิเศษณ์ ได้แก่ คำ “อื่น” ซึ่งใช้เฉพาะคำเดียวหรือประกอบเข้าข้างหลังคำอื่นในลักษณะคำประสม เช่น อย่างอื่น สิ่งอื่น พวกอื่น เหล่าอื่น ๆ ฯลฯ หรือใช้คำซ้ำว่า “อื่น ๆ” ก็ได้ ดังตัวอย่าง

คน**อื่น ๆ** ออกไปคอยข้างนอกก่อน
อาจารย์อนุญาตให้อ่านหนังสือ**อื่น**ได้

คำ “ใด ไหน อะไร อื่น” เป็นได้ทั้งอนิยมวิเศษณ์และอนิยมสรรพนาม แต่อนิยมสรรพนามจะทำหน้าที่แทนคำนามซึ่งเป็นประธานหรือกรรมของประโยค ส่วนอนิยมวิเศษณ์จะทำหน้าที่ประกอบคำนามหรือสรรพนามเพื่อให้ได้เนื้อความที่ไม่จำเพาะเจาะจง และปรากฏตามหลังคำนามหรือสรรพนามนั้น

ดังตัวอย่าง

คุณจะกินขนม อะไร ก็ได้	(อนิยมวิเศษณ์)
คุณจะกิน อะไร ก็ได้	(อนิยมสรรพนาม)
คน ไหน ก็ไม่ดีเท่ากับพี่น้องเรา	(อนิยมวิเศษณ์)
ไหน ก็ไม่ดีเท่ากับพี่น้องเรา	(อนิยมสรรพนาม)

7. **ปฤจฉาวิเศษณ์** (ปริด-ฉา-วิ-เสด) คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบคำอื่น ๆ เพื่อบอกเนื้อความที่เป็นคำถามหรือแสดงความสงสัย ได้แก่ ไท อะไร ไหน ไย ทำไม ไฉน ฉันทใด เหตุใด อย่างไร ฯลฯ เช่น

คุณทำงานอยู่ที่บริษัทไหน

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วท่านจะทำไปทำไม

ปฤจฉาวิเศษณ์และอนิยมวิเศษณ์มีรูปคำเหมือนกัน การจะพิจารณาว่าเป็นคำชนิดใดให้พิจารณาจากการใช้ในประโยค กล่าวคือ ถ้าใช้ในประโยคบอกเล่าหรือประโยคปฏิเสธจะเป็น อนิยมวิเศษณ์ หากใช้ในประโยคคำถามหรือประโยคที่แสดงความสงสัยจะเป็นปฤจฉาวิเศษณ์ ดังตัวอย่าง

คุณจะมาวันไหนก็ได้ (อนิยมวิเศษณ์)

คุณจะมาวันไหนแน่ (ปฤจฉาวิเศษณ์)

เขาชื่อของอะไรหลายอย่าง (อนิยมวิเศษณ์)

เขาชื่อของอะไรฝากเธอ (ปฤจฉาวิเศษณ์)

คำบางคำ เช่น ไหน อะไร เป็นได้ทั้งปฤจฉาวิเศษณ์และปฤจฉาสรรพนาม หากคำนั้นทำหน้าที่แทนคำนามที่เป็นประธานหรือกรรมของประโยคจะเป็นปฤจฉาสรรพนาม แต่ถ้าคำนั้นทำหน้าที่ประกอบคำนามหรือคำสรรพนามและอยู่หลังคำนามหรือคำสรรพนามนั้นเป็นปฤจฉาวิเศษณ์ เช่น

เธออยู่บ้านไหน (ปฤจฉาวิเศษณ์)

เธออยู่ไหน (ปฤจฉาสรรพนาม)

คุณชอบทำงานอะไรมากที่สุด (ปฤจฉาวิเศษณ์)

คุณชอบอะไรมากที่สุด (ปฤจฉาสรรพนาม)

8. **ประพันธวิเศษณ์** (ประ-พันธ-หะ-วิ-เสด) คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ที่นำมาข้างหน้าเพื่อเชื่อมประโยคให้มีข้อความเกี่ยวเนื่องกัน ได้แก่ ที่ ซึ่ง อัน อย่างที่ ชนิดที่ ที่ว่า เพื่อว่า เพื่อให้ ฯลฯ เช่น

เขาเป็นคนฉลาดที่ใคร ๆ ไม่อาจเทียบได้

พ่อแม่เสียใจมากที่สุดที่ลูกไม่เชื่อฟัง

ประพันธวิเศษณ์และประพันธสรรพนามมีคำบางคำใช้เหมือนกันคือ “ที่ ซึ่ง อัน” มีข้อแตกต่างโดยทำหน้าที่ต่างกัน กล่าวคือ

ประพันธวิเศษณ์ ทำหน้าที่ดังนี้

1. ประกอบคำกริยาหรือคำวิเศษณ์

2. เป็นบทเชื่อมระหว่างमुख्यประโยคกับวิเศษณ์านุประโยคในสังกรประโยคหรือประโยคความซ้อน

3. เรียงไว้หลังคำอื่น นอกจากคำนามและคำสรรพนาม

ประพันธสรรพนาม ทำหน้าที่ดังนี้

1. แทนคำนามหรือสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า
2. เป็นบทเชื่อมระหว่างมุขยประโยคกับคุณาประโยคในสังกรประโยคหรือประโยคความซ้อน
3. เรียงไว้หลังติดกับคำนามหรือคำสรรพนามที่ทำหน้าที่แทน
4. เป็นประธานของกริยาที่ตามมาข้างหลัง (คือ เป็นประธานของคุณาประโยค)
5. เป็นบทวิภक्तिการกของคำนามหรือคำสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า

ตัวอย่าง

ฉันเห็นถ้ำสวยซึ่งมีหินย้อยอยู่ข้างใน	(ประพันธวิเศษณ์)
ฉันเห็นถ้ำซึ่งมีหินย้อยอยู่ข้างใน	(ประพันธสรรพนาม)
เขาเป็นคนชั่วที่ใคร ๆ ก็ไม่ต้องการ	(ประพันธวิเศษณ์)
เขาเป็นคนที่ใคร ๆ ก็ไม่ต้องการ	(ประพันธสรรพนาม)

9. ประดิษะวิเศษณ์ (ประ-ติ-เสด-พะ-วิ-เสด) คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกความปฏิเสธ ไม่ยอมรับ หรือห้ามปราม ได้แก่ มิ ไร มิใช่ บ บ่ ไป มิใช่ มิได้ ไม่ได้ ห้ามมิได้ หา...ไม่...มิได้...ไม่...ห้ามมิได้ ฯลฯ เช่น

เขาไม่ทำงานก็ไม่ใช่ไรเพราะเขาไม่ใช่ลูกจ้างเรา
สรรพสิ่งในโลกนี้จะอยู่คงทนห้ามมิได้

คำประดิษะวิเศษณ์จะปฏิเสธที่คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ก็ได้ เช่น

อัญชลีไม่ใช่พี่น้องสาวของอมาพร

นี่ไม่ใช่สมุดข่อยของคุณพ่อ

10. ประดิษฐานวิเศษณ์ (ประ-ติ-ต-ยา-วิ-เสด) คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบคำอื่นเพื่อบอกเสียงร้องเรียกเสียงขานรับ หรือการรับรอง อันแสดงถึงความสละสลวยของภาษาและแสดงความเป็นกันเองระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ได้แก่ คำว่า ครับ ครับผม ขอรับ ขอรับผม ขอรับกระผม ค่ะ เจ้าค่ะ ขา เจ้าขา เพคะ พระพุทธเจ้าข้า ไว้ย เว้ย ฯลฯ เช่น

คุณแม่ขา พระมาแล้วค่ะ

กระผมกำลังจะเรียนให้ท่านทราบขอรับ

คำบุพบท

คำบุพบท คือ คำที่ใช้หน้าคำหรือประโยค เพื่อแสดงความสัมพันธ์ให้ทราบว่า คำหรือประโยคที่อยู่ข้างหลังนั้นมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับคำหรือประโยคที่อยู่ข้างหน้าอย่างไร ดังตัวอย่าง

ดินสอคำอยู่ในลิ้นชักโต๊ะด้านขวา

ฉันทำขนมเมื่อเขาด้วย

คำบุพบทจะปรากฏอยู่หน้าคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์และประโยคก็ได้ ดังตัวอย่างปรากฏหน้าคำนาม เช่น

ใครหยิบกระเป๋าของคุณพ่อ

เขาไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ หลายคน

ปรากฏหน้าคำกริยา เช่น

เขาเตรียมเสบียงไว้สำหรับกินวันหน้า

ฉันพยายามทำใกล้สำเร็จแล้ว

ปรากฏหน้าคำวิเศษณ์ เช่น

คุณจะต้องไปพบเขาโดยเร็ว

ศาลตัดสินคดีตามจริง

ปรากฏหน้าประโยค เช่น

เพื่อน ๆ มาหาตั้งแต่เขายังไม่ตื่น

แม่ครัวทำอาหารเมื่อผู้มาช่วยงานด้วย

คำบุพบทจะแสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคำหรือประโยคหน้ากับคำหรือประโยคหลัง ดังนี้

1. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำสรรพนาม คำกริยา เช่น

แม่ให้เงินแก่คนขอทานเสมอ

เก้าอี้ในห้องเรียนมีไม่พอ

2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำสรรพนามกับคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา เช่น

คุณพบอะไรในตู้那儿

เธอจะไปไหนกับสมพร

3. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยากับคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา เช่น

คุณไม่เห็นแก่หน้าพ่อแม่บ้างหรือ

ลูก ๆ ของคุณอยู่ในห้องรับแขก

4. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกับประโยค เช่น

นักกีฬาฝึกซ้อมตั้งแต่ฝนยังไม่ตก

อาจารย์ให้รางวัลเฉพาะคนที่ทำการบ้านเรียบร้อย

คำบุพบทจำแนกออกเป็น 7 ชนิด ได้แก่

1. **บุพบทนำหน้ากรรม** คือ คำบุพบทที่นำหน้าบทกรรมของประโยค ได้แก่ ซึ่ง แก่ เช่น
 คนเราต้องอาศัยซึ่งกันและกัน
 เราต้องเห็นแก่เพื่อนฝูงบ้าง
2. **บุพบทนำหน้าคำที่เป็นเจ้าของ** คือ คำบุพบทที่นำหน้าคำที่เป็นเจ้าของ ได้แก่ ของ แห่ง เช่น
 นักศึกษาควรไปค้นคว้าเพิ่มเติมที่หอสมุดแห่งชาติ
 วันนี้คือวันแห่งความรัก
3. **บุพบทนำหน้าบทบอกลักษณะ** คือ คำบุพบทที่นำหน้าคำหรือประโยคที่ทำหน้าที่บอกลักษณะเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ หรือมีการร่วมกัน ตามกันหรือแสดงอาการต่าง ๆ ได้แก่ ด้วย โดย เพราะ กับ ทั้ง ตาม เช่น
 คุณครูตินักเรียนด้วยไม้เรียว
 นักกีฬาเดินทางไปเชียงใหม่โดยเครื่องบิน
4. **บุพบทนำหน้าบทผู้รับ** คือ คำบุพบทที่นำหน้าคำหรือประโยคที่ทำหน้าที่บอกการเป็นผู้รับ และเป็นความประสงค์ของคำหรือประโยคข้างหน้า ได้แก่ แก่ แต่ ต่อ เพื่อ สำหรับ เฉพาะ เช่น
 พุทธศาสนิกชนถวายของแด่พระภิกษุสงฆ์
 คุณจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา
5. **บุพบทนำหน้าบทบอกเวลา** คือ คำบุพบทที่นำหน้าคำหรือประโยคที่ทำหน้าที่บอกเวลา แบ่งเป็น
 - 5.1 บอกเวลาทั่วไป ได้แก่ เมื่อ ใน ณ เช่น
 สถาบันเริ่มเปิดภาคเรียนเมื่อวันจันทร์
 เขากลับไปเมื่อวานนี้
 วิศวกรจะนำเครื่องจักรไปติดตั้งในสัปดาห์หน้า
 - 5.2 บอกเวลาเริ่มต้น ได้แก่ ตั้งแต่ เช่น
 เธอมาหาเพื่อนแต่วัน
 ผนตกพริ้ว ๆ ตั้งแต่หัวค่ำ
 - 5.3 บอกเวลาสุดท้าย ได้แก่ จน กระทั่ง จนกระทั่ง เช่น
 เขาอยู่ที่นั่นจนตึก
 ฉันเขียนหนังสืออยู่จนมืด
 - 5.4 บอกเวลาเฉพาะ ได้แก่ สำหรับ เฉพาะ เช่น
 นี่เป็นเงินทุนการศึกษาสำหรับปีนี้

แม่ครัวทำอาหารเฉพาะวัน

6. บุพพทนำหน้าบทยกสถานที่ คือ บุพพทที่นำหน้าคำหรือประโยคที่ทำหน้าที่บอกสถานที่ต่าง ๆ แบ่งเป็น

6.1 บทยกสถานที่ทั่วไป คือ บกสถานที่กว้าง ๆ ไม่กำหนดตำแหน่งเฉพาะว่าเป็นสถานที่ไหน ได้แก่ คำว่า “ที่” เช่น

เขาอยู่ที่วัด

ถึงน้ำอยู่ที่หลังบ้าน

6.2 บกสถานที่เฉพาะ ได้แก่ ได้ บน เหนือ ข้าง ริม กลาง ใน ฯลฯ เช่น

กระเป๋าดูทางอยู่ใต้เตียง

เศษสตางค์อยู่ในกระปุก

6.3 บกสถานที่ต้นทาง ได้แก่ แต่ จาก เช่น

พวกเขาพากันมาแต่ไหน

ฝูงนกบินออกจากรังแต่เช้าตรู่

6.4 บกสถานที่ปลายทาง ได้แก่ ถึง สู่ ยัง ที่ จน กระทั่ง เช่น

ลูกกลับมาถึงบ้านเมื่อสักครู่

เหล่าทหารกำลังเดินทางสู่สมรภูมิ

6.5 บกระยะของสถานที่ ได้แก่ ไกล ใกล้ ห่าง ชิด ฯลฯ เช่น

มหาวิทยาลัยศิลปากรอยู่ไกลที่พุกมาก

วัดใหญ่ตั้งอยู่ห่างจากที่นี่มากไหม

7. บุพพทนำหน้าบทยกประมาณ คือ คำบุพพทที่นำหน้าคำหรือประโยคที่ทำหน้าที่บอกจำนวน แบ่งเป็น

7.1 บกจำนวนแน่นอน ได้แก่ สิ้น ทั้ง ทั้งสิ้น ตลอด พอ หมดทั้ง เช่น

ข้าวทั้งยั้งนี้จะขายให้ใคร

ศพนี้จะเก็บไว้พอสามเดือนก็จะเผา

7.2 บกจำนวนไม่แน่นอน ได้แก่ เกือบ ประมาณ สัก ราว เช่น

ฉันสอนวิชาหลักภาษาไทย และวิชาภาษาศาสตร์ภาษาไทยมาเกือบ 10 ปีแล้ว

งานนี้มีคนสัก 500 คนเห็นจะได้

ในบางประโยคอาจละคำบุพพทไว้โดยสื่อความหมายได้เท่ากับใช้คำบุพพท เช่น

เด็กนอนบนเตียง - เด็กนอนเตียง

กระเป๋าของใคร - กระเป๋าใคร

พ่อให้เงินแก่ลูก - พ่อให้เงินลูก

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545: 98) กล่าวถึงคำบุพบทอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นคำบุพบทที่ไม่เชื่อมหรือไม่สัมพันธ์กับบพอื่น แต่มีหน้าที่นำหน้าคำอื่นเท่านั้น ได้แก่ ตุกร ตุก่อน ตุรา ข้าแต่ คำบุพบทเหล่านี้ปรากฏอยู่เฉพาะต้นประโยคที่เป็นคำร้องเรียก หรือคำทักทายเพื่อเตือนให้ผู้พูดรู้ตัว ดังตัวอย่าง

ตุกร	มหาพราหมณ์	ท่านจงทำตามที่เราบอก
ตุก่อน	ภิกษุทั้งหลาย	เราขอเตือนให้ท่านสงบ
ตุรา	สหายที่รัก	ขอท่านจงมีความอดทน
ข้าแต่	ท่านสมาชิกทั้งหลาย	ข้าพเจ้าขอคาราวะ
ข้าแต่	ท่านที่เคารพ	ข้าพเจ้าขอคาราวะท่าน

คำบุพบทบางคำมีรูปเช่นเดียวกับคำวิเศษณ์ เช่น ไกล ไกล บน ล่าง เหนือ ใต้ ฯลฯ มีข้อสังเกต คือ ถ้าใช้ประกอบคำที่อยู่ข้างหน้าจะเป็นคำวิเศษณ์ แต่ถ้าใช้นำหน้าคำที่อยู่ข้างหลังจะเป็นคำบุพบท เช่น

เขาอยู่บ้านนอก	(คำวิเศษณ์)
เขาอยู่นอกบ้าน	(คำบุพบท)
โรงเรียนอยู่ไกล	(คำวิเศษณ์)
โรงเรียนอยู่ไกลหมู่บ้าน	(คำบุพบท)

คำสันธาน

คำสันธาน คือ คำที่ทำหน้าที่เชื่อมถ้อยคำให้ติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกัน คำสันธานมีหน้าที่เชื่อมคำกับคำ ประโยคกับประโยค และเชื่อมข้อความ ดังตัวอย่าง

เชื่อมคำกับคำ เช่น

ฉันพบมยุรีและวิภากำลังซื้อของ

อารมณ์ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์กับภาษาไทย

เชื่อมประโยคกับประโยค เช่น

ฉันชอบแกงส้มปลาช่อนแต่พี่ชอบแกงจืดลูกรอก

กว่าพวกเราจะไปถึงเขาก็กลับกันหมดแล้ว

เชื่อมข้อความ เช่น

“ชาวต่างชาติเข้ามาอยู่ในเมืองไทย เขาขยันหมั่นเพียรไม่ยอมให้เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ เขาจึงร่ำรวยจนเกือบจะซื้อแผ่นดินไทยได้ทั้งหมดแล้ว เพราะฉะนั้นขอให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลายจงตื่นเถิด จงพากันขยันทำงานทุกชนิดเพื่อจะได้รักษาแผ่นดินของชาวไทยไว้”

“บิดามารดาเป็นผู้ทรงคุณอนเนกอนันต์ เป็นต้นว่าหมั่นเลี้ยงดูบำรุงบุตรธิดาด้วยความรักช่วยเหลือ อบรม สั่งสอนให้ศึกษาเล่าเรียนเป็นประการแรก **อีกประการหนึ่ง** เมื่อบุตรธิดามีครอบครัวไปแล้วก็ดี ยังไม่มีก็ดี ก็ยังอุตสาหะให้ความอุปการะเท่าที่จะให้ได้อีกด้วย”

คำสันธานจะเป็นเพียงคำคำเดียวเช่นคำว่า และ กับ จึง แต่ เพราะ หรือ ถ้า ฯลฯ หรืออาจจะเป็นกลุ่มของคำก็ได้ เช่น ครั้น...ก็ ครั้น...แล้ว...จึง ทั้ง...และ กว่า...ก็ เพราะฉะนั้น..จึง พอ...ก็ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

เธอจะทำงาน**หรือ**เธอจะเล่น

ถ้าเขาารู้เรื่องเขาคงไม่ไป

คำสันธานแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1. สันธานที่เชื่อมให้เป็นประโยคความรวมหรืออนุกรมประโยค คือ คำสันธานที่ทำหน้าที่เชื่อมประโยคความเดียวหลายประโยคให้รวมเป็นประโยคเดียวกัน จะเชื่อมความในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เชื่อมความคล้ายตามกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ได้แก่ และ กับ จึง ก็ ครั้น...แล้ว ครั้น...แล้ว...ก็ ครั้น...แล้ว...จึง ทั้ง...และ ทั้ง...ก็ ถ้า...ก็ พอ...ก็ ทั้ง...กับ ก็ดี ก็ได้ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

พ่อ**และ**แม่ทำงานหนักเพื่ออนาคตของลูก

ฉัน**กับ**เพื่อนชอบไปซื้อของทุกวันเสาร์

1.2 เชื่อมความขัดแย้งกัน ได้แก่ แต่ แต่ว่า ส่วน กว่า...ก็ ถึง...ก็ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

พวกเราทำงานหนัก**แต่**ได้เงินไม่พอลี้ยงครอบครัว

กว่าจะพาเขาไปถึงแม่เขาก็ตายเสียแล้ว

1.3 เชื่อมความให้เลือกหรือเลือกกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ หรือ หรือไม่ก็ ไม่ก็ ไม่เช่นนั้น มิฉะนั้น หรือมิฉะนั้น ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ฉันยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเรียนต่อ**หรือ**ทำงาน

เขาจะต้องออกจากมหาวิทยาลัย**หรือ**ไม่ก็หางานพิเศษทำ

1.4 เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผล ได้แก่ คำ เพราะ ด้วย จึง ฉะนั้น เลย จน ดังนั้น เพราะฉะนั้น ด้วยเหตุ เพราะ...จึง ฯลฯ ดังตัวอย่าง

หัวหน้างานดีลูกน้อง**จึง**เกรงกลัว

สมชายถูกตำรวจจับ**ด้วย**เหตุที่เขาฆ่าคนตาย

1.5 เชื่อมความแบ่งรับแบ่งสู้หรือความคาดคะเน ได้แก่ ถ้า ถ้าหากว่า แม้ แม้ว่า เว้นแต่นอกจาก ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ถ้าฉันทำงานเสร็จจะไปหาเธอที่บ้าน

ถ้าหากว่าเขามีเงินพอเขาคงไม่ลำบากเช่นนี้

2. **สำเนาที่เชื่อมโยงให้เป็นประโยคความซ้อนหรือสังกรประโยค** คือ คำสำเนาที่ทำหน้าที่เชื่อม मुख्यประโยคหรือประโยคใหญ่ และอนุประโยคหรือประโยคย่อยเข้าด้วยกัน จำแนกออกเป็น 6 ชนิด ดังที่กำชัย ทองหล่อ (2556: 257-258) กล่าวไว้ สามารถสรุปได้ ดังนี้

- 2.1 เชื่อมความแสดงลักษณะอาการ ได้แก่ ทั้ง ให้ ว่า ฯลฯ ดังตัวอย่าง
เขาบอกว่าคุณแม่จะไปต่างประเทศในอาทิตย์หน้า
ฉันคิดว่าใคร ๆ ก็ไม่ฉลาดเท่าเธอ
- 2.2 เชื่อมความแสดงประมาณ ได้แก่ คำ จน ตลอดจน ดังตัวอย่าง
เขาพากันมาตลอดจนคนทำสวนก็มาด้วย
เธอพูดมากจนเพื่อน ๆ เบื่อหน่าย
- 2.3 เชื่อมความแสดงเวลา ได้แก่ จน เมื่อ ดังตัวอย่าง
ฉันเก็บแหวนวงนั้นไว้จนหลายปีผ่านไป
ผมไปถึงร้านตั้งแต่ร้านยังไม่ได้เปิด
- 2.4 เชื่อมความแสดงเหตุ ได้แก่ เพราะ เพราะว่่า ดังตัวอย่าง
ต้นไม้ล้มเพราะมีลมพายุ
ฉันร้องไห้เพราะคุณพ่อตาย
- 2.5 เชื่อมความแสดงผล ได้แก่ จึง จน ดังตัวอย่าง
เขาทำงานหนักมากจนล้มป่วยลง
พระจันทร์ส่องสว่างจนมองไม่เห็นหมู่ดาว
- 2.6 เชื่อมความแสดงเปรียบเทียบ ได้แก่ เหมือน ราวกับ คล้าย เสมือน ประดุจ ดุจ
อุปมา เหมือน อย่าง กว่า ฯลฯ ดังตัวอย่าง
เขาพูดเร็วและรัวราวกับพวกแขกพูด
เธอทำได้ดีกว่าฉันทำ

3. **สำเนาที่เชื่อมเนื้อความให้เด่น** คือ คำสำเนาที่เชื่อมเนื้อความคนละตอนให้เกี่ยวโยงกัน และเชื่อมเนื้อความให้สละสลวย แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

- 3.1 เชื่อมความคนละตอน ได้แก่ ฝ่าย ส่วน อนึ่ง อีกประการหนึ่ง ฯลฯ เช่น
“ต่อไปนี้จะได้อธิบายหลักเกณฑ์การใช้สระบางตัวที่มีเสียงซ้ำกัน แต่มีรูปต่างกันหรือวิธีเขียนที่ต้องจำ ต้องกำหนดเป็นพิเศษ ส่วนสระที่เป็นปกติ ไม่มีวิธีพลิกแพลงอย่างไรจะไม่อธิบายไว้ในที่นี้”
“ข้อความที่ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงในตำราเล่มนี้ได้ค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ หลายเล่ม ข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ประกอบกับความคิดเห็นส่วนตัวบ้าง จึงทำให้ตำราเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อนึ่งตำราเล่มนี้ข้าพเจ้าตั้งใจจะให้เป็นที่ถูกต้อง

และสมบูรณ์ที่สุดแต่ก็อาจจะมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ฉะนั้นหากท่านผู้อ่านได้พบข้อบกพร่องขอได้โปรดแนะนำไปยังข้าพเจ้าด้วย”

“แมว หมู เป็ด และไก่เป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งแมวและเป็ดช่วยกันสร้างที่พักอาศัยฝ่ายหมูและไก่เห็นดังนั้นก็ไปช่วยด้วยความเต็มใจ”

3.2 เชื่อมความให้สละสลวย ได้แก่ อัน อันว่า ทำไมกับ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม ฯลฯ เช่น

“อันว่าข้อความนี้มีคุณค่ามากมายล้นเหลือ ไม่ว่าจะยากจนหรือร่ำรวยสักปานใดสามารถทำความดีได้ด้วยกันทั้งนั้น”

“เราเอาคำภาษาเขมรมาใช้ แล้วเราเขียนตัวสะกดคงรูปไว้ตามภาษาเดิมบ้างบางที่ก็เขียนผิดเพี้ยนไปจากคำเดิมบ้าง ตัวสะกดในภาษาไทยจึงได้มีเพิ่มขึ้นดังกล่าวแล้ว **อย่างไรก็ตาม**เราก็คือว่าคำพวกนี้เป็นคำไทยทั้งสิ้น”

“**อย่างไรก็ตาม**วันพรุ่งนี้คุณควรไปปรึกษาอาจารย์ก่อน”

“**ทำไมกับ**เรื่องง่าย ๆ แค่นี้ เรื่องยากกว่านี้หลายเท่าฉันก็ทำสำเร็จมาแล้ว”

คำอุทาน

คำอุทาน คือ คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูด เป็นคำที่ไม่จัดเข้าเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของประโยค คำอุทานจะทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้ทราบความรู้สึกของผู้พูด เช่น ดีใจ เสียใจ ตกใจ ประหลาดใจ โกรธ ฯลฯ หรืออาจเป็นคำที่ใช้ต่อเสริมบทให้บริบูรณ์ยิ่งขึ้น เสียงที่เปล่งออกมาเป็นคำ วลี หรือเป็นประโยคก็ได้ เช่น

เป็นคำ โธ่! โธ่! ว่า! แหม!

เป็นวลี กลุ่มจริงโวย! เวรกรรมจริงหนอ! แม่เจ้าโวย! ไอ้ตัวข้าเอ๋ย!

เป็นประโยค คุณพระช่วยด้วย! ตาเถนตหน้า! ออกีแบ้นแตก! ไฟไหม้!

กำชัย ทองหล่อ (2556: 260-263) กล่าวถึงคำอุทาน สรุปได้ว่า โดยส่วนใหญ่คำอุทานไม่มีคำแปล เหมือนคำชนิดอื่น ๆ เช่น โธ่! ว่า! แหม! เอ๊ะ! มีส่วนน้อยที่สามารถแปลได้ เช่น อนิจจา! ตายจริง! เวรกรรม! พุทโธ่! เป็นต้น” ดังตัวอย่าง

อนิจจา! เขามิมน่าอายุสั้นเลย

ตายจริง! คุณเองหรือ ผมคิดว่าขโมย

คำอุทานแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. **อุทานบอกอาการ** คือ คำอุทานที่ผู้พูดเปล่งออกมาเพื่อแสดงความรู้สึกแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 ใช้แสดงความรู้สึกต่าง ๆ ในการพูด คำอุทานชนิดนี้จะมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับอยู่ข้างหลังคำอุทานนั้น ๆ ด้วย ได้แก่ โธ่! พุทโธ่! อนิจจา! นิจจา! ชิชะ! ชิ! แหม! โอ๊ย! ว้าย! ว้าย! แน่ะ! อ้อฮ้อ! โอ้โฮ! เฮ้อ! เอ๊ะ! ตายละวา! คุณพระช่วย! แม่เจ้าโว้ย! เป็นต้น
ดังตัวอย่าง

ว้าย! น้ำร้อนลวกฉัน

ตายละวา! วันนี้อาจารย์ให้ส่งรายงาน

1.2 ใช้เป็นคำขึ้นต้นในบทประพันธ์ เพื่อแสดงความรำพึงรำพัน วิงวอนหรือปลอบโยน ได้แก่ โอ้ โอ้ว่า อ้า ดังตัวอย่าง

“**โอ้ว่า**อนิจจาความรัก เพิ่งประจักษ์ตั้งสายน้ำไหล
มีแต่จะเชี่ยวชาญเป็นเกลียวไป ไหนเลยจะไหลคืนมา”

(อิเหนา)

2. **อุทานเสริมบท** คือ คำอุทานที่ใช้เป็นคำสร้อยหรือคำเสริมบทต่าง ๆ เพื่อให้มีจำนวนคำครบถ้วนตามที่ต้องการ หรือให้ความสละสลวยยิ่งขึ้น คำอุทานเหล่านี้ไม่ต้องมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ กำกับ แบ่งออกได้ 3 ชนิด คือ

2.1 ใช้เป็นคำสร้อย คือ คำอุทานที่เป็นคำสร้อยของคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่าย หรือใช้เป็นคำลงท้ายในบทประพันธ์เพื่อแสดงว่าจบข้อความบริบูรณ์แล้ว คำอุทานชนิดนี้เป็นคำสร้อยที่เติมเข้าไปเพื่อให้บทประพันธ์มีจำนวนคำครบตามลักษณะบังคับทางฉันทลักษณ์เท่านั้นไม่มีความหมายเพิ่มเติมในเนื้อความท่อนนั้น ๆ ได้แก่ ฮา เฮย แส เอ้ย แล นา รา ฯลฯ เช่น

“เสียงลือเสียงเล่าอ้าง อันใด **พี่เอ๋ย**”

“**เข้า**คำพรา้งสั่งสอน **ไป**อีก **หน้อยรา**”

2.2 ใช้เป็นคำแทรก คือ คำอุทานที่ใช้แทรกลงในระหว่างคำหรือข้อความแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.2.1 ใช้แทรกเพื่อทำให้คำประพันธ์มีจำนวนคำครบถ้วนตามลักษณะบังคับทางฉันทลักษณ์ ได้แก่ สี ชิ หนู นิ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ควรสุข**ชิ**กลับเศร้า

ศรี**ห**มอ**ง**

ก่อเกียรติศักดิ์**ดี**สินะจะมัว

เงอะงะ**ง**จะดีหรือ

วรรัฐธรรม**น**ุญ

สิ**ก**์**ท**ูนเกลิงสาร

บางคน**ล**ิ**ท**้อเพราะ**ด**น**ุ**ง

อะ**พ**ิ**โ**ธ์**พิ**ง**เ**๋ย

แต่**ง**อ**เน**ก**น**ุ**ปร**ะการ

2.2.2 ใช้แทรกเพื่อให้ความสละสลวยยิ่งขึ้น ได้แก่ เอ้ย เอ้ย เอ้ย นา นะ ฯลฯ เช่น

ฝน**เอ**ย**ทำ**ไม**จ**ึง**ต**ก

สัตร์อะไรเอ่ยมีสี่ขา

2.3 ใช้เป็นคำเสริม คือ คำอุทานที่ใช้ต่อเสริมถ้อยคำให้ยาวออกไปโดยที่ไม่ได้ต้องการความหมายของคำที่เสริมเข้าไปนั้น แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

2.3.1 คำเสริมที่สอดลงไประหว่างคำเดิม เพื่อให้เกิดเสียงทอดสัมผัสระหว่างคำหน้ากับคำหลัง เช่น

เด็กคนนี้เป็นลูกเต้าเหล่าใคร

วัดวาอารามเดี่ยวนี้นี้มากมาย

2.3.2 คำเสริมที่เลียนเสียงคำเดิม คำเสริมเหล่านี้จะเสริมเข้าข้างหน้าหรือข้างหลังก็ได้ส่วนมากจะใช้ในภาษาพูด เช่น

บ้านเมืองเดี่ยวนี้นี้รกรามากมายเหลือเกิน

จะสอบแล้วนะหนังสือหนึ่งหาดูเสียบ้าง

2.3.3 คำเสริมที่พ่วงเข้ามาเพื่อเติมเสียงให้เต็มเท่ากับคำที่ใช้ในที่อื่น เช่น

อย่ามัวโอ้อ้อวิหารรายอยู่เลย

บาปกรรมเห็นอัยมกทันตา

สาระการเรียนรู้เรื่อง ชนิดของคำ ข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ตัวชี้วัด ท 4.1 ป.6/1

2.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยเป็นหน้าที่สำคัญของครูผู้สอนที่ต้องจัดการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทยให้ตรงตามหลักสูตรที่กำหนดให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาครบตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยไว้ ดังนี้

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546: 104-107) ได้เสนอแนะในการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยสรุปได้ ดังนี้

1. ครูต้องเตรียมตัวให้พร้อม โดยการศึกษาเนื้อหาที่จะสอน วางจุดประสงค์ของการสอน คิดหาวิธีสอน สื่อการสอน กิจกรรมต่าง ๆ แบบฝึกหัดและการวัดผลเพื่อให้ บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรต้องตระหนักรู้เสมอว่าในการสอนหลักภาษานี้ควรสอนด้วยใจ ใช้สอนเพราะเป็นหน้าที่ ที่ต้องสอนไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นั่นก็คือ ควรตั้งคำถามตนเองว่า ทำไม่ต้องสอน สอนเพื่ออะไร สอนใคร สอนอย่างไร และอยากให้นักเรียนเอาไปใช้อย่างไร ฯลฯ ถ้าครูหา

คำตอบได้ ครูก็จะสามารถตอบนักเรียนได้เช่นกันว่าทำไม ต้องเรียน เรียนไปเพื่ออะไร และจะเอาไปใช้
อย่างไร

2. ครูควรใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่าย พยายาม
สร้างบรรยากาศในการเรียนที่จูงใจนักเรียนและท้าทายความคิด เช่น ในการเรียนรู้เรื่องสระอา
แทนที่จะบรรยายว่าสระอาคืออะไร ใช้อย่างไร มีคำอะไรบ้าง ฯลฯ ครูผู้สอนอาจใช้วิธีนำเข้าสู่บทเรียน
ในลักษณะต่าง ๆ เช่น ใช้ปริศนาคำทาย ให้นักเรียนฝึกฟังไปด้วยเพื่อหาคำตอบ และสรุปกฎเกณฑ์
การใช้สระอา ใช้นิทาน ให้นักเรียนฟังและอ่านแล้วสังเกตคำที่ใช้สระอาจากเรื่อง สำหรับวิธีจัดการ
เรียนรู้ที่หลากหลายนั้นครูอาจเลือกใช้ให้เหมาะสมตามเนื้อหา เช่น การแบ่งกลุ่ม ศึกษาค้นคว้า
การสอนด้วยวิธีแก้ปัญหา การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบความคิดรวบยอด และแม้กระทั่งการ
สอนแบบบรรยายซึ่งเป็นการสอนดั้งเดิมก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่สำหรับการสอนหลักภาษา โดยการที่
ผู้สอนต้องผสมผสานกับวิธีอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระได้กระจ่างชัด และไม่น่าเบื่อ

3. ครูควรจัดทำสื่อการสอนที่จูงใจ เพื่อเสริมความเข้าใจแก่นักเรียน เช่น เกม
ประกอบการสอน การจัดป้ายนิเทศ การใช้วิดีโอทัศน์ การใช้เทปบันทึกเสียง การใช้ภาพประกอบการ
สอน การใช้เพลงประกอบการสอน ฯลฯ

4. ครูควรจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยให้สัมพันธ์กับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ครูไม่ควร
มุ่งสอนแต่เนื้อหาหลักภาษาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรให้สัมพันธ์กับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน
และการเขียน รวมทั้งด้านวรรณคดีหรือวรรณกรรมด้วย เมื่อเห็นว่ามีส่วนใดที่แสดงหลักเกณฑ์ของการ
ใช้ภาษา ครูผู้สอนก็ควรสอดแทรกอธิบายให้เห็นความเชื่อมโยงของการนำไปใช้ด้วย เพื่อให้นักเรียน
เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเรียนหลักภาษายังขึ้น และเกิดทักษะในการใช้ภาษาด้วย เช่น
การหลាកคำในบทละคร คำว่าทศกัณฐ์ มีคำที่ใช้หลายคำขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์

5. ครูไม่ควรเน้นให้นักเรียนท่องจำว่าคำอะไรเป็นคำประเภทใด เพราะเป็นการจำอย่างไร้
ความหมาย ทั้งนี้เพราะคำต่าง ๆ ในภาษาไทยเป็นได้หลายประเภท และมีความหมายหลายอย่าง
ขึ้นอยู่กับบริบทซึ่งเป็นคำหรือข้อความที่มาแวดล้อมคำนั้น

6. ครูควรประเมินผลก่อนเรียน ขณะเรียนและหลังเรียน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนคนใด
ยังมีความเข้าใจสับสนหรือมีข้อบกพร่องในเรื่องใด ครูจะได้หาทางช่วยเหลือในการซ่อมเสริมได้
ทันที่

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2557: 13-16) ได้เสนอกลวิธีการสอนภาษาไทย สรุปได้ว่า
กลวิธีการสอนภาษาไทย หมายถึง วิธีพลิกแพลงโดยอาศัยความรู้ ความชำนาญ ที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติการ
อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย กลวิธีการจัดการสอนภาษาไทยให้สนุก มีบันได
10 ขั้น ดังนี้

1. นำการสอนด้วยกระบวนการคิด โดยการนำคำถามเร่งเร้าความคิดให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ โดยใช้คำถามกระตุ้นความคิดตามวัยของเด็ก
2. เสริมสัณนิทัศน์ด้วยความสำคัญ ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ครูควรให้นักเรียนทราบถึงเนื้อหา ความสำคัญของการเรียนว่ามีความสำคัญต่อชีวิตอย่างไร เช่น เรียนบทร้อยกรอง การเขียนคำขวัญ คำกลอน คำประพันธ์นั้นมีประโยชน์อย่างไร นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตอย่างไร ให้ได้คิดถึงคุณค่าและความสำคัญของการเรียน
3. สร้างสรรค์ด้วยแบบฝึกหัดและใบงาน ในภาคปฏิบัติครูควรให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นการฝึกฝน ตกย้ำ ซ้ำทวน ฝึกทักษะซ้ำ ๆ โดยมีใบงาน แบบฝึกหัดที่น่าสนใจเมื่อทำดีถูกต้องก็อาจจะเสริมแรงโดยการให้รางวัลหรือให้กำลังใจ โดยครูควรจะต้องถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย
4. ให้เด่นชัดด้วยลายมือ ในการเรียนการสอน เมื่อนักเรียนตอบคำถามได้ เขียนได้แก้ปัญหาเป็น สิ่งสำคัญที่ควรส่งเสริมคือเรื่องลายมือ ครูควรฝึกเขียนและปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของลายมือดังกล่าวที่ว่า “ลูกผู้ชาย ลายมือนั้นคือยศ”
5. ฝึกปรือด้วยความชำนาญ ในการเรียนการสอน ถ้านักเรียนมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดีแล้วครูควรฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ทำเองโดยไม่ต้องพึ่งผู้อื่น จะเป็นการดีที่สร้างให้มีกำลังสำคัญของชาติในอนาคต
6. กล่าวขานด้วยการนำเสนอ ในการเรียนการสอน ควรฝึกให้นักเรียนพูด ฝึกสมาธิ และการจดจำ กล่าวแสดงออก เสนอผลงานด้วยตนเอง หรือจัดให้ทำงานเป็นกลุ่ม รายงานหน้าชั้นเป็นขั้นตอนที่แสดงความสามารถอีกด้วย
7. เสริมสิ่งสำคัญด้วยการประพฤติ ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งแต่ละบท ควรมีการประเมินผลงานในเรื่องความรู้ ความจำ ความชำนาญ ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การประเมินผลไม่จำเป็นว่าจะมีการสอนเพียงอย่างเดียว อาจจะใช้การตอบคำถามแบบฝึกหัด ใบงาน และอื่น ๆ ได้
8. เสริมเล่ห์กลด้วยการจดจำ ในการเรียนการสอนครูควรให้นักเรียนจดจำสิ่งที่เรียนสามารถบอกเขียนเล่าถึงเนื้อหาประโยชน์ของสิ่งที่เรียนได้
9. สิ่งสำคัญต้องทำด้วยตนเอง ในการเรียนการสอนครูควรให้นักเรียนรู้จักคิด ทำงานด้วยตนเอง และให้เห็นคุณค่าของการกระทำด้วยตนเอง เป็นความสำคัญเฉพาะด้านของแต่ละคนทำให้เกิดความสำเร็จอย่างน่าภาคภูมิใจ
10. มีความครั้นเคร่งนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการเรียนการสอนครูควรให้นักเรียนเห็นความสำคัญของ “ชีวิต” ความเป็นอยู่ที่น่าความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีชีวิตอย่างมีความสุข

วัชรพล วิบูลยศริน (2561: 151) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนำแนวคิดมาจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism) โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (student-centered learning) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และเป็นผู้ใช้เวลาเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (active participation) ในกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าผู้สอน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย ครูจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม โดยการศึกษาเนื้อหาที่จะสอน วางจุดประสงค์ของการสอน คิดหาวิธีสอน สื่อการสอน กิจกรรมต่าง ๆ แบบฝึกหัดและการวัดผลเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่าย พยายามสร้างบรรยากาศในการเรียนที่จูงใจนักเรียนและท้าทายความคิด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ โดยใช้คำถามกระตุ้นความคิด ฝึกให้นักเรียนค้นหาคำตอบ และสรุปกฎเกณฑ์ด้วยตนเอง ครูควรจัดทำสื่อการสอนที่จูงใจ เพื่อเสริมความเข้าใจแก่นักเรียน ไม่ควรเน้นให้นักเรียนท่องจำเพราะเป็นการจำที่ไม่มีประโยชน์ ควรมีประเมินผลก่อนเรียน ขณะเรียนและหลังเรียน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนคนใดยังไม่เข้าใจจะได้หาทางช่วยเหลือในการซ่อมเสริมได้ทันเวลาที่

2.5 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยเป็นการวัดระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนที่ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถนำผลการประเมินนั้นไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจที่จะปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา นักวิชาการหลายท่านได้เสนอเครื่องมือและวิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

สมบูรณ์ ดันยยะ (2545: 122-156) ได้กล่าวถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินและการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) การสังเกตเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของผู้สังเกตเป็นเครื่องมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตา (เพื่อดู) และหู (เพื่อฟัง) เก็บข้อมูลตามที่ปรากฏโดยไม่แปลความหมายของข้อมูลนั้นตามความนึกคิดของผู้สังเกต เช่น ในการประเมินโครงการประชุม ผู้ประเมินอาจเข้าไปนั่งสังเกตพฤติกรรมของผู้ประชุม และบันทึกการสังเกตว่า “ผู้เข้าประชุมประมาณครึ่งหนึ่งนั่งหลับ 2-3 คน อ่านหนังสือพิมพ์ 7-8 คน นั่งคุยกันขณะที่ประธานในการประชุมกำลังบรรยายอยู่” แต่ไม่มีการบันทึกความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า “เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะคำบรรยายของประธานในการประชุมไม่น่าสนใจ” ซึ่งจะเกินขอบข่ายของการสังเกต

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อต้องการผลอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นกระบวนการการสื่อสารระหว่างบุคคลสองคน หรือระหว่างบุคคลกับกลุ่มคนจำนวนจำกัด โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน การสัมภาษณ์จะช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านบุคลิกภาพ ท่วงที วาจา เจตคติ ปฏิภาณ ไหวพริบ หรือการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะมีรายละเอียดมากกว่าข้อมูลจากการสังเกต เพราะการสังเกตใช้ตาหูฟังเท่านั้น ส่วนการสัมภาษณ์ใช้ตาหูฟังและปากซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมาย

3. แบบสอบถามและแบบสำรวจ แบบสอบถามเป็นชุดคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความคิดเห็น ความรู้สึก ท่าที เจตคติ ฯลฯ โดยให้บุคคลนั้น ๆ ตอบลงในแบบฟอร์มที่สร้างขึ้นซึ่งอาจจะเป็นการกรอกข้อความ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ก็ได้ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ได้ข้อมูลในเวลาอันรวดเร็ว และยังสามารถส่งแบบสอบถามไปให้บุคคลที่ต้องการข้อมูลจากเขาได้ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ห่างไกลเพียงใดหรือแม้แต่บุคคลที่ผู้วัดไม่เคยรู้จักหรือเห็นหน้ามาก่อนเลยก็ตาม

แบบสำรวจหรือแบบตรวจสอบรายการเป็นเครื่องมือที่ใช้กันมากอีกชนิดหนึ่ง โดยปกติจะประกอบด้วยบัญชีรายการสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งจะให้ผู้ตอบ ตอบในลักษณะให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่างที่กำหนดให้ เช่น มี-ไม่มี ชอบ-ไม่ชอบ ใช้-ไม่ใช้ ต้องการ-ไม่ต้องการ เป็นต้น แบบสำรวจนี้จะช่วยให้ทราบว่าสิ่งต่าง ๆ หรือมีการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นตามรายการที่กำหนดไว้หรือไม่เท่านั้นแต่ไม่ได้ช่วยในการพิจารณาคุณภาพหรือจำนวนครั้งของการกระทำที่เกิดขึ้น

4. แบบทดสอบ หมายถึง ชุดของคำถามหรือกลุ่มงานใด ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อชักนำให้ผู้ถูกทดสอบ แสดงพฤติกรรม หรือปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาให้สามารถสังเกตได้วัดได้ แบบทดสอบแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้มากมายหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งว่ายึดเกณฑ์อะไร

สมนีก ภัททิยธนี (2558: 34-68) ได้กล่าวว่า เครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้ในการวัดผล การศึกษามีหลายชนิด มีลักษณะการใช้แตกต่างกันตามโอกาสหรือสถานการณ์ การที่มีเครื่องมือวัดผล หรือเทคนิคหลายชนิดเช่นนี้ เพื่อช่วยให้การวัดครอบคลุมพฤติกรรมทางการศึกษา (พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย) แม้การวัดและประเมินผลในปัจจุบันจะเน้นการวัดจากสภาพจริงหรือต้องการให้ครูผู้สอนเลือกใช้เครื่องมือวัดอย่างหลากหลายไม่ใช่เฉพาะแบบทดสอบก็ตาม แต่ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจ และเลือกใช้เครื่องมือวัดผลแต่ละชนิดอย่างเหมาะสม ในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือวัดผล 8 ชนิด สรุปได้ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) การสังเกต คือ การพิจารณาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อค้นหาความจริงบางประการโดยอาศัยประสาทสัมผัสของผู้สังเกตโดยตรง

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์ คือ การสนทนาหรือการพูดโต้ตอบกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อค้นหาความรู้ ความจริง ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การสัมภาษณ์จะประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย คือ ผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นอกจากจะได้ข้อมูลตามต้องการแล้วยังช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงของผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านบุคลิกภาพอีกด้วย เช่น ท่วงที วาจา อารมณ์ อุปนิสัย ปฏิภาณไหวพริบ เป็นต้น

3. การสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมาก เพราะเป็นวิธีที่สะดวก สามารถวัดได้อย่างกว้างขวาง และการวัด (Scale) ก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ส่วนที่ต่างจากแบบสอบถาม คือ แบบวัดมีความลุ่มลึกและมีทิศทางเชิงบวก-ลบ ชัดเจนกว่า เช่น แบบวัดเจตคติ แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น

4. การจัดอันดับ (Rank Order) คือ การสอบถามชนิดปลายเปิดซึ่งเป็นเครื่องมือวัดผลให้นักเรียน หรือผู้ได้รับแบบสอบถามเป็นผู้ตอบโดยการจัดอันดับความสำคัญ หรือจัดอันดับคุณภาพ เครื่องมือชนิดนี้ใช้สำหรับจัดอันดับของข้อมูลหรือผลงานต่าง ๆ ของนักเรียน แล้วจึงคิดให้คะแนนภายหลังเพื่อการประเมิน (ครูไม่ควรคิดให้คะแนนทันที เพราะอาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้มาก)

5. การวัดภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการวัดผลงานที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติซึ่งสามารถวัดได้ทั้งกระบวนการและผลงานในสภาพจริง (สถานภาพจริง) หรือในสถานภาพที่กำหนดขึ้น (สถานการณ์จำลอง) ซึ่งนักเรียนสามารถทราบล่วงหน้า และเปิดโอกาสให้แสดงได้เต็มความสามารถ เหมาะกับวิชาที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และสามารถวัดควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี คือ การใช้แบบทดสอบ

6. การวัดสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการวัดผลงานของนักเรียนในสภาพที่เป็นจริงหรือเป็นไปตามธรรมชาติ (คือไม่มีการเสแสร้งทำเพื่อจะได้คะแนนมากหรือเพื่อให้เป็นที่ชื่นชอบของครู) จึงเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นจริง ซึ่งวัดทั้งด้านพุทธิพิสัย (เป็นผู้ที่ใช้สติปัญญาแก้ปัญหาหรือไม่) ด้านจิตพิสัย (วัดลักษณะต่าง ๆ เช่น มีวินัย เป็นผู้ที่ไม่รู้ ขยัน หมั่นเพียร) และด้านทักษะพิสัย (วัดการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน เช่น ความเอาใจใส่ในการทำแบบฝึกหัด การปฏิบัติงานที่ครูมอบให้ การปฏิบัติตนในหมู่เพื่อนนักเรียนด้วยกัน) ดังนั้นการวัดสภาพจริงจึงเป็นการวัดแบบสะสมผลงาน แล้วทำการประเมินผลเป็นรายเดือน รายภาคเรียน หรือรายปี การที่ครูประจำชั้น และผู้ปกครองเขียนข้อคิดเห็นลงในสมุดรายงานของนักเรียนแต่ละคนก็ถือว่าเป็นผลมาจากการวัดสภาพจริง

7. การวัดโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolios) หมายถึง การสะสมผลงานของนักเรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสดงความก้าวหน้าของนักเรียนแต่ละคน ควบคู่ไปกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเหมาะกับการวัดด้านคุณลักษณะของนักเรียนแต่ละคน การวัดโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นแนวการวัดผลแบบใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการวัดผลในสภาพจริง (Authentic Assessment)

ซึ่งเกี่ยวกับการวัดด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัย วิธีการวัดลักษณะนี้เน้นการรวบรวมผลงานของนักเรียนแต่ละคนมากกว่าการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งตรงกันกับหลักการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเป็นศูนย์กลาง

8. การทดสอบ (Test) เครื่องมือวัดผลชนิดนี้มีบทบาทสำคัญมากและมีรายละเอียดมากมายและต้องใช้ในการทดสอบควบคู่ไปกับเครื่องมือชนิดอื่น ๆ อย่างหลากหลาย แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย และมีบทบาทสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะดีหลายประการ ได้แก่ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย อำนาจจำแนก และความยากความเที่ยงตรงนับเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดของเครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้ในการวัดผลการศึกษารองลงมาได้แก่ ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงกับความเชื่อมั่นมีความสัมพันธ์และเป็นคุณลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับ (ไม่ใช่คุณลักษณะเป็นรายข้อ) ต่างกับอำนาจจำแนกและความยากของแบบทดสอบซึ่งเป็นคุณลักษณะของแบบทดสอบรายข้อ

อนูวัติ คุณแก้ว (2558: 169-197) ได้กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการวัดทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบตรวจรายการ มาตราประเมินค่าแบบสอบถาม และแบบทดสอบ สรุปได้ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของบุคคลหรือกลุ่มคนโดยใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ตาและหูในการสังเกต

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการพูดคุย หรือสนทนาของผู้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องการทราบข้อมูลกับผู้ถูกสัมภาษณ์ คือ ผู้ให้ข้อมูล เช่น นักเรียน การสัมภาษณ์อาจจะเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ มีลักษณะคล้ายกับการสังเกตแต่ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องหรือซักถามนักเรียนโดยตรง

3. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะ หรือการปฏิบัติว่าผู้ถูกประเมินมีหรือไม่มี ทำหรือไม่ทำ และพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่มีความถี่ (Frequency) เท่าไร แบบตรวจสอบรายการนิยมใช้ในการประเมินด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัย

4. มาตราประมาณค่า (Rating scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกตชนิดหนึ่ง ลักษณะของเครื่องมือประกอบด้วยข้อความ หรือประเด็นปัญหาให้ผู้ประเมิน หรือผู้อ่านตัดสินใจเลือกตามความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบ โดยมีระดับความเข้มของความรู้สึกหรือความคิดเห็นให้เลือก มาตราประมาณค่าจะให้ข้อมูลที่ละเอียดกว่าแบบตรวจสอบรายการ คือ มีคำตอบให้เลือก 3-8 ตัวเลือก ถ้าเป็น 3 ระดับ คำตอบที่ให้เลือก ได้แก่ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ถ้าเป็น 5 ระดับ

คำตอบที่ให้เลือกรู้ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่งเห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นต้น

5. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นชุดของคำถามที่สร้างขึ้น เพื่อสอบถามความคิดเห็น ความสนใจ ความต้องการ ความคาดหวัง ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้ประเมินต้องการทราบ

6. แบบทดสอบ สามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อสอบ และการนำไปใช้วัดผลในงานใด เช่น การจำแนกตามรูปแบบ แบ่งเป็นแบบอัตนัยและปรนัย จำแนกตามวิธีดำเนินการสอบ ได้แก่ แบบทดสอบมาตรฐาน และแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น จำแนกตามเวลาที่ใช้สอบ ได้แก่ จำกัดและไม่จำกัดเวลา จำแนกตามจำนวนคนสอบเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม จำแนกตามลักษณะของแบบทดสอบ ได้แก่ แบบใช้ภาษา และแบบไม่ใช้ภาษา เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ เพราะต้องการวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นการวัดความสามารถด้านความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน

3. เอกสารเกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีสอนที่เน้นการสืบค้นความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งใช้ทักษะทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นขั้นตอน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553: 7) กล่าวว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) มีบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 คน คือ Piaget และ Vygotsky โดย Piaget เห็นว่า คนเราเรียนรู้โดยกระบวนการของการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมด้วยกระบวนการสู่ภาวะสมดุล ซึ่งประกอบด้วยกลไกพื้นฐานสองอย่าง คือ การดูดซึมเข้าสู่โครงสร้างและการปรับโครงสร้าง ซึ่งการดูดซึมเข้าสู่โครงสร้างเป็นความสามารถในการตีความหรือการรับเอาข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมเข้ามารวมไว้ในโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่หรือการปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ ส่วนการปรับโครงสร้างเป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลงหรือขยายโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553: 9)

ลิตธิพล อาจอินทร์ (2563: 92) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Constructivism โดยมีรากฐานสำคัญมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget' s Theory of Cognitive Development ซึ่งอธิบายว่า เซอร์วิปัญญาของมนุษย์ปรับตัวทางกระบวนการ Assimilation และกระบวนการ Accommodation เมื่อมนุษย์รับและซึมซับความรู้ใหม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับความรู้เดิม หากไม่สามารถเกี่ยวข้องกันได้จะเกิดภาวะ Disequilibrium จะปรับสภาพในสภาวะ Equilibrium โดยปรับโครงสร้างทางปัญญา Piaget เชื่อว่าคนทุกคนจะพัฒนาเซอร์วิปัญญาตามลำดับขั้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ การคิดเชิงตรรกะคณิตศาสตร์ วุฒิภาวะ และกระบวนการพัฒนาความสมดุลของบุคคลนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การสืบเสาะหาความรู้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) โดยมีรากฐานสำคัญมาจากทฤษฎีพัฒนาการสติปัญญาของ Piaget' s Theory of Cognitive Development ซึ่งอธิบายว่า เซอร์วิปัญญาของคนเรามีการปรับตัว และปรับโครงสร้างเมื่อได้รับข้อมูลเข้าไปสัมพันธ์กับความรู้ที่มีอยู่เดิมจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักเรียน นักเรียนสร้างความรู้จากสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ที่มีอยู่เดิมผ่านกระบวนการทางจิตวิทยา

3.2 ความหมายของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีนักวิชาการหลายท่านเรียกชื่อต่างกันออกไป เช่น การสืบเสาะหาความรู้ การสืบสอบ การสืบสวนสอบสวน วัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เป็นต้น โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า “การสืบเสาะหาความรู้” จากการศึกษาเอกสารที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า การสืบเสาะหาความรู้ไว้ ดังนี้

ภพ เลหาไพบุลย์ (2542: 123) ได้กล่าวว่า การสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้ค้นพบความจริงด้วยตนเอง และมีประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2560: 53) กล่าวว่า วิธีสอนแบบ Inquiry Cycle : 5Es เป็นรูปแบบการสอนของนักการศึกษา กลุ่ม BSCS (Biological Science Curriculum Society) ได้นำเสนอเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงเข้ากับประสบการณ์เดิมเป็นองค์ความรู้ของผู้เรียนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาได้โดยเน้นการปฏิบัติจริง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เสริมสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการขั้นตอนอย่างเป็นวัฏจักร

กุลิศรา จิตรชญาวณิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 51) ได้กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยผู้เรียนเกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ หมายถึง วิธีสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาและหาคำตอบอย่างมีเหตุผล ผู้สอนเป็นผู้ตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดและทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ให้นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุเป้าหมาย

3.3 ขั้นตอนของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับขั้นตอนของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอขั้นตอนของการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ไว้ ดังนี้

พันธ์ ทองชุมนุม (2547: 54-56) กล่าวถึงการสอนด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้ คือ การอภิปรายผลและการทดลอง โดยแบ่งขั้นตอนได้ ดังนี้

1. การอภิปรายนำเข้าสู่การทดลอง
2. การทดลอง
3. การอภิปรายเพื่อสรุปผลการทดลอง

การอภิปรายเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในแง่ของเหตุผล ส่วนการทดลองถือว่าเป็นหัวใจของการสอนด้วยวิธีนี้ เพราะเป็นเครื่องมือในการสืบเสาะหาความรู้ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในบางโอกาส แต่บางครั้งการทดลองอาจขึ้นอยู่กับเหตุผลของเหตุการณ์นั้น ๆ เช่น ความพร้อมของอุปกรณ์ ความปลอดภัยในการทดลอง ข้อจำกัดในเรื่องเวลา หรือเหตุผลความจำเป็นตามแต่กรณี ซึ่งในกรณีเช่นนี้ เราอาจจะใช้ข้อมูลของผู้อื่นที่ได้ทดลองมาแล้วมาใช้ประโยชน์ในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยการอภิปรายเพื่อนำไปสู่ผลดังกล่าว

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2560: 53-55) ได้อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่นักการศึกษากลุ่ม BSCS (Biological Science Curriculum Society) ได้เสนอกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เรียกว่า Inquiry Cycle หรือ 5Es สรุปได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (Engage) จุดประสงค์สำคัญในขั้นนี้ต้องการให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่เรียน มีลักษณะเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็นในหัวข้อที่จะศึกษา ผู้สอนควรเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้เดิมกับปัจจุบัน โดยจัดกิจกรรมหรือสร้าง

สถานการณ์กระตุ้นยั่วๆ หรือท้าทายทำให้ผู้เรียนสนใจ สงสัย ใครรู้ อายากรู้ จัดแย้ง หรือเกิดปัญหา และทำให้ผู้เรียนต้องการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 การสำรวจค้นหา (Explore) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตรง กิจกรรมในขั้นนี้จะเป็นการสืบเสาะหาความรู้ รวบรวมข้อมูล ทดสอบ บันทึกลง และทดลองด้วยตนเอง หลังจากที่ได้อภิปรายความคิดเห็น กระบวนการ ทักษะระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรมสำรวจ และค้นหา นั้นผู้เรียนจะมีโอกาสได้ตรวจสอบหรือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของผู้เรียนที่ยังไม่ถูกต้องไม่สมบูรณ์ โดยให้ผู้เรียนอธิบายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (Explain) ในขั้นนี้ผู้เรียนนำข้อมูลมาอภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอธิบายด้วยตนเองโดยผู้เรียนจะต้องรู้จักฟังคำอธิบายของคนอื่นอย่างคิดวิเคราะห์ มีการซักถามกันจนในที่สุดผู้เรียนได้ข้อสรุปร่วมกันในการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ ได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในการคิดรวบยอดให้ชัดเจน เชื่อมโยงประสบการณ์ ความรู้เดิมและสิ่งที่เรียนรู้เข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (Elaborate) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติตามที่ผู้เรียนต้องการหรือนำสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้หรือขยายความรู้หรือทักษะในสถานการณ์ใหม่ ในกรณีที่ผู้เรียนยังสับสนหรือยังไม่เข้าใจ หรืออาจเข้าใจเฉพาะข้อสรุปที่ได้จากการสำรวจและค้นหาเท่านั้น ผู้สอนจะมีบทบาทในการให้ประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเข้าใจรวบยอดให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluate) ในขั้นตอนนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบแนวคิดที่ได้เรียนรู้มาแล้วว่าถูกต้องและได้รับการยอมรับเพียงใด ให้ผู้เรียนได้แสดงออกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้เสริมสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและกลุ่มเพื่อน การประเมินผลอาจอยู่ในรูปแบบการเขียนรายงาน การตอบคำถาม หรืออาจนำเสนอโครงการเสร็จสมบูรณ์แล้วก็ได้

สิทธิพล อัจฉรินทร์ (2563: 93-94) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (Inquiry Cycle) สรุปได้ ดังนี้

นักการศึกษาจากกลุ่ม BSCS ได้เสนอกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงเข้ากับความรู้เดิม เป็นความรู้ของผู้เรียนเอง เรียกรูปแบบนี้ว่า Inquiry Cycle หรือ 5Es มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น Biological Science Curriculum Society: BSCS (1997 อ้างถึงในสิทธิพล อัจฉรินทร์, 2563: 93-94) ดังนี้

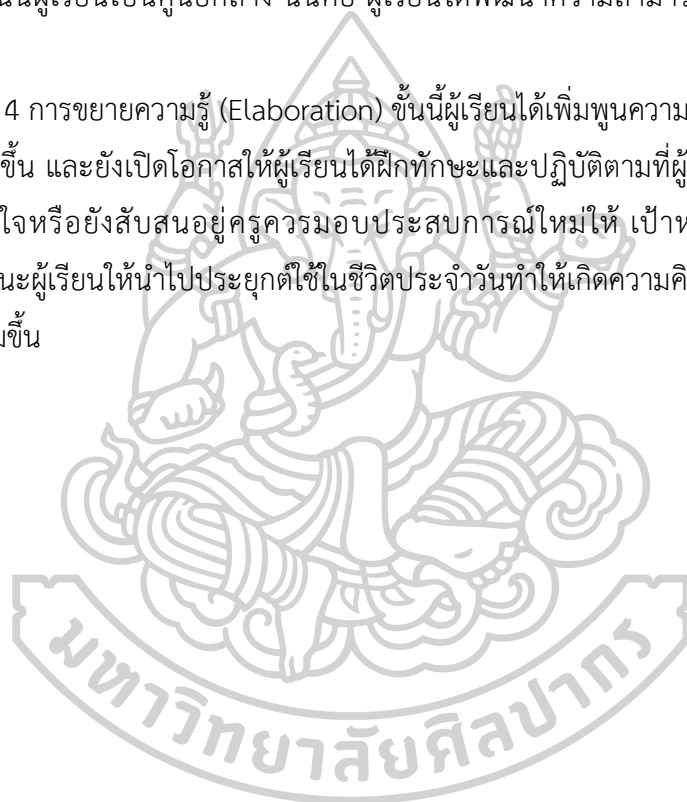
ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นนี้เป็นขั้นแรกของกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำเข้าสู่บทเรียน จุดประสงค์ที่สำคัญของขั้นตอนนี้ คือ ทำให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ในกิจกรรมของขั้น นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 การสำรวจค้นหา (Exploration) ขั้นนี้ผู้เรียนแต่ละคนจะได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดรวบยอด กระบวนการ และทักษะในระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรมสำรวจ

และค้นหาเป็นโอกาสที่ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบหรือเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของผู้เรียนที่ยังไม่ถูกต้องและยังไม่สมบูรณ์ โดยการให้ผู้เรียนอธิบายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (Explanation) ขั้นนี้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ในการอธิบายความคิดจากการศึกษา ครูควรให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ การอธิบายนั้นต้องการให้ผู้เรียนได้ใช้ข้อสรุปร่วมกันในการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในช่วงเวลาที่เหมาะสมนี้ครูควรชี้แนะผู้เรียนเกี่ยวกับการสรุปและการอธิบายรายละเอียด แต่อย่างไรก็ตามครูควรระลึกอยู่เสมอว่ากิจกรรมเหล่านี้ยังคงเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นั่นคือ ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการอธิบายด้วยตัวผู้เรียนเอง

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (Elaboration) ขั้นนี้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในความคิดอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติตามที่ผู้เรียนต้องการ ในกรณีที่ผู้เรียนไม่เข้าใจหรือยังสับสนอยู่ครูควรมอบประสบการณ์ใหม่ให้ เป้าหมายที่สำคัญของขั้นนี้คือ ครูควรชี้แนะผู้เรียนให้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันทำให้เกิดความคิดรวบยอด กระบวนการ และทักษะเพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 5 Evaluation การประเมินผล ขั้นนี้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของตัวเอง ระหว่างการเรียนการสอนในขั้นนี้ต้องกระตุ้นผู้เรียนให้ประเมินความรู้ความเข้าใจและความสามารถของตัวเอง เปิดโอกาสครูให้ได้ประเมินความรู้ความเข้าใจ และการพัฒนาทักษะผู้เรียนด้วย

กุลิศรา จิตรชญาวณิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 52) เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ไว้ 5 ขั้นดังนี้

1. ขั้นการสร้างความสนใจ (Engage) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งอาจเกิดจากความสงสัยของผู้เรียนหรือเหตุการณ์ที่กำลังได้รับความสนใจที่เกิดขึ้น เช่น ผู้เรียนดูวิดีโอที่สั้นเรื่องยาเสพติด หลังจากนั้นผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

2. ขั้นการสำรวจ (Explore) เป็นการให้ผู้เรียนวางแผนค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้แล้วลงมือปฏิบัติเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ ทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม เช่น ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม 4-6 คน ร่วมกันวางแผนศึกษาวิธีการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. ขั้นการอธิบาย (Explain) เป็นการให้ผู้เรียนนำข้อมูลมาวิเคราะห์ อธิบายผลเพื่อแปลผลและสรุปผล ซึ่งผู้สอนควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับทักษะหรือพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น ผู้เรียนนำข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมาสรุปผลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน

4. ขั้นการขยายความรู้ (Elaborate) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติตามที่ผู้เรียนต้องการ เช่น ผู้เรียนนำความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ยาเสพติด มาจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องดังกล่าวในโรงเรียน

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluate) ขั้นตอนนี้จะประเมินผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างและเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ เช่น ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง ยาเสพติด หลังจากนั้นให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และร่วมกันเฉลยคำตอบ

ตารางที่ 11 สังเคราะห์ขั้นตอนของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

พันธ์ ทองชุมนุญ (2547: 54-56)	สุคนธ์ สิ้นพานนท์ (2560: 53-55)	สิทธิพล อาจอินทร์ (2563: 93-94)	กุลิสรา จิตรขญาวัฒน์ และเกศราพรธณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 52)
<p>1. การอภิปรายนำเข้าสู่การทดลอง การอภิปรายเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในแง่ของเหตุผล</p> <p>2. การทดลอง เป็นหัวใจของการสอนด้วยวิธีนี้ เพราะเป็นเครื่องมือในการสืบเสาะหาความรู้ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในบางโอกาส แต่บางครั้งการทดลองอาจขึ้นอยู่กับเหตุผลของเหตุการณ์นั้น ๆ</p> <p>3. การอภิปรายเพื่อสรุปผลการทดลอง</p>	<p>ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (Engage) จุดประสงค์สำคัญในขั้นนี้ต้องการให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่เรียน มีลักษณะเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (Explore) ขั้นตอนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงร่วมกันสร้างและพัฒนาความคิดรวบยอด การระบุนการและทักษะ</p> <p>ขั้นที่ 3 การอธิบาย (Explain) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะนำความรู้ที่รวบรวมจากขั้นที่ 2 มาอภิปรายความคิดเห็นกัน</p> <p>ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (Elaborate) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติตามที่ผู้เรียนต้องการหรือนำสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้</p>	<p>ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นนี้เป็นขั้นแรกของการนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นนี้ผู้เรียนจะอภิปรายความคิดเห็น และทักษะในระหว่างที่ผู้เรียนทำกิจกรรม</p> <p>ขั้นที่ 3 การอธิบาย (Explanation) ขั้นนี้ผู้เรียนได้ใช้ข้อสรุปร่วมกันในการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ ครูควรชี้แนะผู้เรียนเกี่ยวกับการสรุปและการอธิบายรายละเอียด</p> <p>ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (Elaboration) ขั้นนี้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ และปฏิบัติตามที่ผู้เรียนต้องการ ครูควรชี้แนะผู้เรียนให้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>1. ขั้นสร้างความสนใจ (Engage) เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>2. ขั้นสำรวจและค้นหา (Explore) เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนวางแผน กำหนดแนวทางหรือทำกิจกรรมการสำรวจและค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ แล้วลงมือปฏิบัติ</p> <p>3. ขั้นอธิบาย (Explain) เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้อภิปรายผลเพื่อแปรผลสรุปผล</p> <p>4. ขั้นขยายความรู้ (Elaborate) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ขยายความรู้ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น</p>

พินธ์ ทองชุมนุม (2547: 54-56)	สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ (2560: 53-55)	ลธิพิล อัจฉินทร์ (2563: 93-94)	กุลิสรา จิตรชญาวณิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 52)
	ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluate) ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ตรวจสอบแนวคิดที่ได้ เรียนรู้มาแล้วว่าถูกต้อง และได้รับการยอมรับ เพียงใด	ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation) ขั้นนี้ ผู้เรียนได้รับข้อมูล ย้อนกลับเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของตัวเอง	5. ขั้นประเมินผล (Evaluate) ขั้นตอนนี้จะ ประเมินผู้เรียนได้เรียนรู้ อะไรบ้างและเป็นการให้ ข้อมูลย้อนกลับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความสนใจ (Engage) 2) การสำรวจและค้นหา (Explore) 3) การอธิบาย (Explain) 4) การขยายความรู้ (Elaborate) และ 5) การประเมินผล (Evaluate) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engage) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยเรื่องที่น่าสนใจ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา (Explore) เป็นการให้ผู้เรียนกำหนดการสำรวจค้นหาสิ่งที่ ต้องการเรียนรู้แล้วลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นอธิบาย (Explain) เป็นการให้ผู้เรียนนำข้อมูลมาวิเคราะห์ อธิบาย แปลผล สรุป ซึ่งผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้อภิปรายความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับทักษะการ เรียนรู้ 4) ขั้นขยายความรู้ (Elaborate) เป็นการให้ผู้เรียนขยายความรู้ให้กว้างยิ่งขึ้น และยังเปิดให้ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะพร้อมทั้งปฏิบัติตามที่ผู้เรียนต้องการ 5) ขั้นประเมินผล (Evaluate) เป็นการ ประเมินผู้เรียนว่าได้เรียนรู้อะไร

3.4 บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา ความรู้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552: 141-142) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการ เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ไว้ ดังนี้

1. กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจคิดปัญหาวางแผนแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนมีเหตุผลด้วย ตนเอง

2. กระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี และใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ช่วยในการแก้ปัญหา

3. เสริมแรงหรือให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

4. ช่วยเหลือแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาตลอดจนเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้กระบวนการการเรียนรู้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

5. จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญให้แก่ผู้เรียน

6. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

7. เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งข้อดีและข้อบกพร่องแก่ผู้เรียน

พินช์ ทองชุนนุม (2547: 56) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ดังนี้

1. จัดหาวัสดุอุปกรณ์และจัดทำคำแนะนำอุปกรณ์สั้น ๆ

2. ชักถามนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อชี้แจงและตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยครูจะต้องฟังและสังเกตพฤติกรรมนักเรียนอยู่ตลอดเวลา

3. ตรวจสอบผลรายงานการทดลองของนักเรียน

4. ถามคำถามเกี่ยวกับการตีความหมายของข้อมูล

5. ถามคำถามเกี่ยวกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าจะทำการทดสอบสมมติฐานอย่างไร

6. ถามรายงานของการทดสอบสมมติฐาน จัดเขียนมโนคติที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ใช้ความคิด สร้างภาพขึ้นในใจสำหรับใช้อธิบายหลักการทั่วไป และอภิปรายภาพที่สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ

7. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการขยายมโนคติออกไป

8. ถามคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติด้วยกัน และความสัมพันธ์กับวัสดุอุปกรณ์ที่จัดให้

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2560: 53-55) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (Engage) บทบาทสำคัญของผู้สอนคือต้องรู้จักการตั้งคำถาม กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา (Explore) ผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในการสำรวจตรวจสอบ สังเกตและฟังการโต้ตอบระหว่างผู้เรียน ชักถามเพื่อนำไปสู่การสำรวจตรวจสอบ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

ขั้นที่ 3 การอธิบาย (Explain) บทบาทของผู้สอนจะชี้แนะเกี่ยวกับการสรุปและการอธิบาย รายละเอียดในช่วงเวลาที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์เดิมของตนเป็นพื้นฐานในการอธิบาย ความคิดรวบยอดหรือแนวคิด

ขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (Elaborate) บทบาทสำคัญของผู้สอนอีกประการหนึ่งคือชี้แนะให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด กระบวนการและทักษะเพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluate) ผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญ คือ คอยกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินความรู้ความเข้าใจและความสามารถของตนเอง ผู้สอนยังมีส่วนสำคัญในการประเมินความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะของผู้เรียน ผู้สอนอาจจะถามผู้เรียนเป็นคำถามปลายเปิด เช่น “ทำไมนักเรียนจึงคิดเช่นนั้น มีหลักฐานอะไร นักเรียนเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับสิ่งนั้น และจะอธิบายสิ่งนั้นอย่างไร”

ทิสนา แคมมณี (2563: 141) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้แบบการสืบสอบไว้ ดังนี้

1. ผู้สอนมีกระบวนการสอน/กิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่เรียน จนสามารถตั้งคำถามที่ต้องการจะสืบเสาะหาคำตอบด้วยตนเองได้
2. ผู้สอนมีเอกสาร วัสดุ หรือสื่อที่ผู้เรียนสามารถใช้ประกอบการคิดวิเคราะห์ หรือการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่เรียน
3. ผู้สอนมีการช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการศึกษาวิเคราะห์ สรุปข้อมูลหรือสร้างความรู้ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน เช่น ทักษะการสืบแหล่งความรู้/แหล่งข้อมูล การอ่าน การวิเคราะห์สิ่งที่อ่าน การสังเคราะห์ข้อมูล การสรุปข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การอภิปรายและโต้แย้งทางวิชาการ และการทำงานกลุ่ม เป็นต้น
4. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการเรียนทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการสืบสอบหาความรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ครูมีบทบาทในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ใช้เทคนิควิธีการสอนและคำถามทบทวนความรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนสังเกตและร่วมมือกันสำรวจเพื่อให้เห็นปัญหา ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน เช่น ให้การแนะนำ ตั้งคำถามกระตุ้นให้คิดเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาคำตอบ ใช้เทคนิควิธีสอนที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้นำความรู้ที่เกิดขึ้นไปคิดค้นต่อ ๆ ไปประเมิน มโนทัศน์ของนักเรียนโดยตรวจสอบจากความคิดที่เปลี่ยนไปและความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นใหม่ ตรวจสอบทักษะ กระบวนการปฏิบัติ การแก้ปัญหา การตอบคำถามรวบยอดหากปัญหายากเกินไป นักเรียนไม่สามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ ครูและนักเรียนอาจร่วมกันแก้ปัญหาต่อไป

3.5 บทบาทของนักเรียนในการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนักเรียนในการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ภพ เลหาไพบูลย์ (2542: 126-127) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนในการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. นักเรียนควรทำการศึกษาวัดดูอุปกรณ์และเอกสารที่จะเริ่มต้นทำกิจกรรม
2. นักเรียนสังเกตและรายงานข้อมูลที่ได้จากการสังเกต
3. นักเรียนร่วมกันตั้งสมมติฐาน
4. นักเรียนร่วมกันหาแนวทางการทดลองและวิธีการทดสอบสมมติฐาน
5. นักเรียนรายงานผลการค้นคว้า
6. นักเรียนช่วยกันขยายความรู้เพิ่มเติมหรือปรับปรุงความรู้ที่ได้

พันธ์ ทองชุมนุม (2547: 56) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ ดังนี้

1. สืบหาอุปกรณ์
2. สังเกตปรากฏการณ์ที่สังเกตได้
3. รายงานผลการสืบเสาะหาความรู้ผลการสังเกตที่ได้
4. สืบค้นหาหลักการทั่วไปจากข้อมูลและตั้งสมมติฐาน
5. เสนอแนะการทดลองและการทดสอบสมมติฐาน
6. สังเกตและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
7. อภิปรายมโนมติของรูปแบบที่สร้างขึ้น
8. ขยายมโนมติตามข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย
9. จัดความสัมพันธ์ของมโนมติให้เหมาะสมกับโครงสร้างของมโนมติหลัก ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะทำให้ค้นพบสิ่งที่ผิดพลาดไปเกี่ยวกับมโนมติที่ยังสงสัย ไม่ชัดเจน และจะทำให้มีการสำรวจใหม่เพื่อทบทวนมโนมตินั้นอีกครั้ง

ทีศนา แคมมณี (2563: 141) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนในการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ไว้ว่า ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้/คำตอบ โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทของนักเรียนในการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ร่วมกันตั้งสมมติฐานทดลอง สังเกต บันทึกข้อมูล และรายงานข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า ช่วยกันอภิปรายความรู้เพิ่มเติมหรือปรับปรุงความรู้ที่ได้ให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์

3.6 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อดีและข้อจำกัดของการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

ข้อดีของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544: 60-61) กล่าวว่า ข้อดีของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ไว้ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาด้านปัญญา คือ ฉลาดขึ้น
2. เกิดสิ่งจูงใจในการเรียน
3. รู้จักค้นคว้าหาความรู้ และรู้จักแก้ปัญหา
4. ช่วยในการจำความรู้ได้นานและถ่ายความรู้ได้
5. นักเรียนคือศูนย์กลางการเรียนการสอน ซึ่งทำให้การเรียนมีคุณค่า
6. ช่วยพัฒนาความคิดรวบยอด
7. มีพัฒนาเจตคติที่ดีในการเรียน
8. มีความเชื่อมั่นในการทำสิ่งใด ๆ สำเร็จได้ด้วยตัวเอง สามารถคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง และไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค
9. มีประสบการณ์โดยตรง ฝึกการแก้ปัญหาและการใช้เครื่องมือ
10. นำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

พันธ์ ทองชุมนุม (2547: 56-57) สรุปข้อดีของการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ดังนี้

1. นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลมาวิเคราะห์บทเรียน
2. นักเรียนสามารถคิดอย่างเป็นขั้นตอนในการคิด ซึ่งส่งผลต่อนักเรียนในการนำไปประยุกต์ใช้กับวิชาอื่น
3. การจัดการเรียนรู้แบบเป็นศูนย์กลางให้ความสำคัญกับผู้เรียน
4. นักเรียนสามารถคิดหรือมีมโนมิตตามหลักการวิทยาศาสตร์
5. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์

กุลิสรา จิตรชญาวนิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 56) กล่าวถึงข้อดีของการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ไว้ ดังนี้

1. นักเรียนได้ฝึกความคิด ทำให้ได้เรียนรู้วิธีคิดและวิธีสืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองทำให้ความรู้คงทน
2. นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้

ข้อจำกัดของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

พันธ์ ทองชุมนุม (2547: 56-57) ได้สรุปข้อจำกัดของการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ดังนี้

1. ในการสอนแต่ละครั้งใช้เวลาค่อนข้างจะมาก
2. หากสถานการณ์ที่ผู้สอนสร้างขึ้นไม่เข้าใจผู้เรียน อาจจะทำให้ผู้เรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย มีผลทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่เข้าใจเท่าที่ควร ดังนั้นผู้สอนต้องเตรียมสร้างสถานการณ์ที่สามารถทำให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมมากที่สุด
3. สำหรับเนื้อหาวิชาที่มีความซับซ้อนและค่อนข้างยาก จะทำให้นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าอาจมีปัญหาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. นักเรียนมีวุฒิภาวะยังไม่ได้เป็นผู้ใหญ่พอ อาจไม่มีแรงจูงใจเพียงพอที่จะทำให้ นักเรียนได้เรียนรู้ครบตามกระบวนการ ส่งผลให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2560: 55) ได้กล่าวว่า วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีข้อจำกัด ดังนี้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนั้น ผู้สอนจะต้องรู้จักปรับเปลี่ยนบทบาทของตนไปตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น ซึ่งผู้สอนจะต้องมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี
2. ผู้สอนจะต้องมีวิธีการกระตุ้นความสนใจหรือสร้างความสนใจของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม จึงจะสามารถทำให้ผู้เรียนสนใจใฝ่รู้ในเรื่องที่เรียน
3. ในกรณีที่ผู้เรียนยังสับสนไม่เข้าใจเรื่องที่ศึกษา หรือการพัฒนาความเข้าใจรอบยอดผู้สอนจะต้องใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมให้ผู้เรียนเกิดความกระจ่าง

กุลิสรา จิตรชญาวณิช และเกศราพรพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 56) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ไว้ ดังนี้

1. ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งต้องใช้เวลามาก
2. ถ้าสถานการณ์ที่ผู้สอนสร้างขึ้นไม่ทำให้น่าสงสัยแปลกใจ จะทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย
3. กรณีที่ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาต่ำและเนื้อหาค่อนข้างยาก ผู้เรียนอาจจะไม่สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีข้อดีคือ เป็นวิธีสอนที่พัฒนาศักยภาพด้านสติปัญญาของนักเรียน นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักอภิปรายแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ข้อจำกัดคือ การสอนแต่ละครั้งต้องใช้เวลา

ผู้สอนจะต้องรู้จักปรับเปลี่ยนบทบาทของตนไปตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นมีวิธีการกระตุ้นความสนใจหรือสร้างความสนใจของนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมเมื่อนักเรียนยังสับสนไม่เข้าใจเรื่องที่ศึกษาผู้สอนจะต้องใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนกรณีที่นักเรียนมีระดับสติปัญญาต่ำและเนื้อหาค่อนข้างยาก นักเรียนอาจจะไม่สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ ส่งผลให้ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3.7 ประโยชน์ของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

ไพฑูริย์ สุขศรีงาม (2545: 7) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ไว้ 4 ประการ สรุปได้ ดังนี้

1. เพิ่มศักยภาพด้านสติปัญญา เนื่องจากการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ นักเรียนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การแปลความหมายและการลงข้อสรุป ฯลฯ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา เรียนรู้เกี่ยวกับการถ่ายโอนความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ดังนั้น จึงส่งเสริมความสามารถในด้านสติปัญญา ทำให้นักเรียนมีศักยภาพในการแก้ปัญหามากขึ้น

2. ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ นักเรียนจะมุ่งอยู่ที่ความสำเร็จของการแก้ปัญหาจนกระทั่งได้รับความรู้ใหม่ด้วยตนเอง นักเรียนมีความคิดเป็นอิสระในการควบคุม นำทางตนเองไปสู่ความสำเร็จในการแก้ปัญหา ไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องรางวัลและการลงโทษสามารถพัฒนาความมีวินัยในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ท้อถอยเมื่อเผชิญกับอุปสรรคหรือประสบความล้มเหลวในการแก้ปัญหา ดังนั้น แรงจูงใจใฝ่ผลสัมฤทธิ์ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

3. เป็นการเรียนรู้ยุทธศาสตร์ในการเรียน การเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนในวิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนการใช้ความพยายามในการค้นพบความรู้ ยุทธวิธีในการสืบเสาะหาความรู้ที่ใช้กันมาก ได้แก่ กระบวนการใช้คำถาม กระบวนการจัดกระทำข้อมูล ซึ่งรวมถึง การบันทึก การวิเคราะห์ การประเมินและการปรับปรุงแก้ไข

4. ส่งเสริมการจดจำความรู้ ในการเรียนรู้สิ่งที่มีหมายจะถูกรื้อฟื้นขึ้นอีกในหน่วยความจำระยะยาวของสมองและสามารถเรียกกลับมาใช้ได้อีก เมื่อมีสิ่งเร้าจากภายนอกมากระตุ้นจะทำให้เกิดการระลึกได้ความรู้ดังกล่าวจึงถูกเรียกกลับมาใช้ได้อีกครั้ง ดังนั้น ความรู้ที่เก็บไว้จะถูกรื้อฟื้นมาใช้ได้ตลอดเวลา ความรู้จะคงทนไม่ลบลืมไป กระบวนการจดจำความรู้ก็

จัดเป็นกระบวนการแก้ปัญหาด้วยเนื่องจากเป็นกระบวนการที่นำเอาความรู้มาเก็บบันทึกไว้อย่างเป็นระบบแล้วเรียกกลับมาใช้ได้ได้อีกตามความต้องการ

สுகนธ์ สีนธพานนท์ (2560: 55) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ มีโอกาสได้ศึกษา สำรวจ ค้นหา รวบรวมข้อมูล บันทึกทดสอบความคิด ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักอภิปรายแสดงความคิดเห็นระหว่างกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
3. ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา คิดตัดสินใจ คิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างสรรค์ความรู้และทักษะ
4. ผู้เรียนรู้จักประเมินการทำงานด้วยตนเอง และไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า นักเรียนได้เพิ่มศักยภาพด้านสติปัญญาส่งเสริมการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ สามารถศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และบันทึกผลได้ด้วยตนเอง รู้จักการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ สามารถประเมินการทำงานด้วยตนเอง และนำผลการประเมินไปปรับปรุงพร้อมทั้งพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

4. เอกสารเกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิก

4.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการคิด ส่งเสริมพัฒนาการสมองซีกซ้ายซีกขวาของนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกไว้ ดังนี้

ทิตินา แชมมณี (2563: 232-234) กล่าวว่า Jones et al (Jones et al ., 1989: 20-25) Clarke (Clarke, 1991: 526-534) และ Joyce et al (Joyce et al ., 1992: 159-165) ใช้แนวคิดทฤษฎีกระบวนการทาง Encephalon ในการประมวลการรับรู้ข้อมูล (Information Processing Theory) ซึ่งกล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ความจำจากการรู้สึกสัมผัส (sensory memory) ซึ่งจะเก็บข้อมูลไว้เพียงประมาณ 1 วินาทีเท่านั้น ความจำระยะสั้น (short-term memory) หรือความจำปฏิบัติการ (working memory) ซึ่งเป็นความจำที่เกิดขึ้นหลังจากการตีความสิ่งเร้าที่รับรู้มาแล้ว ซึ่งจะเก็บข้อมูลไว้ได้ชั่วคราวประมาณ 20 วินาที และทำหน้าที่ในการคิด (mental operation) ส่วนความจำระยะยาว (long-term memory) เป็นความจำที่มีความคงทน มีขนาดความจุไม่จำกัดสามารถคงอยู่เป็นเวลานาน เมื่อต้องการใช้จะ

สามารถเรียกคืนได้ สิ่งที่อยู่ในความจำระยะยาวมี 2 ลักษณะ คือ ความจำเหตุการณ์ (episodic memory) และความจำความหมาย (semantic memory) เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มโนทัศน์ กฎ หลักการต่าง ๆ องค์ประกอบด้านความจำข้อมูลนี้ จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นกับกระบวนการทางปัญญาของบุคคลนั้นซึ่งประกอบด้วย

ก. การใส่ใจ (attention) หากบุคคลมีความใส่ใจในข้อมูลที่รับเข้ามาทางการสัมผัส (sensory memory) ข้อมูลนั้นก็จะถูกนำไปสู่ความจำระยะสั้น (short-term memory) ต่อไป หากไม่ได้รับการใส่ใจ ข้อมูลนั้นก็จะเลือนหายไปอย่างรวดเร็ว

ข. การรับรู้ (perception) เมื่อบุคคลใส่ใจในข้อมูลใดที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส บุคคลก็จะรับรู้ข้อมูลนั้น และนำข้อมูลนี้เข้าสู่ความจำระยะสั้นต่อไป ข้อมูลที่รับรู้จะ เป็นความจริงตามการรับรู้ (perceived reality) ของบุคคลนั้น ซึ่งอาจไม่ใช่ความจริงเชิงปรนัย (objective reality) เนื่องจากเป็นความจริงที่ผ่านการตีความจากบุคคลนั้นมาแล้ว

ค. การทำซ้ำ (rehearsal) หากบุคคลมีกระบวนการรักษาข้อมูล โดยการทบทวนซ้ำแล้วซ้ำอีก ข้อมูลนั้นก็จะยังคงถูกเก็บรักษาไว้ในความจำปฏิบัติการ

ง. การเข้ารหัส (encoding) หากบุคคลมีกระบวนการสร้างตัวแทนทางความคิด (mental representation) เกี่ยวกับข้อมูลนั้น โดยมีการนำข้อมูลนั้นเข้าสู่ความจำระยะยาวและเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่มีอยู่แล้วในความจำระยะยาว การเรียนรู้ที่มีความหมายก็จะเกิดขึ้น

จ. การเรียกคืน (retrieval) การเรียกคืนข้อมูลที่จำไว้ในความจำระยะยาวเพื่อนำออกมาใช้ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเข้ารหัส หากการเข้ารหัสทำให้เกิดการเก็บจำได้ดีมีประสิทธิภาพ การเรียกคืนก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

จากหลักการข้างต้น การเรียนรู้จึงเป็นการสร้างความรู้ของบุคคล ซึ่งต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมาย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเลือกรับข้อมูลที่สัมพันธ์กัน (selecting relevant information) และ (2) การจัดระเบียบข้อมูลเข้าสู่โครงสร้าง (coherent structure) รวมทั้ง (3) การบูรณาการข้อมูลเดิม (integrating) และ (4) การเข้ารหัส (encoding) ข้อมูลการเรียนรู้ เพื่อให้คงอยู่ในความจำระยะยาวและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้โดยง่าย

กุลิสรา จิตรชญาวนิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 5) กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก มีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายและการจัดเนื้อหาสาระก่อนเรียนโดยออสูเบลและโรบินสัน (Ausubel and Robinson. 1969) ได้สรุปว่า สมอมนุชย์ มีการจัดการความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนรู้อย่างเป็นระบบในลักษณะที่เป็นโครงสร้างเรียกว่า “โครงสร้างทางปัญญา” ซึ่งมีการเชื่อมโยงมโนทัศน์ที่กว้างครอบคลุมมโนทัศน์ย่อยแบบเจาะจง ดังนั้นการเรียนรู้ที่มี

การเปลี่ยนแปลง ควรเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ที่สามารถนำความรู้ใหม่เข้าไปรวมกับความรู้หรือมโนทัศน์เดิม โดยความรู้ใหม่ที่ได้เรียนรู้ที่มีความหมายจะถูกเก็บไว้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้ผังกราฟิก มีรากฐานมาจากทฤษฎีกระบวนการทางสมอง นักเรียนต้องนำข้อมูลหรือความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิมหรือความรู้เดิมที่ได้เรียนรู้มาก่อน ไปสู่การเข้ารหัสการจำข้อมูลในระยะยาว จึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ส่งผลให้ความรู้นั้นคงอยู่ในความจำและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้

4.2 ความหมายของผังกราฟิก

ผังกราฟิก เป็นแบบของการสื่อสารเพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบมีความเข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน นักวิชาการหลายท่านเรียกชื่อผังกราฟิกต่างกันออกไปในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า “ผังกราฟิก” มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายคำว่าผังกราฟิกไว้ ดังนี้

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544: 126) กล่าวว่า ผังกราฟิก คือ ผังของการใช้นำเสนอความรู้ให้เป็นการนำข้อมูลดิบมาจัดกระทำข้อมูล ซึ่งต้องใช้ความคิดในการเรียงลำดับ ใช้ตัวเลข การวิเคราะห์ การสร้างแบบแผน และเลือกแบบผังกราฟิกเพื่อนำเสนอข้อมูลที่จัดกระทำแล้วตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้นำเสนอต้องการ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552: 174) ได้ให้ความหมายของผังกราฟิกว่า คือ แผนผังหรือแผนภาพที่แสดงความเกี่ยวข้องของมโนทัศน์อย่างมีระบบ โดยอาศัยคำหรือข้อความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ต่าง ๆ มีความหมายซึ่งอาจจะมีทิศทางเดียว สองทิศทาง หรือมากกว่าก็ได้

ทิตินา แคมมณี (2563: 388) กล่าวถึงผังกราฟิกว่า เป็นแผนผังประกอบไปด้วยความคิดอันเชื่อมโยงกัน ซึ่งทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้ เป็นเทคนิคที่ทุกคนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

สรุปได้ว่า ผังกราฟิก เป็นแผนผังอันประกอบไปด้วยความคิดที่เชื่อมโยงกัน ทำให้นักเรียนนำเสนอข้อมูลจากการรวบรวมได้อย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจง่าย กระชับ กระชับ ชัดเจน และประหยัดเวลา ส่งผลให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ต่าง ๆ และสามารถจดจำข้อมูลได้ง่ายขึ้น

4.3 รูปแบบของผังกราฟิก

ผังกราฟิกในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบผู้ใช้ต้องเลือกผังกราฟิกให้เหมาะสมกับงานในลักษณะต่าง ๆ ผังกราฟิกแต่ละรูปแบบมีวัตถุประสงค์ของการนำเสนอข้อมูลที่ต่างกันออกไปจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอรูปแบบต่าง ๆ ของผังกราฟิกไว้ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2551: 17-39) ได้นำเสนอรูปแบบของผังกราฟิกไว้ 13 ประเภท สรุปได้ ดังนี้

1. Concept Map (ผังมโนทัศน์หรือผังมโนภาพ) เป็นแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ (Concept) ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ พัฒนาขึ้นโดย Joseph D. Novak

2. Mind Map หรือ Mind Mapping ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พัฒนาขึ้นโดย โทนี บูซาน (Tony Buzan)

3. Wed diagram หรือ Spider Map (ผังใยแมงมุม) ใช้แสดงแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล

4. Tree Structure (ผังโครงสร้างต้นไม้) ใช้แสดงความสำคัญของเรื่องที่มีความสัมพันธ์ของเรื่องที่มีความสำคัญลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ หรืออาจเรียกผังแสดงความสัมพันธ์แบบกิ่งไม้ (Branching Map) มีรูปร่างคล้ายแผนภูมิบริหารองค์กร นำเสนอโดยการเขียนชื่อเรื่องไว้ข้างบนหรือตรงกลางแล้วลากเส้นใต้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไปตามลำดับ

5. Venn Diagram (แผนภูมิเวนน์) ใช้แสดงข้อมูลเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวข้องกัน ข้อมูลไม่เกี่ยวข้องกัน และข้อมูลเหมือนกันและไม่เหมือนกัน อาจเรียก Overlapping Circles Map

6. Descending Ladder หรือ Time Ladder Map (ผังแบบขั้นบันได) ใช้แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีลักษณะแสดงลำดับเวลา กระบวนการหรือขั้นตอนเป็นลำดับอย่างง่าย ๆ หรืออาจเรียกว่าผังลำดับขั้นตอน (A Sequential Map)

7. Cycle Map (ผังวงจร, ผังวัฏจักร) ใช้แสดงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างเหตุการณ์กับระยะเวลาที่มีการเรียงลำดับการเคลื่อนไหวของข้อมูลลักษณะเป็นวงจรที่ไม่แสดงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดที่แน่นอน

8. Flowchart Diagram (ผังแสดงลำดับขั้นการดำเนินการ) ใช้แสดงการไหลของข้อมูลที่มีลักษณะมองเห็นกระบวนการเป็นวงจรที่มีการไหลหลายทิศทาง แต่สุดท้ายก็นำไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องการ

9. Matrix Diagram (ผังแสดงความสัมพันธ์) ใช้แสดงข้อมูลที่เน้นถึงขีดและความสัมพันธ์ที่สำคัญซึ่งกำหนดไว้เป็นแนวตั้งและแนวนอน ได้แก่ การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงหรือความแตกต่าง

ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลหรือลำดับเวลา เป็นต้น โดยทั่วไปข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมดจะถูกบรรจุอยู่ในตารางช่องสี่เหลี่ยม ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน

10. Fishbone Map (ผังก้างปลา) เป็นผังที่นำเสนอข้อมูลที่มีประเด็นปัญหาหลักแล้วเสนอสาเหตุหรือผลต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบเกี่ยวข้องกัน

11. Interval Graph หรือ Time line (ผังแสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ) ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามกำหนดเวลา โดยกำหนดช่วงสเกลของระยะเวลา สำหรับระยะห่างของสเกลเป็นเท่าไรก็ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล แต่ทุกช่วงของสเกลนั้นจะต้องกำหนดเท่า ๆ กันจากนั้นบันทึกข้อมูลที่เป็นเหตุการณ์เรื่องราวลงไปตามระยะเวลานั้น ๆ

12. Order Graph, Event Chain (ผังแสดงลำดับเหตุการณ์) ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามลำดับเวลา คล้ายคลึงกับ Interval Graph หรือ Time line แต่แตกต่างกันในส่วนที่ Order Graph ไม่ได้นำข้อมูลด้านระยะเวลามาแสดงให้เห็นเป็นสเกล

13. Classification Map (ผังแสดงความสัมพันธ์แบบจำแนกประเภท) เหมาะกับข้อเขียนแบบพรรณนาโวหาร จะแสดงความสัมพันธ์ของหัวเรื่อง ตัวอย่าง คุณสมบัติ/คุณลักษณะ โดยหัวเรื่องที่กล่าวถึงจะอยู่บนสุด ตัวอย่างและคุณสมบัตินั้นจะเรียงลงมาข้างล่างในหัวข้อเรื่องนั้น ๆ

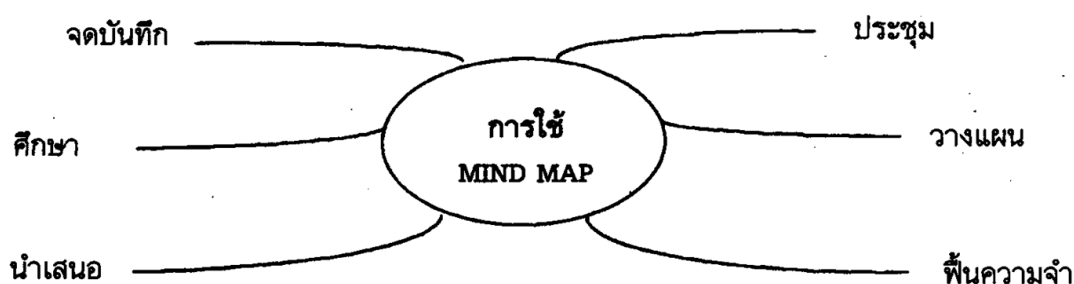
ทิตินา แคมมณี (2563: 389-400) ได้กล่าวถึงรูปแบบผังกราฟิกที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำไปใช้ในงานลักษณะต่าง ๆ กันไว้ 12 รูปแบบ ดังนี้

1. ผังความคิด (A Mind Map)

เป็นผังแสดงความสัมพันธ์สาระต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม ใช้เส้นคำระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง เชื่อมโยงความคิดนั้น ๆ โดยมีการทำดังนี้

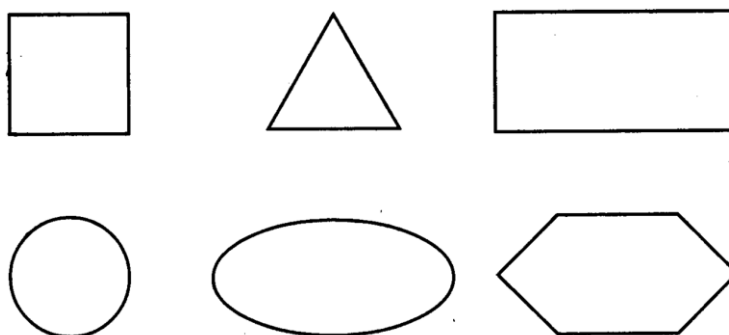
1.1 เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไปเป็นความคิดรวบยอดย่อย ๆ ตัวอย่างเช่น

ภาพที่ 2 ผังความคิดเรื่องการใช้ MIND MAP

ที่มา : ทิศนา แคมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 389.

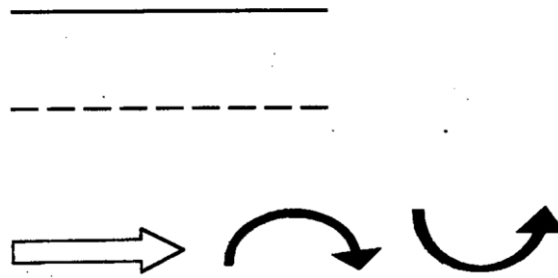
1.2 เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดนั้น ๆ ลงไป และใช้รูปทรงเรขาคณิตแสดงระดับของคำ คำใดอยู่ในขอบเขตหรือระดับเดียวกัน ใช้รูปทรงเรขาคณิตเดียวกันล้อมรอบคำนั้น รูปทรงเรขาคณิตที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปมีดังนี้

ภาพที่ 3 รูปทรงเรขาคณิตที่ใช้ในผังความคิด

ที่มา : ทิศนา แคมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 390.

1.3 ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ เส้นที่ใช้อาจเป็นเส้นตรง เส้นโค้ง หรืออาจใช้ลูกศร แสดงความเชื่อมโยงของความคิดต่าง ๆ ตัวอย่างการใช้เส้นมีดังนี้

ภาพที่ 4 ลักษณะของเส้นที่ใช้ในผังความคิด

ที่มา : ทิศนา ขัมภณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 390.

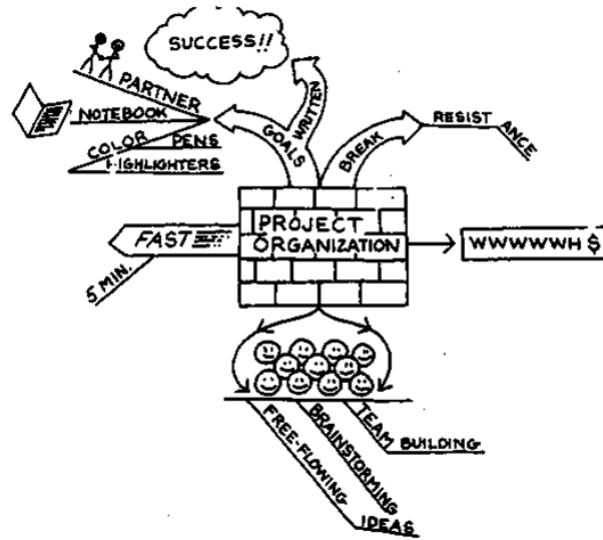
1.4 ใช้สัญลักษณ์เป็นตัวแทนความหมายทางความคิด และความรู้สึก เช่น

ภาพที่ 5 ภาพสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย

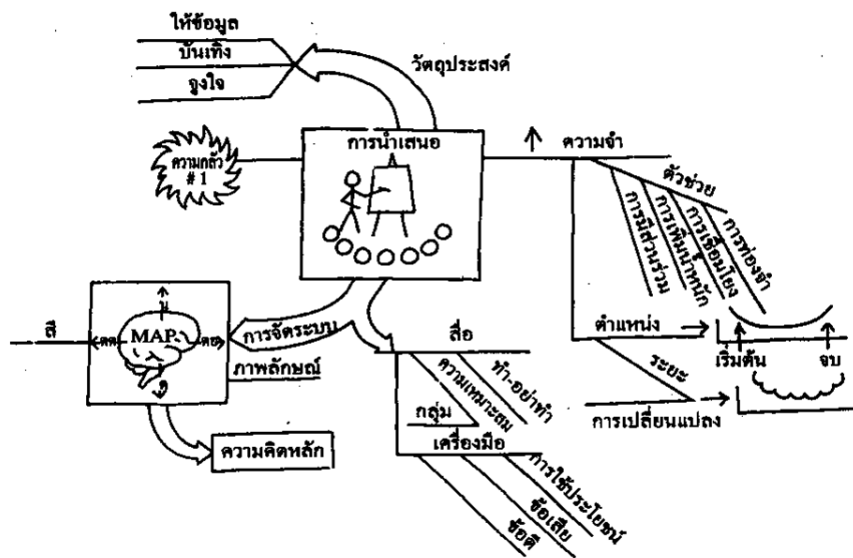
ที่มา : ทิศนา ขัมภณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 391.

1.5 สร้างผังความคิดตามความเข้าใจของตัวเอง

ภาพที่ 6 ผังความคิด Project Organization

ที่มา : ทิศนา แคมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 391.

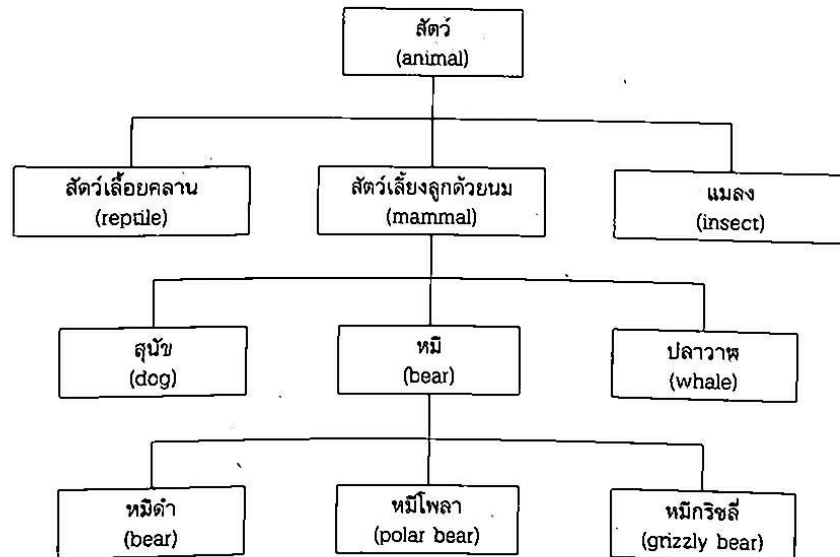

ภาพที่ 7 ผังความคิดการนำเสนอ

ที่มา : ทิศนา แคมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 392.

2. ผังมโนทัศน์ (A Concept Map)

เป็นผังแสดงมโนทัศน์ใหญ่ไว้ตรงกลาง และแสดงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ใหญ่และมโนทัศน์ย่อยเป็นลำดับด้วยเส้นเชื่อมโยง ดังภาพ

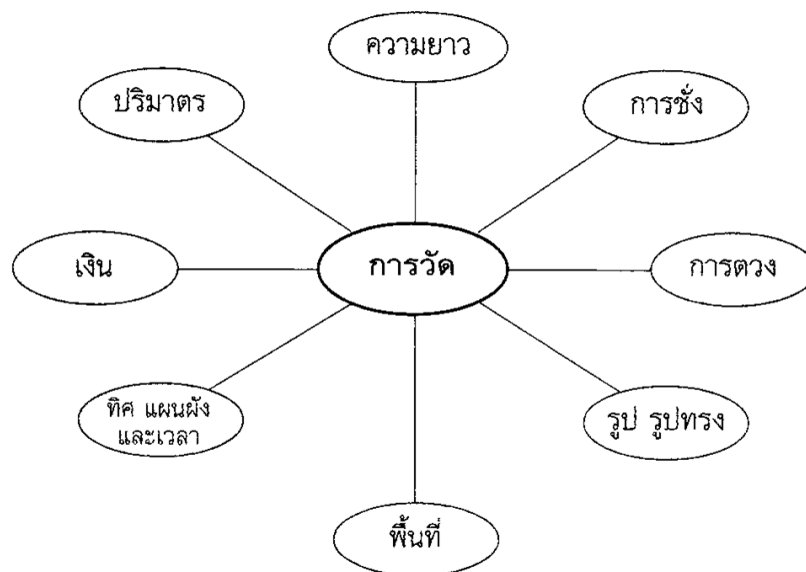

ภาพที่ 8 ผังมโนทัศน์เรื่องสัตว์

ที่มา : ทิศนา แคมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 393.

3. ผังแมงมุม (A Spider Map)

ผังแมงมุม เป็นผังแสดงมโนทัศน์อีกแบบหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะคล้ายใยแมงมุม ดังภาพ

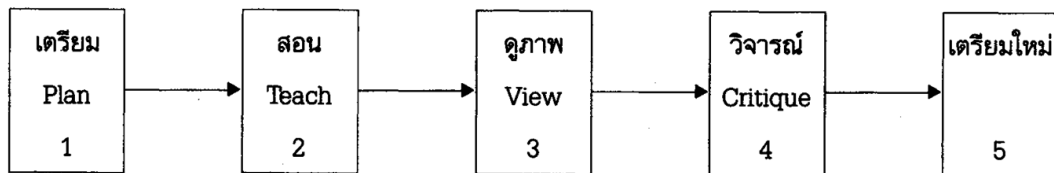

ภาพที่ 9 ผังแมงมุมเรื่องการวัด

ที่มา : ทิศนา แคมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 394.

4. ผังลำดับขั้นตอน (A Sequential Map)

ผังลำดับขั้นตอน เป็นผังที่แสดงลำดับขั้นตอนของสิ่งต่าง ๆ หรือกระบวนการต่าง ๆ ดังตัวอย่าง เช่น

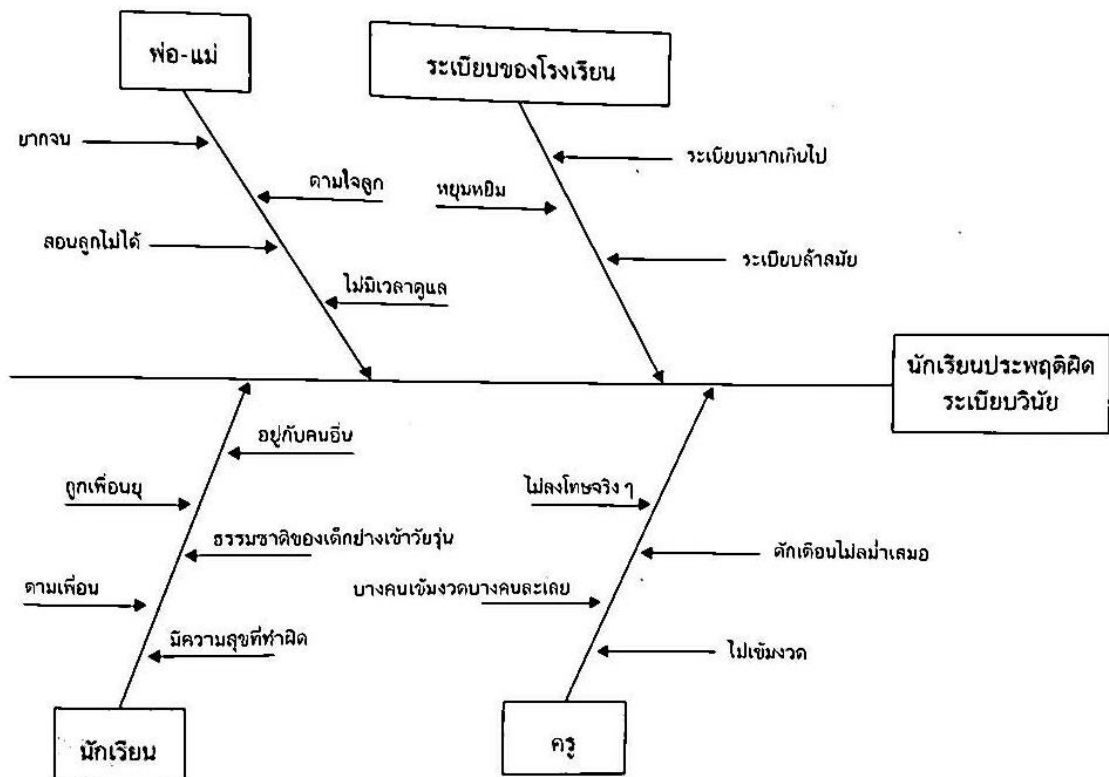

ภาพที่ 10 ผังลำดับขั้นตอนการสอนแบบจุลภาค

ที่มา : ทิศนา ขัมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 394.

5. ผังก้างปลา (A Fishbone Map)

เป็นผังแสดงสาเหตุของปัญหาที่มีความซับซ้อนช่วยให้เห็นสาเหตุหลักและสาเหตุย่อยชัดเจน

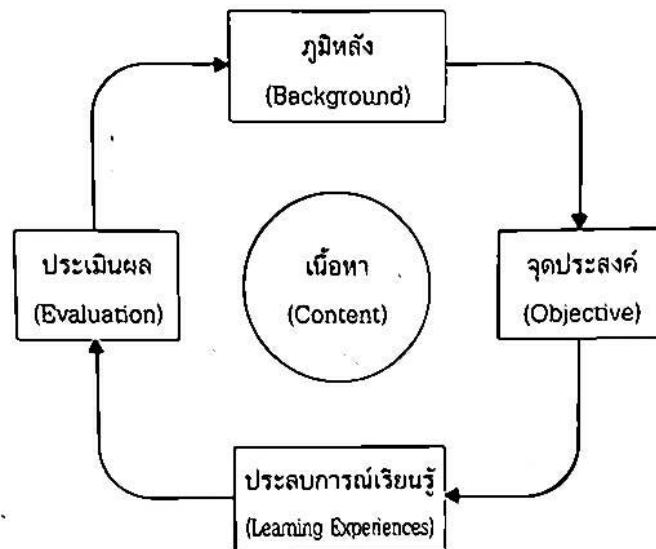

ภาพที่ 11 ผังก้างปลาหาสาเหตุของการประพฤติผิดระเบียบวินัยของนักเรียน

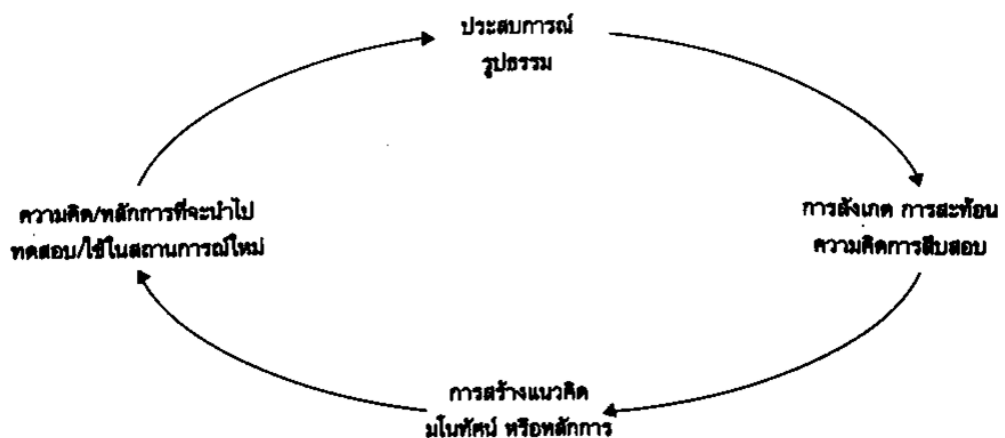
ที่มา : ทิศนา ขัมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 395.

6. ผังวัฏจักร (A Circle or Cyclical Map)

เป็นผังที่แสดงลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันเป็นวงกลม หรือเป็นวัฏจักรที่ไม่แสดงจุดสิ้นสุดหรือจุดเริ่มต้น ที่แน่นอน ดังตัวอย่างในภาพ

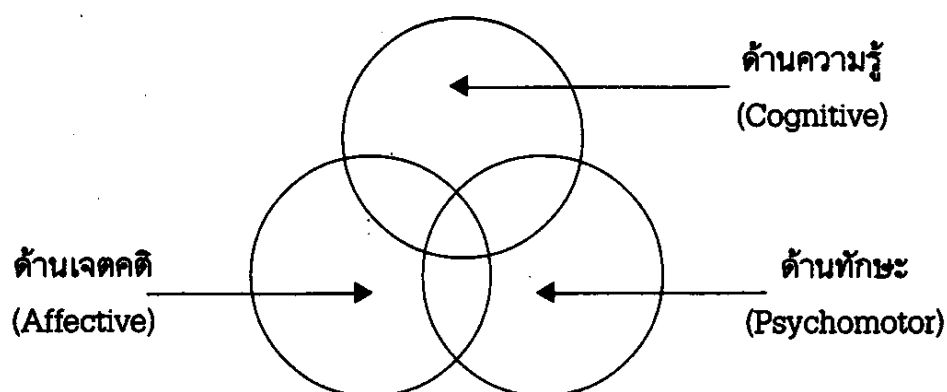
ภาพที่ 12 ผังแสดงกระบวนการวางแผนการสอนของแจ็กการ์ด (Jaggard ใน Barry, K & King: 22)
ที่มา : ทิศนา ขัมฉนิ, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 396.

ภาพที่ 13 ผังวัฏจักรการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle) ของจอห์นสันและจอห์นสัน และปรับโดย แอเรนด์ (Arends, 1989: 56)
ที่มา : ทิศนา ขัมฉนิ, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 396.

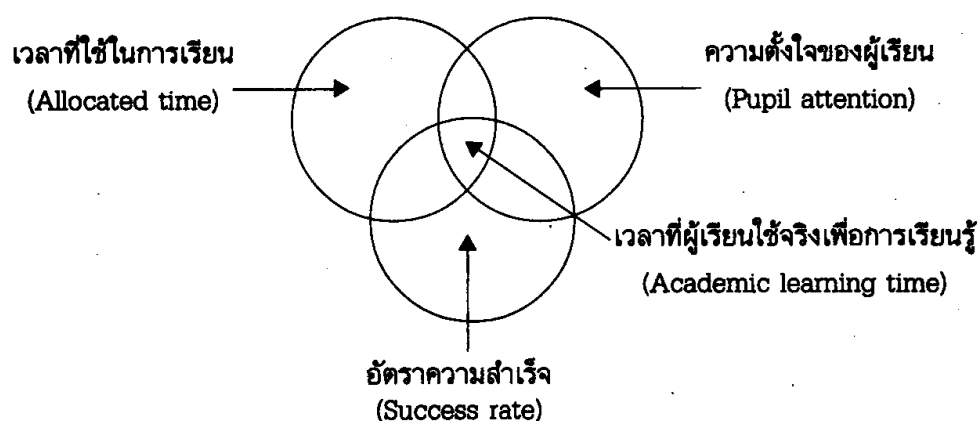
7. ผังวงกลมซ้อน (Venn Diagram)

เป็นผังวงกลม 2 วง หรือ 2 วงขึ้นไปที่มีส่วนใดส่วนหนึ่งซ้อนกันอยู่เหมาะสำหรับการนำเสนอสิ่ง 2 สิ่ง หรือ 2 สิ่งขึ้นไป ซึ่งมีทั้งส่วนเหมือนและส่วนต่างกัน ดังภาพ

ภาพที่ 14 ผังแสดงความสัมพันธ์เชิงวัตถุประสงค์ 3 ด้าน

ที่มา : ทิศนา ขมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 397.

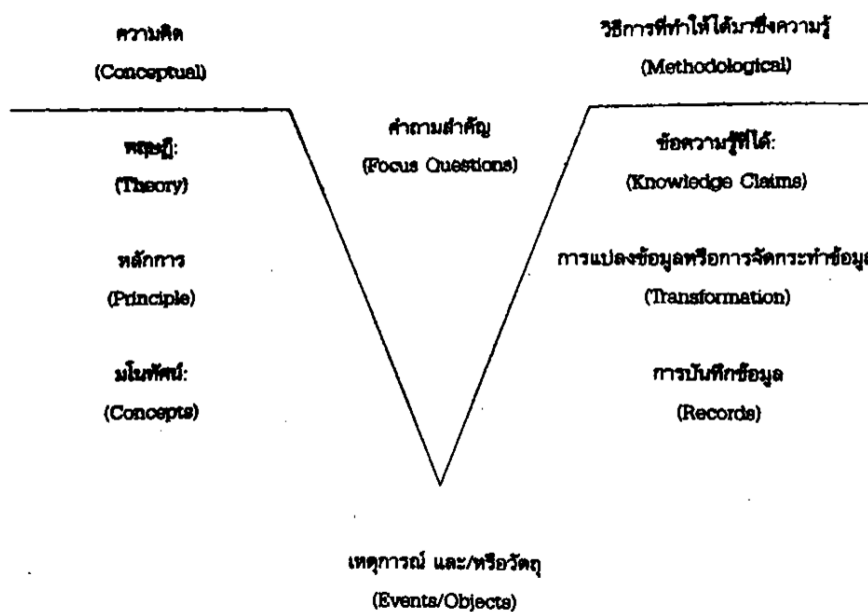

ภาพที่ 15 ผังแสดงเวลาที่ผู้เรียนใช้จริงเพื่อการเรียนรู้ (Academic Learning Time) ของแบร์รี่และคิง (Barry & King, 1992: 299)

ที่มา : ทิศนา ขมณี, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 397.

8. ผังวีไดอะแกรม (Vee Diagram)

เป็นแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับวิธีการ ความคิดกับการสังเกต และวิธีการเชื่อมโยงความเข้าใจในกิจกรรมการทดลองกับเนื้อหาในตำราเรียน ลักษณะของแผนผังเป็นดังนี้ (Nova and Gowin, 1984: 3)

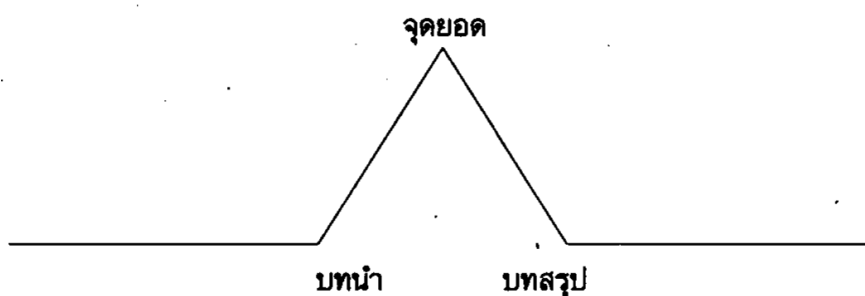

ภาพที่ 16 โครงสร้างของแผนผังวีไดอะแกรมของโกวิน (Novak and Gowin, 1984: 3)

ที่มา : ทิศนา ขัมฉนิ, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 398.

9. ผังพล็อตไดอะแกรม (Plot Diagram)

เป็นผังช่วยในการอ่านเรื่องราวที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องกันยืดยาวเหมาะสำหรับการสอนอ่าน ผู้เรียนสามารถใช้ผังนี้ในการหาพล็อตเรื่อง ซึ่งก็คือเหตุการณ์สำคัญที่นำไปสู่จุดยอดของเรื่องและเมื่อเรื่องดำเนินไปสู่จุดยอดคือจุดสำคัญที่สุดของเรื่องแล้ว เหตุการณ์ก็จะคลี่คลายไปสู่บทสรุปของเรื่อง

ภาพที่ 17 ผังพล็อตไดอะแกรม (Plot Diagram)

ที่มา : ทิศนา ขัมฉนิ, 2563, ศาสตร์การสอน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 400.

กุลิสรา จิตรขญาวณิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 5-9) เสนอรูปแบบของผังกราฟิกที่สามารถนำมาใช้ในการจัดระบบความคิดไว้ 8 รูปแบบ ดังนี้

1. แผนผังก้างปลา (Fishbone Map) เป็นแผนผังที่ใช้เพื่อสรุปข้อมูลหลักและสาเหตุหรือผลต่าง ๆ ในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกัน
2. แผนผังวงกลมทับซ้อนกัน (Overlapping Circles Map) เป็นการสรุปหรือเสนอข้อมูลที่เหมือนกันและต่างกัน
3. แผนที่ความคิด (Mind Map) ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อย
4. แผนผังความคิดรวบยอด (Concept Map) เป็นแผนผังที่แสดงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ เนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างเป็นระบบขั้นตอน
5. แผนผังแบบขั้นบันได (Ladder Map) เป็นแผนผังที่ใช้แสดงข้อมูล โดยเรียงเป็นลำดับหรือขั้นตอน
6. แผนผังตารางเปรียบเทียบ (Compare Table Map) เป็นการเสนอข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระหว่างสองสิ่งในหัวข้อต่าง ๆ
7. แผนผังแสดงความสัมพันธ์แบบกิ่งไม้ (Branching Map) เป็นแผนผังที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างหรือข้อมูล โดยจำแนกเรียงลำดับอย่างเป็นธรรมชาติ
8. แผนผังวงจร (Circle Map) เป็นแผนผังที่ใช้เสนอขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เรียงตามลำดับเป็นวงกลม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผังกราฟิก มีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีลักษณะเฉพาะและจุดประสงค์ในการใช้แตกต่างกันออกไป นักเรียนควรเลือกใช้ผังกราฟิกให้เหมาะสมกับเนื้อหา ลักษณะของงานหรือจุดประสงค์ในการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดในเนื้อหาสาระที่เรียนและสามารถใช้ผังกราฟิกได้อย่างถูกต้อง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนใช้ผังกราฟิก 3 รูปแบบ ได้แก่ ผังความคิด (A Mind Map) ผังมโนทัศน์ (A Concept Map) และผังแมงมุม (A Spider Map) ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้ มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการสรุปเนื้อหาหลักการ ใช้ภาษาไทย เนื่องจากหลักการใช้ภาษาไทยมีเนื้อหาจำนวนมาก ยาก และซับซ้อน ผังกราฟิกจะช่วยให้ นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาในภาพรวม มีความเข้าใจ และสามารถจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

4.4 ประโยชน์ของผังกราฟิก

ผังกราฟิกมีประโยชน์ต่อการสรุปเนื้อหาเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ สามารถจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้นจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของผังกราฟิกไว้ ดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 126-127) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้ผังกราฟิก สรุปได้ว่า

1. เป็นการพัฒนาความคิดในระดับสูง คือ ฝึกผู้เรียนให้ใช้การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน การเปรียบเทียบ การจัดกลุ่ม การสร้างมโนทัศน์และการสร้างแบบแผน เป็นต้น

2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียน เป็นการฝึกให้คิด และปฏิบัติด้วยตนเอง การทำด้วยตนเองจะทำให้เข้าใจความรู้และเนื้อหาบทเรียนนั้น ๆ

3. ผู้เรียนมีความสามารถจำได้ เป็นความจำถาวร เพราะได้ใช้ความคิดซึ่งเป็นทำให้เกิดความเข้าใจแท้จริงและได้เห็นถึงภาพได้มีการวาดภาพเมื่อมีการออกแบบกราฟิกเพื่อนำเสนอความรู้ช่วยให้จำเนื้อหาความรู้ได้นาน

4. ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาพหุปัญญา การใช้ผังกราฟิกเพื่อนำเสนอข้อมูลความรู้เป็นการพัฒนาพหุปัญญา 3 ด้าน ได้แก่ด้านภาษา ด้านตรรกะหรือด้านคณิตศาสตร์ และด้านมิติสัมพันธ์

จิรวรรณ ไตรโสรัส (2549: 100-101) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังกราฟิกหรือแผนผังความรู้ไว้ ดังนี้

1. ผังความรู้เป็นยุทธวิธีในการจัดระบบความรู้อย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนรวมจุดสนใจไปที่แนวคิดสำคัญจนมองเห็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไตร่ตรอง บูรณาการเข้าด้วยกัน จึงกล่าวได้ว่าเครื่องมือทางปัญญาช่วยให้เรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย

2. ช่วยการคิด การจำ เพราะเป็นเทคนิคการคิดที่ดี ทำให้ผู้เรียนจำได้ง่าย รวดเร็ว แม่นยำ และถาวร เพราะผ่านการคิดอย่างเป็นระบบ แล้วบันทึกไว้เป็นแผนผังความคิด ทำให้จำภาพได้ติดตาติดใจจึงเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก

3. ฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นคนช่างสังเกต เปรียบเทียบ จำแนก จัดหมวดหมู่สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ๆ จากการฟังบรรยาย การอ่าน การดู ใช้จัดขอบเขตของสิ่งที่เรียนที่ศึกษา ทำให้จดจำได้ดีแม้เวลาจะผ่านไปนาน เมื่อมีการทบทวนของเก่าจะทำให้ใช้เวลาน้อย ประหยัดเวลาได้มาก

4. ผู้เรียนได้พัฒนาการความคิดในการประเมินความคิดของตนเอง (Metacognition) คือรู้ว่าตนเองคิดอะไร คิดอย่างไร ทำอะไร คิดถูกหรือผิด มีจุดเด่นจุดด้อยอะไร เป็นการกำกับตรวจสอบความคิดของตนเองเมื่อพบข้อบกพร่องจะได้วางแผนดำเนินการปรับปรุงการคิดและการกระทำให้มีประสิทธิภาพ

5. เป็นเครื่องมือในการประชุม อบรม สัมมนา ร่วมกัน คิดและสรุปเรื่องที่ประชุมทำให้ได้แก่นสาระใช้เวลาไม่ยืดเยื้อ ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้กับการประชุมวางแผนทำโครงการกลุ่มหรือทำงานอื่น ๆ ได้

6. ผู้สอนสามารถใช้วางแผนสร้างหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเป็นช่วงชั้นรายปี รายภาคเรียน รวมทั้งวางแผนการสอนเป็นหน่วยหรือบทเรียน นอกจากนี้ยังใช้เตรียมเนื้อหาสำหรับการบรรยาย หรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนได้

7. ผู้สอนสามารถประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจความคิดรวบยอดในเนื้อหาสาระที่เรียนมากน้อยเพียงใดถูกต้องหรือไม่ สามารถประเมินได้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนทำให้ทราบการคิดของผู้เรียนว่ามีลักษณะอย่างไร ถ้าพบข้อบกพร่องจึงหาทางช่วยเหลือหรือแก้ไข

กฤษรา จิตรชญาวนิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2564: 11) ได้กล่าวถึงข้อดีของการใช้ผังกราฟิกไว้ ดังนี้

1. เกิดความคิดรวบยอดของเนื้อหาสาระอย่างถูกต้อง
2. สามารถนำความรู้เกี่ยวกับผังกราฟิกไปใช้สรุปบทเรียนต่าง ๆ ได้
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผังกราฟิก เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบระเบียบ ทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในเนื้อหาสาระที่เรียนได้อย่างถูกต้อง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการสร้างแผนผังกราฟิกไปใช้ในการสรุปบทเรียนต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนได้ง่าย และจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นานยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ ผังกราฟิก มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งผังกราฟิกสามารถนำมาใช้เป็นเทคนิคในการสอนที่เน้นกระบวนการคิด โดยเฉพาะในการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยที่มีเนื้อหาจำนวนมาก และมีความซับซ้อน ทำให้เข้าใจยาก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ผังกราฟิกมาช่วยพัฒนาทักษะการคิดในการสรุปเนื้อหาสำคัญของหลักการใช้ภาษาไทย เพราะจะช่วยให้นักเรียนลำดับความคิดเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างง่าย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

ปิยนุช แหวนเพชร (2560: 83) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด เครื่องมือวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดี แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนวรรณคดี และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ธราพงษ์ กรรขำ (2563: 66) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์บทอาขยานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อมัลติมีเดียร่วมกับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เครื่องมือวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

พิกุล จันทร์นาลาว (2565: 59-60) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เครื่องมือวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีหลังเรียนมีผลการทดสอบสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผังกราฟิก

ณัฐพร สายกฤษณะ (2563: 107) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์และการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี REAP ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก เครื่องมือวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความและเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนสรุปความ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ธนัญญา เอมบำรุง (2563: 76) ได้วิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยและทักษะการร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิครีเวิร์สจิกซอร์ร่วมกับผังกราฟิก เครื่องมือวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย และแบบประเมินทักษะการร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีทักษะการร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อติติยา สุทธิ (2565: 74-75) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เครื่องมือวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ และมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และการใช้ผังกราฟิก พบว่า วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งการใช้ผังกราฟิกยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนจัดข้อมูลได้เป็นระบบอยู่ในรูปแบบที่เข้าใจและจดจำได้ง่าย นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และเกิดความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านจับใจความ การอ่านวิเคราะห์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนสรุปความ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนให้สูงขึ้น

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Varoglu (2023) ได้ศึกษาเรื่องผลของวัฏจักรการเรียนรู้ 5E ร่วมกับแผนที่ความคิดต่อความเข้าใจแนวคิด การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลของความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับคู่แนวคิดเกี่ยวกับประจุลบ-ประจุบวก กรด-เบส อีออนโคเวเลนต์ โลหะ-อโลหะ และจำนวนโปรตอน-จำนวนคู่ของอิเล็กตรอนที่สอนในนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่เรียนตารางธาตุโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ 5E ร่วมกับแผนที่ความคิด ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ 5E ร่วมกับแผนที่ความคิดช่วยเพิ่มความเข้าใจแนวคิดของนักเรียนและวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนจากกลุ่มทดลองเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

Putra (2018) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์วัฏจักรการเรียนรู้ 5E: เพิ่มความเข้าใจเชิงแนวคิด และแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งกลยุทธ์วัฏจักรการเรียนรู้ 5E เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญกับประสบการณ์จริงของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นมีทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ขั้นตอนของวัฏจักรการเรียนรู้ 5E ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมการสำรวจการอธิบาย การขยายความ และการประเมิน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ การเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้และความเข้าใจเชิงแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาโดยการเรียนรู้แบบกลยุทธ์วัฏจักรการเรียนรู้ 5E ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวัฏจักรการเรียนรู้ 5E สามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นและนักเรียนมีความเข้าใจเชิงแนวคิดมากขึ้น

Kansizoğlu (2017) ได้ทำวิจัยกิมานเรื่อง ผลของผังกราฟิกที่มีต่อการสอนภาษาและพื้นที่การศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลของผังกราฟิกต่อความสำเร็จของนักเรียนในด้านการสอนภาษาและการเรียนรู้ เปรียบเทียบกับเทคนิคการสอนแบบดั้งเดิม ผู้วิจัยทำการศึกษาจากงานวิจัยเชิงทดลองและกึ่งทดลอง จำนวน 70 เรื่อง ที่ทำการที่ศึกษาวิจัยทางด้านระหว่างปี 2000-2016 ผลการวิจัยระบุว่า ผังกราฟิกมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จทางด้านวิชาการมากกว่าวิธีการสอนแบบเทคนิค ดั้งเดิม สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรแทรกแซง พบว่าไม่มีผลที่แตกต่างกันของรูปแบบผังกราฟิก การเรียนรู้ภาษาด้านต่าง ๆ รูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ที่รายงานเลือกใช้ขอบเขตการวิจัย ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ใช้ ผู้วิจัยกล่าวว่าการวิเคราะห์ตัวแปรแทรกแซงดังกล่าวมีความสำคัญ เพราะการศึกษาครั้งนี้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองที่มุ่งตรวจสอบผลของผังกราฟิกต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนในส่วนของกาฟัง การอ่าน การเขียน หลักไวยากรณ์ และ คำศัพท์/การเรียนรู้โมโนทัศน์

Lancaster (2013) ได้ศึกษาเรื่อง การทดสอบการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อการสอนเขียน: กรณีศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของใช้และไม่ใช้ผังกราฟิกในการสอนเขียนที่มีต่อทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อการเรียนรู้ รวมทั้งผลกระทบต่อความสามารถด้านการเลือกคำและการจัดระบบ กรณีศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคะแนนด้านการเขียนต่ำสุดด้านความสามารถในการจัดระบบการเขียนและการเลือกคำที่เหมาะสมกับหัวข้อเรื่องของนักเรียน จำนวน 5 คน การศึกษานี้ใช้เวลา 6 สัปดาห์ ใช้ผังกราฟิก 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) Brainstorm Clusters 2) Tell More 3) Let's Get Started 4) Cycling into Paragraphs 5) Use All Your Senses โดยเก็บข้อมูลจากการสำรวจทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเขียนและตัวอย่างงานเขียนอย่างอิสระของนักเรียนที่เขียนสมบูรณ์แล้วในระหว่างการศึกษา จำนวน 3 ครั้ง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผังกราฟิกเป็นเทคนิคการสอนเขียนที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีทัศนคติต่อการเขียนดีขึ้น และมีพัฒนาการด้านการเลือกคำและการจัดระบบมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยสามารถใช้รูปแบบการสอนได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้สามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติในการเรียนภาษาไทย ความสามารถในการวิเคราะห์วรรณกรรมพัฒนาความคิด รวบรวมหลักฐานภาษาไทย ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีได้อีกทั้งการใช้ผังกราฟิกเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการช่วยสรุปเนื้อหาที่เรียนได้อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน เสมือนเป็นการสรุปเนื้อหาทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและจำเนื้อหาได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เป็นการวิจัยก่อนทดลอง (Pre-Experimental Research) แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The One-Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 144) ซึ่งมีรูปแบบดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แบบแผนการวิจัยแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design

Pre-test	Treatment	Post-test
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย มีความหมายดังต่อไปนี้

T₁ แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test)

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

T₂ แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test)

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการวิจัย

- 1.1 การศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2. ขั้นสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

- 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
- 2.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3. ชั้นทดลอง

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของการดำเนินการทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการวิจัย

1.1 การศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สาขาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

1.1.2 ศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทย

1.1.3 ศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

1.1.4 ศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผังกราฟิก

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 159 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาจากรีธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 39 คน

1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

1.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย
- 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

2. ชั้นสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักการใช้ภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก จำนวน 7 แผน รวม 8 คาบ (ไม่รวมการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้)

2.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งสอบถาม 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับ

2.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักการใช้ภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก จำนวน 7 แผน รวม 8 คาบ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.3.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 สาขาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

2.3.1.2 ศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ใช้ภาษาไทยและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

2.3.1.3 ศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธี สอนแบบสืบเสาะหาความรู้ และการใช้ผังกราฟิก

2.3.1.4 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

2.3.1.5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก จำนวน 7 แผนรวม 8 คาบ ดังตารางที่ 13 ตารางที่ 13 แผนการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนคาบ/ชั่วโมง
1	คำนาม	1
2	คำสรรพนาม	1
3	คำกริยา	1
4	คำวิเศษณ์	2
5	คำบุพบท	1
6	คำสันธาน	1
7	คำอุทาน	1
รวม		8

2.3.1.6 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักการใช้ภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก จำนวน 7 แผน ทุกแผนมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage) ครูนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนด้วยเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ พร้อมแบ่งกลุ่ม คือ ครูจัดกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถ กลุ่มละ 5 คน ประกอบไปด้วย เก่ง ปานกลาง อ่อน ในอัตรา 1:2:1 เพื่อเตรียมทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสังเกตและร่วมมือกันสำรวจ ศึกษาเนื้อหาความรู้หลักการใช้ภาษาไทยที่ครูจัดเตรียมให้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จากใบความรู้ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เห็นปัญหา รวมถึงวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลความรู้ที่น่าจะนำไปสู่ความเข้าใจประเด็นปัญหานั้น ๆ

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain) ด้วยผังกราฟิก ครูให้นักเรียนนำข้อมูลความรู้จากขั้นที่ 2 มาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล และนำเสนอผลที่ได้ค้นคว้ามาในรูปแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers)

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Expand) ครูใช้เทคนิควิธีการสอนที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้นำความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมโดยนำข้อสรุปที่ได้ไปร่วมกันค้นหาคำตอบจากแบบฝึกทักษะ โดยการตอบคำถามตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อขยายความรู้ความเข้าใจให้กว้างขึ้น

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluate) ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลเพื่อสรุปว่านักเรียนมีความรู้อะไรเพิ่มขึ้นมาบ้าง มากน้อยเพียงใด และจะนำความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร

2.3.1.7 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผล

2.3.1.8 แก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (รายนามอยู่ในภาคผนวก ก) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านวิธีสอน และด้านการวัดและการประเมินผล ตรวจสอบ (Content Validity) แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 161) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล

จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาคำนวณค่า IOC จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ทั้งนี้จากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค) ถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยได้ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

แผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการแก้ไข	แผนการจัดการเรียนรู้หลังการแก้ไข
ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานได้ทันตามที่กำหนด	ด้านคุณลักษณะ (A) นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้คำชนิดต่าง ๆ ในการสื่อสารได้
วิธีการประเมิน > 1) ตรวจสอบงาน 2) สังเกตการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	วิธีการประเมิน > ตรวจสอบงาน
เครื่องมือประเมิน > 1) แบบประเมินใบงาน 2) แบบประเมินการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	เครื่องมือประเมิน > แบบประเมินใบงาน

2.3.1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกมาแก้ไขตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ

2.3.1.10 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา (ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในภาคผนวก ข)

2.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.3.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 สาขาภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

2.3.2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ในคำอธิบายของหลักสูตรเพื่อเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการ
ใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6

เนื้อหา	พฤติกรรม						รวม
	ความจำ	เข้าใจ	ประยุกต์ใช้	วิเคราะห์	ประเมิน ค่า	สร้างสรรค์	
1. คำนาม	1	1	-	2	-	-	4
2. คำสรรพนาม	1	1	-	2	-	-	4
3. คำกริยา	1	1	-	2	-	-	4
4. คำวิเศษณ์	1	1	-	4	-	-	6
5. คำบุพบท	1	1	-	2	-	-	4
6. คำสันธาน	1	1	-	2	-	-	4
7. คำอุทาน	1	1	-	2	-	-	4
รวม	7	7	0	16	0	0	30

2.3.2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ให้ตรงกับ
ตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

2.3.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยเสนอ
ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและเนื้อหา

2.3.2.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (รายนามอยู่ในภาคผนวก ก) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน
ภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล เพื่อตรวจสอบความ
ถูกต้องความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของตัวเลือกที่ใช้แล้วนำผล
การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective
Congruence: IOC) ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง
ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งมีเกณฑ์เกณฑ์ในการพิจารณา
(มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 176-180) ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้

2.3.2.7 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นเลือกพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ หากค่า IOC มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ มีความเหมาะสมผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีค่า IOC = 0.67-1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค) ถือว่าใช้ได้ มีความเหมาะสม

2.3.2.8 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.2.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และเคยเรียนเรื่องชนิดของคำมาแล้ว เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.3.2.10 ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย ข้อที่ถูกต้องให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน ข้อที่ไม่ได้ทำและข้อที่ตอบมากกว่า 1 คำตอบให้ 0 คะแนน และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ โดยเลือกข้อสอบจากเกณฑ์ที่กำหนด คือ ค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และความเที่ยง (Reliability) ดังนี้

1) การตรวจสอบความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เกณฑ์กำหนดค่าความยากง่าย ตามเกณฑ์ของมาเรียม นิลพันธุ์ (2558: 188) คือ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนำไปทดลองใช้ (Try Out) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย มีค่าความยากง่ายอยู่ที่ 0.21-0.56 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.21-0.62 แสดงว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยมีข้อทั้งระดับยากและระดับง่าย รวมทั้งมีข้อที่ใช้ได้และใช้ไม่ได้ เนื่องจากไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค)

2) การตรวจค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder & Richardson) จากสูตร KR-20 ตามเกณฑ์ของมาเรียม นิลพันธุ์ (2558: 180-185) มีเกณฑ์ความเที่ยงตั้งแต่ 0.7 จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนำไปทดลองใช้ (Try Out) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค)

2.3.2.11 จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข)

2.3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพขอแบบสอบถาม ดังนี้

2.3.3.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ

2.3.3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และเห็นด้วยน้อย มีคะแนน 3, 2 และ 1 ตามลำดับโดยสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ	3	หมายถึง	ระดับเห็นด้วยมาก
ระดับ	2	หมายถึง	ระดับเห็นด้วยปานกลาง
ระดับ	1	หมายถึง	ระดับเห็นด้วยน้อย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าระดับคะแนนตามเกณฑ์การแปลผล (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

2.3.3.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

2.3.3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (รายนามอยู่ในภาคผนวก ก) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้จากการประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค)

2.3.3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.3.6 จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข)

3. ขั้นตอนทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

3.1 ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 30 นาที

3.2 ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก จำนวน 7 แผน รวม 8 คาบ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

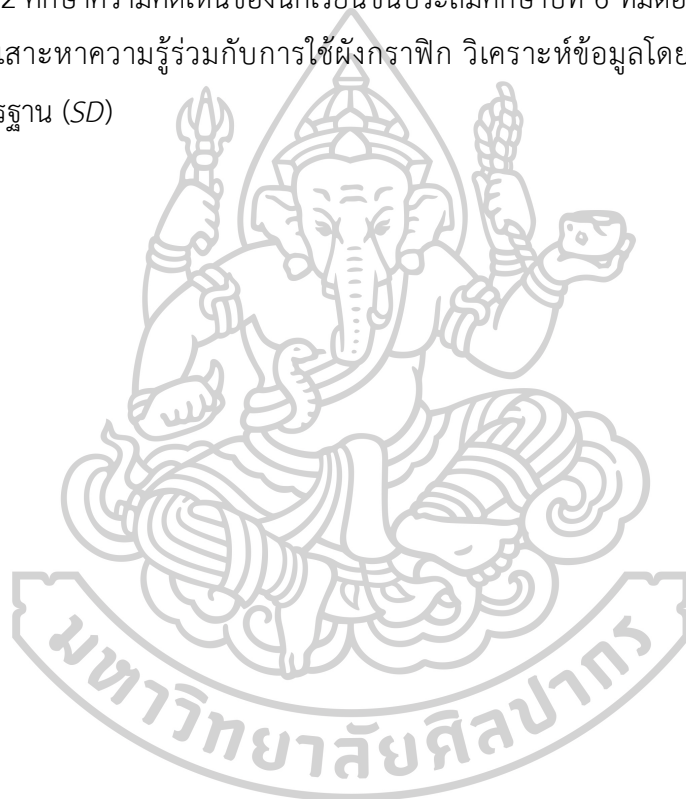
3.3 ขั้นหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest) ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกับก่อนการจัดการเรียนรู้แต่สลับข้อและสลับตัวเลือก แล้วให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ตรวจสอบผลการทดสอบและตรวจแบบสอบถามความคิดเห็น แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีด้วยวิธีการทางสถิติแล้วสรุปผลเป็นผล การทดลองและทดสอบสมมติฐานตามลำดับ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดย การหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ($t - test$ Dependent)

4.2 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี สอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย (M) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก และ
- 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกเพื่อตอบวัตถุประสงค์และคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยจึงเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย จากผลการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

การทดลอง	N	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	39	30	12.43	3.62	14.861	.00
หลังการจัดการเรียนรู้	39	30	20.69	4.70		

*p < .05

จากตารางที่ 16 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่า ($M = 12.43$, $SD = 3.62$) และหลังการจัดการเรียนรู้มีค่า ($M = 20.69$, $SD = 4.70$) พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ทางด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ข้อ	รายการประเมิน	M	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านการจัดการเรียนรู้					
1	กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจสามารถปฏิบัติได้	2.85	0.36	เห็นด้วยมาก	4
2	กิจกรรมทุกขั้นตอนมีความต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกัน	2.90	0.30	เห็นด้วยมาก	1
3	กิจกรรมมีสื่อการสอนที่หลากหลายช่วยสร้างความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น	2.90	0.30	เห็นด้วยมาก	2
4	กิจกรรมการทำงานกลุ่มเปิดโอกาสให้ร่วมกันสำรวจค้นหาและแสดงความคิดเห็นทำให้มีความเข้าใจในบทเรียน	2.90	0.30	เห็นด้วยมาก	3
สรุปด้านการจัดการเรียนรู้		2.88	0.32	เห็นด้วยมาก	(3)
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้					
5	บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเองเอื้อต่อการเรียนการสอน	2.92	0.27	เห็นด้วยมาก	1
6	บรรยากาศในการเรียนรู้มีความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ	2.90	0.30	เห็นด้วยมาก	2
สรุปด้านบรรยากาศในการเรียนรู้		2.91	0.28	เห็นด้วยมาก	(2)
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
7	ช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายและไม่เคร่งเครียดในการเรียน	2.95	0.22	เห็นด้วยมาก	1
8	กิจกรรมช่วยให้เข้าใจเรื่องชนิดของคำมากยิ่งขึ้น	2.92	0.27	เห็นด้วยมาก	3
9	เกิดการเรียนรู้ เกิดคำถาม เกิดความคิด เสาะแสวงหาความรู้หาคำตอบ และสรุปด้วยตนเอง	2.95	0.22	เห็นด้วยมาก	2
10	ผังกราฟิกช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องชนิดของคำได้ง่ายขึ้น	2.87	0.33	เห็นด้วยมาก	4
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ		2.92	0.26	เห็นด้วยมาก	(1)
รวม		2.91	0.29	เห็นด้วยมาก	

จากตารางที่ 17 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($M = 2.91, SD = 0.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีระดับความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับสูงสุดลงมา ดังนี้ 1) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($M = 2.92, SD = 0.26$) 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($M = 2.91, SD = 0.28$) และ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($M = 2.88, SD = 0.32$) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($M = 2.92, SD = 0.26$) นักเรียนมีระดับความคิดเห็นเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมาและเรียงตามลำดับข้อในกรณีที่มีระดับความคิดเห็นเท่ากัน ดังนี้ 1) ช่วยให้ผู้รู้สึกผ่อนคลายและไม่เคร่งเครียดในการเรียน ($M = 2.95, SD = 0.22$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2) เกิดการเรียนรู้ เกิดคำถามเกิดความคิด เสาะแสวงหาความรู้หาคำตอบ และสรุปด้วยตนเอง ($M = 2.95, SD = 0.22$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 3) กิจกรรมช่วยให้เข้าใจเรื่องชนิดของคำมากยิ่งขึ้น ($M = 2.92, SD = 0.27$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และ 4) ผังกราฟิกช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องชนิดของคำได้ง่ายขึ้น ($M = 2.87, SD = 0.33$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($M = 2.91, SD = 0.28$) นักเรียนมีระดับความคิดเห็นเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมาและเรียงตามลำดับข้อในกรณีที่มีระดับความคิดเห็นเท่ากัน ดังนี้ 1) บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเองเอื้อต่อการเรียนการสอน ($M = 2.92, SD = 0.27$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และ 2) บรรยากาศในการเรียนรู้มีความสุข ไม่น่าเบื่อ ($M = 2.90, SD = 0.30$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ด้านการจัดการเรียนรู้ ($M = 2.88, SD = 0.32$) นักเรียนมีระดับความคิดเห็นเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมาและเรียงตามลำดับข้อในกรณีที่มีระดับความคิดเห็นเท่ากัน ดังนี้ 1) กิจกรรมทุกขั้นตอนมีความต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกัน ($M = 2.90, SD = 0.30$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2) กิจกรรมมีสื่อการสอนที่หลากหลายช่วยสร้างความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ($M = 2.90, SD = 0.30$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 3) กิจกรรมการทำงานกลุ่มเปิดโอกาสให้ร่วมกันสำรวจค้นหาและแสดงความคิดเห็นทำให้มีความเข้าใจในบทเรียน ($M = 2.90, SD = 0.30$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และ 4) กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจสามารถปฏิบัติได้ ($M = 2.85, SD = 0.36$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม รูปแบบที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยก่อนทดลอง (Pre-Experimental Research) ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก จำนวน 7 แผน ซึ่งมีผลสรุปดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ มีผลสรุปดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ที่ 0.21-0.56 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.21-0.62 และค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder & Richardson) มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.80 และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีผลสรุปดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample t-test) เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยมีมัชฌิมเลขคณิต (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติการวิจัย โดยผู้วิจัยฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าหาหรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง ครูเป็นผู้ตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิด และทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เช่น การสืบค้นแหล่งข้อมูล การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองการวิเคราะห์ การสรุปข้อมูล การอภิปราย และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่ได้รับมอบหมายงาน และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์ อธิบายผล เพื่อแปลผล สรุปผลในรูปแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers) และนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engage) ครูนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนด้วยเรื่องราว หรือการเล่นเกมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องชนิดของคำ ชนิดนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่สนใจ และให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดีและในขั้นนี้ครูจะทำการจัดกลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มที่มีความสามารถต่างกันให้ครบตามจำนวนกลุ่มที่ต้องการแล้วดำเนินการในขั้นต่อไป โดยจะใช้กลุ่มเดิมทุกกระบวนการเรียนรู้เรื่องชนิดของคำ ทั้ง 7 ชนิด

ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Explore) ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน ใบความรู้ อินเทอร์เน็ต หรือแหล่งเรียนรู้จากห้องสมุดที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องชนิดของคำต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อและขอบเขตงานให้นักเรียนทราบว่าต้องหาข้อมูลอะไรบ้าง จากนั้นให้นักเรียนเริ่มช่วยกันแสวงหาความรู้ร่วมกับเพื่อนในกลุ่มของตนเอง

ขั้นที่ 3 อธิบาย (Explain) นักเรียนนำข้อมูลความรู้ที่ได้จากการศึกษาแหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จากขั้นที่ 2 มาวิเคราะห์ แปรผล และสรุปผลในรูปแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers) ประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้ ความหมาย ชนิด หน้าที่ แต่งประโยคพร้อมทั้งระบุชนิด และหน้าที่ของคำในประโยคและมีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างไร จากนั้นส่งตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ในขั้นนี้ นักเรียนสามารถร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างเป็นระบบ โดยมีการกระจายหัวข้อต่าง ๆ ให้สมาชิกทุกคนรับผิดชอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวมกันจัดทำเป็นผังกราฟิก (Graphic Organizers) พร้อมทั้งร่วมกันตกแต่งใบงานให้มีความสวยงาม

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Expand) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน ในส่วนของขั้นนี้ นักเรียนทุกกลุ่มสามารถนำเสนอข้อมูลได้ครบถ้วนทุกหัวข้อตามที่ได้รับมอบหมายงาน อาจมีนักเรียนบางกลุ่มที่แต่งประโยคและระบุชนิดของคำในประโยคไม่ถูกต้อง ครูได้แก้ไขให้ถูกต้องพร้อมทั้งขยายความรู้ และให้คำแนะนำเพิ่มเติม โดยนำความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน นำข้อสรุปที่ได้จากการนำเสนอผลงานของนักเรียนไปอธิบายในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อขยายความรู้ความเข้าใจให้กว้างขึ้น

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluate) ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ และผลงานของนักเรียนว่า นักเรียนมีความรู้อะไรเพิ่มขึ้นบ้าง มากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับเรื่องชนิดของคำ คำตอบส่วนใหญ่ของนักเรียน คือ ได้ทราบความหมาย ชนิด และหน้าที่ของคำละเอียดมากยิ่งขึ้นจากการเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ที่ผ่านมามีการให้นักเรียนได้ระดมความคิดร่วมกัน ฝึกแต่งประโยคชนิดของคำแต่ละชนิดด้วยตนเอง พร้อมทั้งฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ระบุชนิด และหน้าที่ของคำในประโยคให้ถูกต้องอีกทั้งยังสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการนำชนิดของคำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันอย่างไรให้ถูกต้องอีกด้วย ในขั้นนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจในผลงานกลุ่มของตนเอง เนื่องจากเป็นชิ้นงานที่สมาชิกทุกคนช่วยกันลงมือทำตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งงานเสร็จสมบูรณ์ ทุกคนในกลุ่มได้ระดมความคิด แสวงหาความรู้ เสนอข้อคิดเห็น สรุปสาระสำคัญ ออกแบบ และมีส่วนร่วมในการทำงานทุกคน ซึ่งส่งผลให้เมื่อรวบรวมคะแนนผลงานกลุ่มก็เป็นที่ยังพอใจของทุกคน โดยครูและตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มจะเป็นผู้ร่วมกันตัดสินให้คะแนนตามลำดับความถูกต้องและความ

สวยงามของชิ้นงาน กลุ่มที่มีคะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัล จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ พบว่า นักเรียนทุกคนมีคะแนนสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาซึ่งการหาคำตอบ หรือข้อสรุปด้วยตนเอง และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกัน ร่วมกันค้นคว้าหาความรู้ แก้ปัญหา และลงมือปฏิบัติ จนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน และสร้างผลงานเป็นความสำเร็จของกลุ่ม สอดคล้องกับทฤษฎีของแชมมณี (2563: 141) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการสืบสอบ ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถาม มีความคิด และลงมือหาความรู้ เพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ดังงานวิจัยของปิยนุช แหวนเพชร (2560: 83) วิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีสูงกว่าก่อนเรียนและมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้การนำผังกราฟิกมาช่วยสรุปเนื้อหาสาระสำคัญส่งผลให้นักเรียนเข้าใจเรื่องชนิดของคำได้ง่ายขึ้น สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้สมบูรณ์ครบถ้วนและชัดเจน สอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552: 174) ที่กล่าวว่า แผนผังหรือแผนภาพ เป็นการแสดงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีระบบและเป็นลำดับขั้น โดยอาศัยคำหรือข้อความเชื่อมความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ต่าง ๆ มีความหมายซึ่งอาจจะมีทิศทางเดียว สองทิศทาง หรือมากกว่าก็ได้ ดังงานวิจัยของลักขมี แป้นสุข (2562: 185) วิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้มีคะแนนสอบหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเรียงตามลำดับสูงสุดลงมา ดังนี้

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องชนิดของคำมากยิ่งขึ้น นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ชนิด และหน้าที่ของคำในประโยค สามารถระบุและวิเคราะห์ชนิดของคำในประโยคได้อย่างละเอียดและถูกต้องมากกว่าระดับชั้นอื่น ๆ ที่เคยศึกษา มาทั้งยังตระหนักถึงความสำคัญและสามารถนำความรู้เรื่องชนิดของคำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ เกิดทักษะการเรียนรู้ เกิดคำถาม เกิดความคิด เสาะแสวงหาความรู้ หาคำตอบและ

สามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถใช้ผังกราฟิกมาช่วยในการสรุปองค์ความรู้ให้เกิดความเข้าใจเรื่องชนิดของคำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเรื่องชนิดของคำ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาจำนวนมากยากต่อการจดจำให้ครบทั้งหมด 7 ชนิด เพราะแต่ละชนิดแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ลงไปอีก การที่นักเรียนนำผังกราฟิกมาใช้จึงเป็นการช่วยในเรื่องของความเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น สามารถจดจำและเข้าใจเนื้อหาได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งยังช่วยให้รู้สึกผ่อนคลาย และไม่เคร่งเครียดในการเรียนอีกด้วย

ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนรู้มีความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ เนื่องจากครูมีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเรื่องราว หรือการเล่นเกมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เช่น รีบวิ่งออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน หรือส่งตัวแทนกลุ่มออกมาตอบคำถามให้เร็วที่สุด ลูกขี้ขี้จากที่นั่ง หรือช่วยเพื่อนฟังคำถามว่าเพื่อนจะได้คำถามอะไร แล้วตอบถูกหรือไม่ มีการส่งเสียงดีใจ และปรบมือเมื่อเพื่อนตอบคำถามได้ถูกต้อง และได้รับรางวัล ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเต็มไปด้วยความสนุกสนานเป็นกันเอง เอื้อต่อการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความสุขในการร่วมกิจกรรม และสนใจการเรียนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2557: 58) กล่าวว่า นักเรียนต้องมีบรรยากาศในการเรียนอย่างมีความสุข เมื่อนักเรียนได้รับการยอมรับจากครู ครูมีความเมตตาและมีความอ่อนโยนกับนักเรียนทุกคน จะทำให้นักเรียนรักและภูมิใจในตนเอง นักเรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่ถนัด และสนใจ บทเรียนมีความสนุก ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการทำงานกลุ่มเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสำรวจศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยนักเรียนที่มีความสามารถระดับเก่งจะเป็นผู้มอบหมายงานให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มระดับปานกลาง และระดับอ่อนว่าคนใดมีหน้าที่รับผิดชอบงานหัวข้ออะไรบ้าง ทำให้นักเรียนทุกคนได้ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ส่งผลให้มีความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนมีสื่อการสอนที่หลากหลายโดยครูเตรียมสื่อการสอนในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน และชั้นสอน อาทิ รูปภาพ บัตรคำ กลองสุ่ม แถบประโยค และใบความรู้ ซึ่งช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนมีความสนใจ เกิดความกระตือรือร้นที่อยากจะเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอนมีความต่อเนื่อง และมีความสอดคล้องกัน โดยเรียงลำดับขั้นตอนตามวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ทำให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ลงมือปฏิบัติงาน สรุป และประเมินผลงานได้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานกลุ่มของตนเองร่วมกันอีกด้วย สอดคล้องกับสุคนธ์ สินธพานนท์ (2560: 55) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ไว้ว่า ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ มีโอกาสได้ศึกษา สำรวจ ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล บันทึกทดสอบความคิด ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักอภิปรายแสดงความคิดเห็นระหว่างกันรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

อย่างมีเหตุผล รู้จักคิดแก้ปัญหา คิดตัดสินใจ คิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างสรรค์ความรู้และทักษะ รู้จักประเมินการทำงานด้วยตนเอง และไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรแนะนำแหล่งการสืบค้นข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียน นอกจากนี้ครูควรกำหนดเวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและการทำกิจกรรมให้เหมาะสม หากนักเรียนใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลนานเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อเวลาในการทำกิจกรรมขั้นตอนอื่น ๆ

2. การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกมีขั้นตอนการทำกิจกรรมที่ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ เพื่อให้ให้นักเรียนทำกิจกรรมได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน และเป็นไปตามเวลาที่กำหนด

3. ครูควรดูแลและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานกลุ่มร่วมกันของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างละเอียดและถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ สรุปผล และนำความรู้จากการศึกษาค้นคว้าไปอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ประเมินผลงานด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกไปทดลองใช้กับสาระอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาไทยได้ เช่น การอ่านจับใจความ การอ่านคิดวิเคราะห์ การเขียนเรียงความ วรรณคดีและวรรณกรรม

2. สามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้อื่นเช่น เกมการศึกษา ชุดกิจกรรม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพมหานคร: การพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- _____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- กำชัย ทองหล่อ. (2556). **หลักการใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 54. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น (1977) จำกัด.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). **การจัดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ. (2564). **วิธีการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองทัพ เคลือบพนิชกุล. (2542). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- จิรวรรณ ไตรโสรัศ. (2549). **การสร้างผังความรู้ในการจัดการเรียนการสอน**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 3(2), 98-112.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). **การจัดการเรียนรู้แนวใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). **การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เมธีพิปส์.
- ณัฐพร สายกฤษณะ. (2563). “การพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์และการเขียนสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี REAP ร่วมกับเทคนิค การใช้ผังกราฟิก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). **การสอนภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทีศนา แคมมณี. (2563). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญัญญา เอมบำรุง. (2563). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยและทักษะการ

ร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิควีรส์จิกซอร์ร่วมกับผังกราฟิก.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธราพงษ์ กรรขำ. (2563). “การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์บทอาขยาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อมัลติมีเดียพร้อมกับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.” หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นพดล จันทร์เพ็ญ. (2557). **หลักการใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: เจเนซิส มีเดียคอม จำกัด.

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2557). **การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.

ปิยนุช แหวนเพชร. (2560). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระยาอุปกิตศิลปสาร. (2545). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

พันธ์ ทองชุมนุม. (2547). **การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถม**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

พิกุล จันทร์นาลาว. (2565). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดและเทคนิคการสอน**

1. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

_____. (2544). **แนวคิดและแนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง**.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. (2545). **ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนแบบสืบเสาะ**. เอกสารประกอบการสอน

วิทยาศาสตร์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภพ เล่าห์ไพบูลย์. (2542). **แนวทางการสอนวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา.

(2564). **รายงานผล O-Net ปีการศึกษา 2564**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. (2565). **รายงานผล O-Net ปีการศึกษา 2565**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. (2566). **รายงานผล O-Net ปีการศึกษา 2566**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา.

(2563). **หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551**. นครปฐม: โรงเรียนสาธิตแห่ง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา.

ลักษณะ เป็นสุข. (2562). “ผลของการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคผัง

กราฟิกที่มีต่อทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณนิสา ปานพรหม. (2561). **หลักและการใช้ภาษาไทย**. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอม

บึง.

วัชรพล วิบูลยศิริ. (2561). **วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ. (2564). **รายงานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษา**

ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2565). **รายงานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี**

การศึกษา 2565. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2566). **รายงานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี**

การศึกษา 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สมนึก ภัททิยธนี. (2558). **การวัดผลการศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ 10. กทม. สีนทร์: ประสานการพิมพ์.

สมบูรณ์ ต้นยะ. (2545). **การประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สิทธิพล อาจอินทร์. (2563). **ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 3.

ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2560). **ครุยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0**. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควิธีคิด.

_____. (2558). **การจัดการเรียนรู้ของครุยุคใหม่...เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**.

กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควิธีคิด.

สุจรีต เพียรชอบ. (2531). **สอนให้สนุก เป็นสุขกับนักเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม. (2538). **วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**.

กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุชาติา เจียพงษ์. (2564). **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ. (2551). **วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพมหานคร: ภาพการ

พิมพ์.

- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2552). **21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- อติติยา สุทธิ. (2565). “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2558). **การวัดผลและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2546). **ศิลปะการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เป็นพับลิชชิง จำกัด.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. (2557). **กลวิธีการสอนภาษาไทยให้สนุก**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อิงค์ออนเปเปอร์.

ภาษาอังกฤษ

- Kansizoğlu, H. B. (2017). **The Effect of Graphic Organizers on Language Teaching and Learning Areas: A Meta-Analysis Study**. *Education and Science*, 42(191), 139-164.
- Lancaster, K. (2013). **An examination of using graphic organizers to teach writing: A case study**. Eastern Illinois University. http://www.eiu.edu/researchinaction/pdf/Katie_Lancaster_Paper.pdf
- Putra, F., Nurkholifah, I. Y., Subali, B. & Rusilowati, A. (2018). **5E-Learning cycle strategy: Increasing conceptual understanding and learning motivation**. *Jurnal Ilmiah Pendidikan Fisika AL-BiRuNi*, 07(2), 171-181.
- Varoglu, L., Yilmaz, A., & Soen, S. (2023). **Effect of 5E learning cycle assisted with concept maps on conceptual understanding**. *Pedagogical Research*, 8(3), em0161.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เตือนแจ่ม

วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา) มหาวิทยาลัยบูรพา
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

2. นางนันทิยา สุวรรณรัตน์

วุฒิการศึกษาสูงสุด	การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา-การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

3. นางสาวรุจินันท์ พิงสาย

วุฒิการศึกษาสูงสุด	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตำแหน่ง	หัวหน้าสาขาวิชาภาษาไทย โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เรื่องคำนาม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เรื่องคำนาม
สาขาภาษาไทย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
ปีการศึกษา 2566

รหัสวิชา ท 16101	รายวิชา ภาษาไทย	ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6
เวลาเรียน 1 คาบ	ภาคเรียนที่ 2	จำนวน 5 หน่วยกิต
อาจารย์ผู้สอน นางสุกัญญา อังเพชร		

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท 4.1 ป.6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายความหมายและชนิดของคำนามได้
2. นักเรียนวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำนามในประโยคได้
3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้คำนามในการสื่อสารได้

สาระสำคัญ (Concept)

คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ สภาพ อาคารและลักษณะซึ่งหมายความรวมถึงสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แบ่งออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่ สามานยนาม วิสามานยนาม ลักษณะนาม สมุหนาม และอาการนาม ซึ่งมีหน้าที่เป็นได้ทั้งประธาน กรรม และส่วนขยายของประโยคการใช้คำนามแต่ละชนิดได้ถูกต้องจะทำให้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้ (Content)

ด้านความรู้

คำนาม

1. ความหมายของคำนาม
2. ชนิดของคำนาม
3. หน้าที่ของคำนาม

ด้านทักษะ/กระบวนการ

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์
2. กระบวนการทำงานกลุ่ม

ด้านเจตคติ/คุณลักษณะ

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ชิ้นงาน / ภาระงาน

ใบงาน เรื่อง คำนาม

ตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้	ชิ้นงาน / ภาระงาน	วิธีการ ประเมิน	เครื่องมือ ประเมิน	เกณฑ์การ ประเมิน	ผู้ประเมิน
ด้านความรู้					
นักเรียนอธิบาย ความหมาย และชนิดของ คำนามได้	ใบงานเรื่อง คำนาม	ตรวจใบงาน	แบบประเมิน ใบงาน	ผ่านเกณฑ์ ระดับคุณภาพ พอใช้	อาจารย์ผู้สอน
ด้านทักษะ/กระบวนการ					
นักเรียน วิเคราะห์ชนิด และหน้าที่ของ คำนามใน ประโยคได้	ใบงานเรื่อง คำนาม	ตรวจใบงาน	แบบประเมิน ใบงาน	ผ่านเกณฑ์ ระดับคุณภาพ พอใช้	อาจารย์ผู้สอน
ด้านเจตคติ/คุณลักษณะ					
นักเรียนบอก ความสำคัญ ของการใช้ คำนามใน การสื่อสารได้	ใบงานเรื่อง คำนาม	ตรวจใบงาน	แบบประเมิน ใบงาน	ผ่านเกณฑ์ ระดับคุณภาพ พอใช้	อาจารย์ผู้สอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage)

1. ครูให้นักเรียนดูรูปภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนตอบคำถาม นักเรียนร่วมกันสังเกตและตอบคำถาม จากรูปภาพที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

คน	สัตว์	สิ่งของ	สถานที่
----	-------	---------	---------

- 1.1 นักเรียนทราบหรือไม่ว่า ภาพที่ได้ดูเป็นภาพอะไรบ้าง (แนวคำตอบ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่)
- 1.2 เพราะเหตุใด นักเรียนจึงบอกชื่อรูปภาพนั้น ๆ ได้ตรงกัน และถูกต้อง (แนวคำตอบ เพราะเป็นชื่อเรียกของภาพนั้น ๆ)
- 1.3 คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ คือ คำชนิดใด (แนวคำตอบ คำนาม)

2. ครูชื่นชมนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม พร้อมทั้งเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โดยการสรุปจากคำตอบของนักเรียนว่า คำที่นักเรียนตอบมาจากการดูรูปภาพนั้น คือ คำนาม จากนั้น เชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาเรื่องคำนาม

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 8 กลุ่ม โดยลดความสามารถเก่ง ปานกลางและอ่อน และใช้กลุ่มเดิมทุกกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเข้าสู่กิจกรรมที่ 2 เรื่องเกมจำแนกบัตรคำ โดยครูแจกบัตรคำ จำนวน 20 ใบ ให้แต่ละกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนจัดกลุ่มบัตรคำประเภทต่าง ๆ ออกเป็น 5 กลุ่มโดยสังเกตจากคำที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือคล้ายกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ชื่อทั่วไป

ประเทศ	เศรษฐกิจ	หนังสือ	นักเรียน
--------	----------	---------	----------

กลุ่มที่ 2 ชื่อเฉพาะ

จังหวัดนครปฐม	ประเทศไทย	กล้วยตานี	วันอาทิตย์
---------------	-----------	-----------	------------

กลุ่มที่ 3 ชื่อลักษณะ

แห้ง	องค์	เลา	หลัง
------	------	-----	------

กลุ่มที่ 4 ชื่อหมวดหมู่

ฝูง	โคลง	กลุ่ม	คณะ
-----	------	-------	-----

กลุ่มที่ 5 ชื่อที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “การ” และ “ความ”

ความรัก	ความดี	การวิ่ง	การออกกำลังกาย
---------	--------	---------	----------------

4. ครูถามนักเรียนว่าบัตรคำที่นักเรียนจัดแต่ละกลุ่มมีคำว่าอะไรบ้าง

(**แนวคำตอบ** กลุ่มที่ 1 มีคำว่า ประเทศ เศรษฐกิจ หนังสือ นักเรียน กลุ่มที่ 2 จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย กล้วยตานี วันอาทิตย์ กลุ่มที่ 3 แห้ง องค์ เลา หลัง กลุ่มที่ 4 ฝูง โคลง กลุ่มคณะ กลุ่มที่ 5 ความรัก ความดี การวิ่ง การออกกำลังกาย)

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain) ด้วยผังกราฟิก

5. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเรื่องความหมาย ชนิด และหน้าที่ของคำนามว่า คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ สภาพ อาการและลักษณะซึ่งหมายความรวมถึงสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แบ่งออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่ สามานยนาม วิสามยนาม ลักษณะนาม สมุหนามและอาการนาม มีหน้าที่เป็นประธาน เป็นกรรม และเป็นส่วนขยายในประโยค

6. ครูแจกใบความรู้เรื่องคำนามให้นักเรียนศึกษากลุ่มละ 1 ชุด นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความหมาย ชนิด และหน้าที่ของคำนามที่ครูแจกให้

7. นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาใบความรู้เรื่องคำนาม พร้อมทั้งศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อทำใบงานเรื่องคำนาม โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้เรื่องความหมาย ชนิด และหน้าที่ของคำนามเป็นผังกราฟิก แบบผังแมงมุม (A Spider Map)

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Expand)

8. ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอใบงานเรื่องคำนาม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งเสนอประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา

9. ครูยกตัวอย่างประโยคบนกระดานแล้วถามนักเรียนว่า จากประโยคมีคำนามคือคำว่าอะไรบ้างเป็นคำนามชนิดใด และทำหน้าที่อะไรในประโยค

มนุษย์และลิงกินกล้วยเป็นอาหาร

ประโยค	คำนาม	ชนิดของคำนาม	หน้าที่ของคำนาม
มนุษย์และลิงกินกล้วยเป็นอาหาร	มนุษย์	سامานยนาม	ประธาน
	ลิง	سامานยนาม	ประธาน
	กล้วย	سامานยนาม	กรรม
	อาหาร	سامานยนาม	ขยายกรรม

10. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงตัวอย่างประโยคบนกระดาน โดยมีการซักถาม อภิปราย และสรุปให้นักเรียนเกิดความเข้าใจจนกระจ่างเกี่ยวกับเรื่องชนิดและหน้าที่ของคำนามในประโยค

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluate)

11. นักเรียนร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตนเองว่าผลจากการที่นักเรียนร่วมมือกันทำงานทำให้กลุ่มของตนเองประสบความสำเร็จหรือไม่

12. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งใบงานเรื่องคำนาม พร้อมทั้งร่วมกันตรวจคำตอบ และคัดเลือกผลงานของกลุ่มที่ทำงานดีที่สุดเรียงตามลำดับ จากนั้นครูบันทึกคะแนนลงในแบบบันทึกคะแนน

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยครูสุ่มถามนักเรียนจำนวน 5 คน ว่าคำนามคืออะไร แบ่งออกเป็นกี่ชนิด และทำหน้าที่อะไรบ้าง พร้อมทั้งให้นักเรียนบอกความสำคัญของการใช้คำนามในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยสรุปเป็นข้อ ๆ

(แนวคำตอบ 1. ใช้คำสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง 2. ใช้คำระบุงชี้ถึงสิ่งต่าง ๆ ให้รู้ ว่ากำลังพูดถึงใคร หรืออะไร)

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. รูปภาพ จำนวน 4 รูป
2. เกมจำแนกบัตรคำ 20 ใบ
3. ใบความรู้ เรื่องคำนาม
4. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิตภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. ตัวอย่างประโยค
6. ใบงาน เรื่องคำนาม

บันทึกหลังการสอน

ผลลัพธ์การเรียนรู้.....

.....

ด้านทักษะและกระบวนการ.....

.....

ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....

.....

ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม.....

.....

ความคิดเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ลงชื่อ หัวหน้าสาขาฯ

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินใบงาน เรื่อง คำนาม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง : อาจารย์ผู้สอนประเมินผลงานของนักเรียนตามรายการ แล้วขีด ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่มของผู้รับ การประเมิน	รายการประเมิน															รวม 15 คะแนน					
		อธิบาย ความหมาย ของคำนาม			อธิบาย ความหมาย ชนิดของ คำนาม			จำแนกชนิด ของคำนาม			บอกหน้าที่ ของคำนาม			บอก ความสำคัญ ของการใช้ คำนามใน การสื่อสาร								
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติมากกว่า 3 ครั้ง
- 2 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 2 - 3 ครั้ง
- 1 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 1 ครั้ง

ผ่านเกณฑ์ในระดับ พอใช้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินใบงาน เรื่องคำนาม

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
อธิบายความหมายของคำนาม	อธิบายความหมายของคำนามได้ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	อธิบายความหมายของคำนามไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน 1-2 ประเด็น	อธิบายความหมายของคำนามไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป
อธิบายความหมายชนิดของคำนาม	อธิบายความหมายชนิดของคำนามได้ถูกต้องทุกชนิด	อธิบายความหมายชนิดของคำนามไม่ถูกต้อง 1-2 ชนิด	อธิบายความหมายชนิดของคำนามไม่ถูกต้องมากกว่า 3 ชนิดขึ้นไป
จำแนกชนิดของคำนาม	จำแนกชนิดของคำนามได้ถูกต้องทุกชนิด	จำแนกชนิดของคำนามไม่ถูกต้อง 1-2 ชนิด	จำแนกชนิดของคำนามไม่ถูกต้องมากกว่า 3 ชนิดขึ้นไป
บอกหน้าที่ของคำนาม	บอกหน้าที่ของคำนามได้ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	บอกหน้าที่ของคำนามไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน 1-2 ประเด็น	บอกหน้าที่ของคำนามไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป
บอกความสำคัญของการใช้คำนามในการสื่อสาร	บอกความสำคัญของการใช้คำนามในการสื่อสารได้ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	บอกความสำคัญของการใช้คำนามในการสื่อสารไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน 1-2 ประเด็น	บอกความสำคัญของการใช้คำนามในการสื่อสารไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนมากกว่า 3 ประเด็นขึ้นไป

เกณฑ์การตัดสินผล

12 – 15 คะแนน หมายถึง ดี

8 – 11 คะแนน หมายถึง พอใช้

ต่ำกว่า 8 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

ผ่านเกณฑ์ในระดับ พอใช้

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง : อาจารย์ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องว่าง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1. มีวินัย	1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของครอบครัวและโรงเรียน			
	1.2 มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน มีความรับผิดชอบ			
2. ใฝ่เรียนรู้	2.1 ตั้งใจเรียน			
	2.2 เอาใจใส่ในการเรียน และมีความพยายามในการเรียน			
	2.3 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ			
	2.4 ศึกษาค้นคว้า หาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม			
	2.5 บันทึกรู้ ความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบบางสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้			
3. มุ่งมั่น ในการทำงาน	3.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	3.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติมากกว่า 3 ครั้ง
- 2 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 2 - 3 ครั้ง
- 1 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 1 ครั้ง

ผ่านเกณฑ์ในระดับ พอใช้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
23 - 30	ดี
15 - 22	พอใช้
ต่ำกว่า 15	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คำชี้แจง : อาจารย์ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องว่าง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อกลุ่ม ของผู้รับ การประเมิน	รายการประเมิน															รวม 15 คะแนน				
		การแสดง ความคิดเห็น			การวางแผน ขั้นตอน การทำงาน			การมี ส่วนร่วมใน การทำงาน			ความ รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ มอบหมาย			การรับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่น							
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติมากกว่า 3 ครั้ง
- 2 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 2 - 3 ครั้ง
- 1 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติ 1 ครั้ง

ผ่านเกณฑ์ในระดับ พอใช้

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
การแสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นของตนเอง	สมาชิก 1 คน ไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง	สมาชิกมากกว่า 1 คน ไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง
การวางแผนขั้นตอนการทำงาน	สมาชิกทุกคนร่วมมือกันวางแผนขั้นตอนการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบระเบียบ	สมาชิก 1 คน ไม่ร่วมมือในการวางแผนขั้นตอนการทำงานกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 1 คน ไม่ร่วมมือในการวางแผนขั้นตอนการทำงานกลุ่ม
การมีส่วนร่วมในการทำงาน	สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือในการทำงานด้วยความตั้งใจ	สมาชิก 1 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกมากกว่า 1 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน
ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกทุกคนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ จนงานสำเร็จทันเวลาที่กำหนด	สมาชิก 1 คน ไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย งานสำเร็จทันเวลาที่กำหนด	สมาชิกมากกว่า 1 คน ไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย งานสำเร็จไม่ทันเวลาที่กำหนด
การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	สมาชิกทุกคนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	สมาชิก 1 คน ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	สมาชิกมากกว่า 1 คน ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เกณฑ์การตัดสินผล

12 – 15 คะแนน หมายถึง ดี

8 – 11 คะแนน หมายถึง พอใช้

ต่ำกว่า 8 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

ผ่านเกณฑ์ในระดับ พอใช้

สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. รูปภาพ

คน

สัตว์

สิ่งของ

สถานที่

2. เกมจำแนกบัตรคำ

กลุ่มที่ 1 ชื่อทั่วไป

ประเทศ

เศรษฐกิจ

หนังสือ

นักเรียน

กลุ่มที่ 2 ชื่อเฉพาะ

จังหวัดนครปฐม

ประเทศไทย

กล้วยตานี

วันอาทิตย์

กลุ่มที่ 3 ชื่อลักษณะ

แห้ง

องค์

เลา

หลัง

กลุ่มที่ 4 ชื่อหมวดหมู่

ฝูง

โคลง

กลุ่ม

คณะ

กลุ่มที่ 5 ชื่อที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “การ” และ “ความ”

ความรัก

ความดี

การวิ่ง

การออกกำลังกาย

3. ไบความรู้ เรื่องคำนาม

คำนาม

คำนาม

คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ สภาพ อากาศและลักษณะซึ่งหมายความรวมถึงสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น

สุนัขไม่ชอบกินอาหารเม็ด

วนิดาไปเที่ยวที่ชะอำ

ในแต่ละประโยค คำทุกคำที่พิมพ์ด้วยตัวเน้นเป็นคำนามทั้งหมด ทั้งนี้มีลักษณะแตกต่างกัน จึงแบ่งคำนามออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่

1. **سامานยนาม** คือ คำนามที่เป็นชื่อเรียกโดยทั่ว ๆ ไป ไม่จำเพาะเจาะจง เช่น

นักศึกษาที่หน้าที่ศึกษาหาความรู้

โคแก่ชอบกินหญ้าอ่อน

سامานยนามแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 **سامานยนามใหญ่** คือ คำนามที่เป็นชื่อเรียกของจำพวกใหญ่ ๆ ที่มีจำพวกย่อย ๆ อีก เช่น เสือ นก ปลา งู เรือ หมอ แกง ส้ม กล้วย มด หอย ดาว ฯลฯ

1.2 **سامานยนามย่อย** คือ คำนามที่เป็นชื่อเรียกที่ย่อยลงมาจากسامานยนามใหญ่อีกชั้นหนึ่ง เช่น

นก - นกกระจอก นกกระจิบ นกกระปูด นกดูเหว่า นกเอี้ยง นกนางแอ่น นกคุ้ม

นกแขกเต้า นกแซงแซว นกเค้าแมว นกฮูก นกแก้ว นกเขา

ปลา - ปลาดุก ปลาช่อน ปลากราย ปลากด ปลาสลิด ปลาหมอ ปลากา ปลาชะโด

ปลากรวด ปลาไหล ปลาฉลาด ปลาทุ ปลาสะละ

คำسامานยนามย่อยนี้บางทีจะมีคำบอกชนิดย่อยลงไปอีก เช่น

นกเขา - นกเขาชวา นกเขาไฟ นกเขาใหญ่

ปลาดุก - ปลาดุกอูย ปลาดุกด้าน ปลาดุกเผือก

2. **วิสามานยนาม** คือ คำนามที่เป็นชื่อเรียกเฉพาะของบุคคล สัตว์ สิ่งของและสถานที่ เป็นชื่อที่บัญญัติขึ้นสำหรับใช้เรียกชี้เฉพาะลงไปว่าเป็นใคร หรืออะไร เช่น

มารีชาเป็นคนดี

ใคร ๆ ก็เรียนที่มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. **ลักษณะนาม** คือ คำนามที่ใช้ประกอบ सामानยนาม เพื่อบอกรูปลักษณะ ขนาด หรือ ปริมาณของ सामानยนามนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่จะปรากฏตามหลัง सामानยนามหรือคำวิเศษณ์ บอกร้านวนนับ เช่น

บ้านหลังนี้มีต้นไม้หลายต้น

พระภิกษุรูปนั้นเป็นเจ้าอาวาส

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545: 73-75) ได้แบ่งลักษณะนามไว้ 6 ลักษณะ สรุปได้ ดังนี้

3.1 ลักษณะนามบอกชนิด

ตารางที่ 4 ลักษณะนามบอกชนิด

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
พระองค์	ผู้ที่นับถืออย่างสูง เช่น พระพุทธเจ้า พระราชา เทวดาที่เป็นใหญ่ เจ้านายชั้นสูง
องค์	เจ้านาย เทวดา สิ่งที่เกี่ยวข้องด้วยพระพุทธเจ้า พระราชา หรือเจ้านาย เช่น อวัยวะภายใน เครื่องใช้สอย เป็นต้น
รูป	ภิกษุ สามเณร ปะขาว ชี นักรบต่าง ๆ
ตน	ยักษ์ ภูตผีปีศาจ นักสิทธิ์ เช่น ฤๅษี วิทยาธร
คน	มนุษย์สามัญทั่วไป
ตัว	สัตว์ดิรัจฉาน สิ่งของบางอย่าง เช่น เครื่องเรือน โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง ตะปู ปากกา ตุ๊กตา ฯลฯ
ใบ	ภาชนะทั้งปวง ลูกไม้ ใบไม้ เป็นต้น
เรื่อง	เรื่องราว ข้อความ คดีต่าง ๆ
สิ่ง, อัน	สิ่งของ หรือ กิจการ ที่เป็นสามัญทั่วไป
เสา	ปี ชล่วย
เชือก	ช้างบ้าน
เรือน	นาฬิกา
เล่ม	หนังสือ เกวียน ศัสตราต่าง ๆ เทียน เข็ม ตะไกร ลีว ฯลฯ

3.2 ลักษณะนามบอกหมวดหมู่

ตารางที่ 5 ลักษณะนามบอกหมวดหมู่

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
กอง	ทัพ ทหาร คำทำงานรวมกัน ของที่กองรวมไว้ อัฐิ ทราย ฯลฯ
พวก, เหล่า	คน สัตว์ สิ่งของ ที่อยู่ร่วมกัน และมีลักษณะอย่างเดียวกัน
หมวด	คน สัตว์ สิ่งของ ที่แยกมารวมกันได้
หมู่	คน สัตว์ สิ่งของ ที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ
ฝูง	สัตว์พวกเดียวกันที่ไปด้วยกันเป็นพวก ๆ
คณะ	คนที่อยู่ในสำนักหนึ่ง หรือในหน้าที่ทำการอย่างหนึ่ง หรือในปกครองรวมกัน
นิกาย	นักบวชศาสนาเดียวที่แยกออกเป็นพวก ๆ
สำหรับ, ชุด	คน หรือ สิ่งของที่มีครบตามอัตรา
โรง	ผู้เล่นมหรสพที่มีโรงเล่น เช่น ละคร โขน หนัง ฯลฯ
วง	คนชุดหนึ่งที่ล้อมวงกัน เช่น ตะตะกร้อ เล่นดนตรี เล่นเพลง เล่นสักวา ฯลฯ
ตับ	ของที่ทำให้ติดเรียงกันเป็นพืด เช่น จาก พลุ ลูกปืนปัสตัน ปลาย่า ฯลฯ

3.3 ลักษณะนามบอกสัณฐาน

ตารางที่ 6 ลักษณะนามบอกสัณฐาน

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
วง	ของที่รูปเป็นวง เช่น แหวน กำไล ฯลฯ
หลัง	ของที่มีรูปเป็นหลังคา เช่น เรือน ตึก กูบ ประทุน เก๋ง บุษบก มุ้ง ฯลฯ
แผ่น	ของที่มีรูปแบน ๆ เช่น กระจดาช กระจदान กระจเบื้อง อัฐิ ฯลฯ
ผืน	ของที่มีรูปแบนกว้างใหญ่ เช่น ผ้า เสื่อ พรม กระจแขง หนังสัตว์ ที่ใช้ปู ฯลฯ
แถบ	ของที่แบนแคบแต่ยาว เช่น ผ้าแคบ ๆ แต่ยาว ฯลฯ
บาน	ของเป็นแผ่นที่มีกรอบ เช่น ประตู หน้าต่าง กระจจกเงา กรอบรูป ฯลฯ
ลูก	ของที่มีรูปกลม ๆ เช่น ลูกไม้ ลูกหิน ฯลฯ
แท่ง	ของที่ทึบหนามีรูปยาว ๆ เช่น เหล็ก ตะกั่ว ดินสอ ฯลฯ
ก้อน	ของที่มีรูปเป็นก้อน เช่น ก้อนดิน หิน อัฐิแตก ขนมปัง ฯลฯ
คัน	ของที่มีส่วนสำหรับถือและลาก รูปยาว ๆ เช่น ร่ม ฉัตร ธนู กระจสุณ หน้าไม้ ซ้อน ส้อม ซอ เบ็ด (ที่มีคัน) แร้ว ไถ รถ ฯลฯ
ต้น	ของที่เป็นต้น เช่น ต้นไม้ เส้า ชุง ฯลฯ

3.3 ลักษณะนามบอกสัญฐาน

ตารางที่ 7 ลักษณะนามบอกสัญฐาน

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
กระบอก	ของกลมยาวแต่กลวง เช่น ปล้องไม้ไผ่ ข้าวหลาม พลุ ปืน
เส้น	ของที่เป็นเส้นเล็กยาว เช่น เชือก ลวด ด้าย ฯลฯ
สาย	ของที่เป็นทางยาว เช่น ถนน ทาง ลำน้ำ ฯลฯ
ปาก	เครื่องถักดักสัตว์มีรูปร่างเป็นปากกว้าง เช่น แห อวน สวิง โพงพาง ฯลฯ
ปิ่น	ของที่แบนกว้างเป็นพืดยาว เช่น ดอกที่กว้าง เลื่อย ฯลฯ
ซี่	ของเล็กยาวตั้งเรียงกันเป็นแถว เช่น ซี่กรง ซี่ฟัน ฯลฯ

3.4 ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา

ตารางที่ 8 ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
คู่	ของที่มีชุดละ 2 สิ่ง เช่น รองเท้า ถุงเท้า แจกัน เจึงเทียน ซ้อนกับส้อม ฯลฯ
โหล	ของที่รวมกัน 12 สิ่ง
กู่ลี	ผ้าห่อหนึ่งทีรวมกัน 20 ผืน
ชื่อมาตรา	ของที่ใช้ วัด ตวง ชั่ง และ เวลา เงิน เช่น ทาง 4 โยชน์ เงิน 5 ชั่ง หนัก 2 หาบ
ชื่อภาชนะ	ของที่ตวงด้วยภาชนะนั้น ๆ เช่น น้ำ 5 ตุ่ม น้ำปลา 3 โห เหล้า 1 ขวด เป็นต้น

3.5 ลักษณะนามบอกอาการ

ตารางที่ 9 ลักษณะนามบอกอาการ

ลักษณะนาม	สำหรับใช้กับ
มวน	บุหรี
พับ	ผ้าต่าง ๆ
ม้วน	ยาจืด
กำ, ฟ่อน	ผัก

3.6 ลักษณะนามซ้ำชื่อ सामानยนาบางคำ ที่ไม่ต้องการบอกลักษณะดังข้างบนนี้ เมื่อใช้กับคำวิเศษณ์เช่นนั้น ต้องเอาคำ सामानยนาเดิมนั้นเองมาใช้เป็นลักษณะนามประกอบคำวิเศษณ์นั้น ๆ เช่น

ประเทศสองประเทศ

เมืองสองเมือง

คำ सामานยนาที่ซ้ำกับชื่อข้างหน้า คือ ประเทศ เมือง บ้าน วัด นั้นเรียกว่า ลักษณะนามเหมือนกัน โดยปกติคำลักษณะนามจะอยู่หลังคำประกอบนามที่เป็นจำนวนนับหรือตัวเลข แต่ถ้าจำนวนนับนั้นใช้คำว่า “เดียว” หรือ “หนึ่ง” ลักษณะนามอยู่หน้าคำ “เดียว” และ “หนึ่ง” เช่น

ฉันมีสมุดเล่มเดียวแต่เธอมีหลายเล่ม

แม่บอกว่าแกงนี้ให้ใส่กระเทียมเพียงหัวเดียว

4. สมุหนาม คือ คำนามที่ใช้แสดงหมวดหมู่ของ सामานยนา และ วิสามานยนา เช่น

ฝูงนกกำลังบินกลับรัง

คณะนาฏศิลป์ไทยเดินทางไปเผยแพร่วัฒนธรรมที่ประเทศเกาหลี

สมุหนาม จำแนกเป็นชนิดย่อยได้ 2 ชนิด คือ

4.1 คำที่ทำหน้าที่แสดงหมวดหมู่ของ सामานยนา และ วิสามานยนา ซึ่งจะปรากฏอยู่ข้างหน้า सामานยนา และ วิสามานยนา เช่น

พวกชาวบ้านรวมตัวกันประท้วงเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ฝูงชนกำลังบ้าคลั่งกรูกันเข้าทำลายทรัพย์สินต่าง ๆ

4.2 คำนามที่เป็นชื่อสถานที่หรือองค์กรต่าง ๆ แต่สมมุติให้เป็นบุคคลซึ่งหมายถึงกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในสถานที่หรือองค์กรนั้น ๆ เช่น

บริษัทนี้กำลังรับสมัครบุคคลเป็นจำนวนมาก

โรงเรียนทุกแห่งต้องการนักเรียนที่มีความประพฤติดี

คำสมุหนามในข้อ 4.1 ต้องทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรม หรือส่วนขยายของประโยคได้เหมือนกับ सामานยนา จึงนับว่าเป็นสมุหนาม แต่ถ้าทำหน้าที่ประกอบนามอื่น ๆ เพื่อแสดงลักษณะของนามนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้นจะเป็นลักษณะนาม เช่น

โขลงช้างกำลังออกหากิน (สมุหนาม)

ช้างโขลงหนึ่งกำลังออกหากิน (ลักษณะนาม)

ฝูงปลาแหวกว่ายในลำธาร (สมุหนาม)

ปลาฝูงนั้นกำลังแหวกว่ายในลำธาร (ลักษณะนาม)

คำสมุหนามในข้อ 4.2 ต้องเป็นสมมุติบุคคลจึงจะนับว่าเป็นสมุหนาม แต่ถ้ามีความหมายถึงสถานที่หรือองค์กรตามรูปศัพท์จะเป็นนามชนิดอื่น เช่น

กรมพลศึกษากำลังคัดตัวนักกีฬา	(สมุหนาม)
ฉันไปติดต่อราชการที่กรมพลศึกษา	(วิสามัญนาม)
บริษัทของเขาตั้งอยู่ที่ถนนสุริวงค์	(สามัญนาม)

5. **อาการนาม** คือ คำนามที่เกิดจากการใช้คำ “การ” และ “ความ” นำหน้าคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ ทำให้คำกริยาและคำวิเศษณ์นั้นสื่อสารความหมายเป็นนามธรรม คือ เป็นคำนาม ที่บอกความหมายของสิ่งที่ไม่มรูปร่าง เช่น

ความรัก ประดุจน้ำทิพย์ชโลมใจให้เป็นสุข

เขาไม่เอาใจใส่ในการเรียนเหมือนก่อน

การใช้คำ “การ” และ “ความ” นำหน้ามีข้อสังเกต ดังนี้

5.1 ใช้คำ “การ” นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางกายและวาจา เช่น

การพูด เป็นทักษะทางภาษาที่ฝึกฝนได้

การนอนหลับ เป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่ง

5.2 ใช้คำ “ความ” นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปในทางจิตใจ หรือการแสดงความคิดในทางนามธรรม และใช้นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น

ความรู้ นำมาซึ่งความก้าวหน้าของชีวิต

เขาเป็นคนปราศจาก**ความรู้**ลึกลับ

5.3 คำ “การ” และ “ความ” นี้ถ้านำหน้าคำชนิดอื่นนอกเหนือจากคำกริยา และคำวิเศษณ์ไม่นับว่าเป็นอาการนาม แต่เป็นสามัญนาม เช่น

ความ วัวยังไม่วาย**ความ**ควายเข้ามาแทรก

เขาชอบเล่น**การเมือง**เป็นชีวิตจิตใจ

กำชัย ทองหล่อ (2556: 201) ได้ให้ข้อสังเกตการใช้ “การ” และ “ความ” ดังนี้

คำว่า “การ” มักใช้นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางกายและวาจา เช่น การยืน กานเดิน การนั่ง การนอน การวิ่ง การกิน การดื่ม การหาวนอน การพูด การเจรจา กราปราศรัย การออกเสียง ฯลฯ

คำว่า “ความ” มักใช้

1. นำหน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางจิตใจหรือคำที่แสดงความคิดทางนามธรรม เช่น ความคิด ความฝัน ความรู้ ความดำริ ความเข้าใจ ความก้าวหน้า ความเสื่อม ความเจริญ ความกดดัน ความท้อถอย ความรัก ความเกลียด ความเกิด ความตาย ความรุ่งโรจน์ ฯลฯ

2. นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความดี ความชั่ว ความสูง ความยาว ความเร็ว ความสวย ความสะอาด ความไว ความถี่ ความทึบ ความหรรษา ฯลฯ

หน้าที่ของค่านาม

1. เป็นประธานอยู่ในภาคประธานของประโยค โดยเป็นผู้กระทำหรือแสดงอาการในประโยค
2. เป็นกรรมอยู่ในภาคแสดงของประโยค โดยเป็นสิ่งที่ถูกกระทำ
3. เป็นบทขยาย โดยขยายประธานในภาคประธานและขยายกรรมในภาคแสดง
4. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
5. ใบงาน เรื่องค่านาม 6

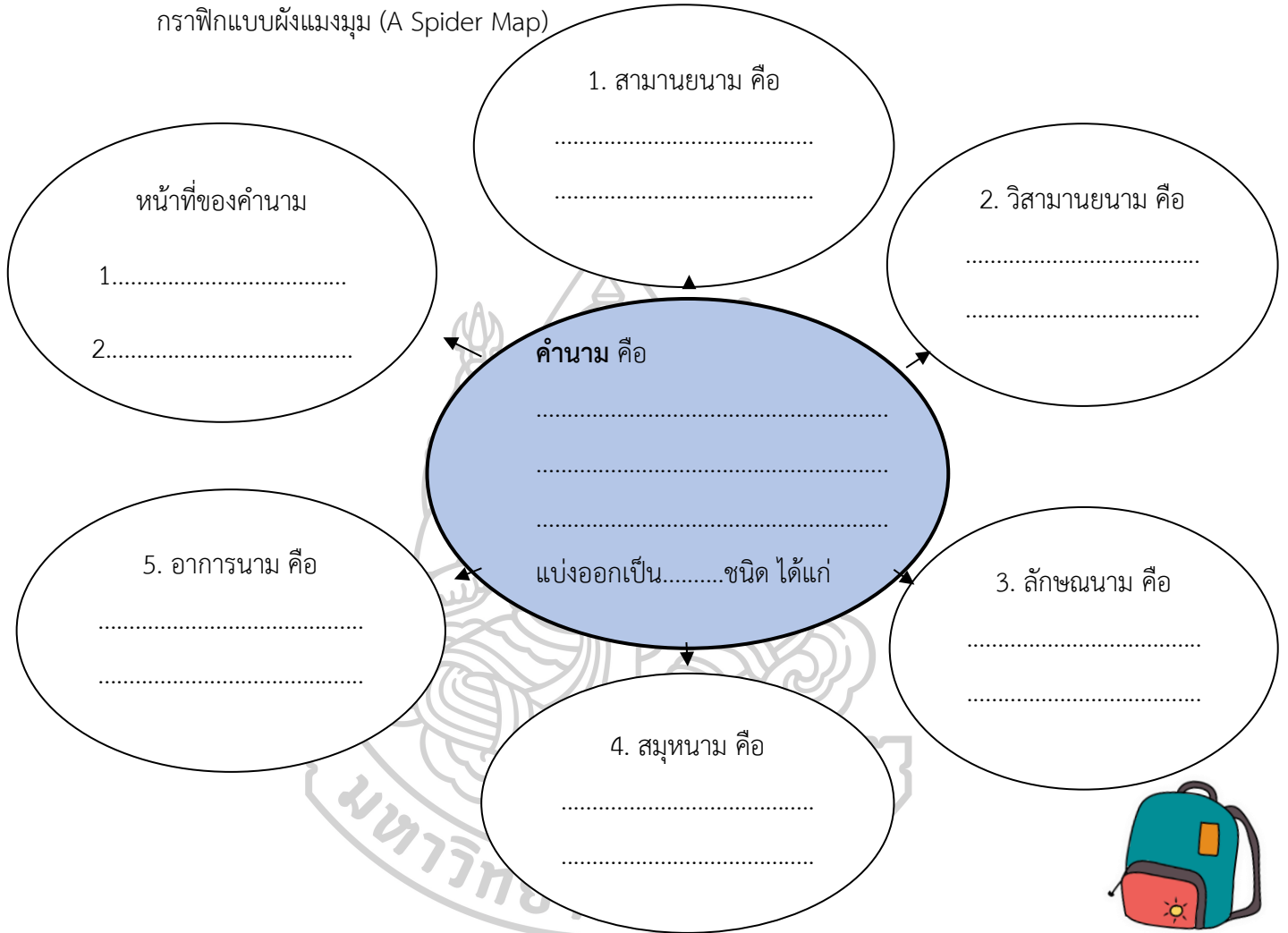

ใบงาน เรื่อง คำนาม

คำชี้แจง ตอนที่ 1 นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาใบความรู้เรื่อง คำนาม โดยใช้ผัง กราฟิกแบบผังแมงมุม (A Spider Map)

ตอนที่ 2 นักเรียนแต่งประโยค พร้อมทั้งระบุคำ ชนิด และหน้าที่ของคำนามในประโยคให้ถูกต้อง

ประโยค	คำนาม	ชนิดของคำนาม	หน้าที่ของคำนาม
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

คำนามมีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างไร (ระบุอย่างน้อย 3 ข้อ)

.....

.....

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย

เรื่องชนิดของคำ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย
สาขาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง ชนิดของคำ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมทั้งหมด 30 คะแนน
2. ระยะเวลาในการทำข้อสอบ 30 นาที
3. เปิดแบบทดสอบเมื่อได้รับอนุญาต
4. การตอบแบบทดสอบให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท x ทับตัวอักษร ก ข ค ง หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ตัวอย่างการตอบลงในกระดาษคำตอบ ถ้านักเรียนเลือกข้อ ก ให้เขียน ดังนี้
เมื่อนักเรียนต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ จากข้อ ก เป็น ค ให้ปฏิบัติดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.	X			
ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.	X		X	

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการไวยากรณ์ไทย
สาขาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่องชนิดของคำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท ทับตัวอักษร ก ข ค ง หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดคือความหมายของคำนาม
 - ก. คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ เป็นรูปธรรมเท่านั้น
 - ข. คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต
 - ค. คำที่มาข้างหน้าในการสื่อสารบอกความประสงค์หรือความเกี่ยวข้อง
 - ง. คำที่ใช้เชื่อมคำกับคำ ข้อความกับข้อความ ประโยคกับประโยคหรือเชื่อมความให้สละสลวย

2. คำที่ขีดเส้นใต้ข้อใดเป็นคำนาม

ก. แม่จ่ายเงินมือเป็น <u>มัน</u>	ข. นักเรียนขีดพื้นจนขึ้น <u>มัน</u>
ค. เขาซื้อ <u>มัน</u> มาทำอาหาร <u>สัตว์</u>	ง. แม่ทำงานหน้าเป็น <u>มัน</u> อยู่ในครัว

3. ประโยคใดมีคำนามมากที่สุด
 - ก. พลายงามเดินทางไปหาย่าที่เมืองกาญจนบุรี
 - ข. บุตรชาย 2 คนของพี่น้องมีความสามัคคีกันดี
 - ค. มียักษ์ตนหนึ่งชื่อโมยราฟไปช่วยทศกัณฐ์รบกับพระราม
 - ง. หมู่ลูกเสือจำนวน 30 คน เดินทางไปอบรมที่ค่ายวชิราวุธด้วยความพร้อมเพรียง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 4

เมื่อทรงสร้างพระราชนัดดาขึ้นแล้วทรงโปรดฯ ให้หรือพระที่นั่งองค์ใหญ่ซึ่งปลูกค้ำไว้ที่เกาะสีชังมาสร้างเป็นพระที่นั่งวิมานเมฆ

4. ข้อความข้างต้นมีคำนามทั้งหมดกี่คำ

ก. 4 คำ	ข. 5 คำ
ค. 6 คำ	ง. 7 คำ

5. ข้อใดคือความหมายของคำสรรพนาม
- คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่
 - คำที่ใช้แทนคำนาม ใช้เมื่อไม่ต้องการกล่าวคำนามนั้นซ้ำหลายครั้ง
 - คำที่แสดงการกระทำของคำนาม หรือแสดงการกระทำของประโยค
 - คำที่ใช้แทนคำนามข้างหน้าทีกล่าวมาก่อนแล้ว เพื่อแสดงความหมายว่าแยกออกเป็นส่วน ๆ
6. ข้อใดมีคำสรรพนามครบทั้งคำบุรุษที่ 1 2 และ 3
- ฉันไม่อยากให้เธอไปอยู่กับเขาเลย
 - ฉันไม่เคยสนใจว่าใครจะมารู้ฉัน
 - เธออ่านเสียสิ ฉันว่าเรื่องนี้ดีมากเลยนะ
 - คุณต้องการสิ่งใดก็บอกกับเธอได้นะ เธอจะคอยรับใช้คุณ
7. ข้อใดมีคำสรรพนามมากที่สุด
- สิ่งนี้จะใช้ประโยชน์ได้ทุกทางอย่างไม่น่าเชื่อ
 - ไทยคมเป็นชื่อของดาวเทียมที่ไทยสร้างขึ้นเอง
 - พวกเราดีใจที่ชาติเราเจริญทัดเทียมใคร ๆ เขาเสียที
 - ที่ไหนในโลกก็มีส่วนรับรู้ข่าวสารที่สำคัญได้พร้อม ๆ กัน
8. คำสรรพนามในข้อใดทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค
- ตำรวจจับพวกมันให้ได้
 - หนังสือเล่มนี้เป็นของใคร
 - เธอไปพบผู้จัดการมารี
 - ถึงอย่างไรเธอก็ต้องถูกทำโทษ
9. ข้อใดคือความหมายของคำกริยา
- คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่
 - คำที่เป็นนามธรรม ใช้เรียกสิ่งที่ไม่มรูปร่าง มักจะมีคำว่า “การ” และ “ความ”
 - คำที่แสดงอาการของคำนามหรือคำสรรพนาม เพื่อให้รู้ว่ากำลังทำอะไรหรือเป็นอย่างไร
 - คำที่ใช้แทนคำที่ผู้พูดได้กล่าวแล้วเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้ฟังและผู้พูด เพื่อไม่ต้องกล่าวคำนามซ้ำอีก

10. “ฉันทพิศุตเสียงดัง” คำว่า “พิศุต” เป็นคำกริยาชนิดใด
 ก. สกรรมกริยา ข. อกรรมกริยา
 ค. กริยานุเคราะห์ ง. วิกตรรกกริยา
11. “พีสาวของฉันทนอนดูโทรทัศน์ทุกคืน” คำว่า “ดู” ทำหน้าที่ใดในประโยค
 ก. เป็นส่วนขยายกริยา ข. เป็นคำนาม
 ค. เป็นส่วนแสดงในภาคแสดง ง. เป็นส่วนขยายนาม
12. ข้อใดใช้คำกริยาต่างจากพวก
 ก. คุณแม่สวยมากคืนนี้ ข. พ่อเป็นทหาร
 ค. แมวคือสัตว์เลี้ยงชนิดหนึ่ง ง. น้องคล้ายคุณยายมาก
13. ข้อใดจับคู่คำวิเศษณ์และความหมายได้ถูกต้อง
 ก. นิยมวิเศษณ์ - บอกความไม่ชี้เฉพาะ ข. ปฤจฉาวิเศษณ์ - บอกเวลา
 ค. ประติชญาวิเศษณ์ - บอกความปฏิเสธ ง. ลักษณะวิเศษณ์ - บอกลักษณะ
14. คำว่า “หน้า” ในข้อใดเป็นคำวิเศษณ์
 ก. ห้ามทำฉันทขายหน้านะ ข. เธอมีหน้าตาน่ารัก
 ค. ไอติมชอบนั่งแถวหน้า ง. โดยหน้าที่แล้วเราต้องทำ
15. คำว่า “นะคะ” เป็นคำวิเศษณ์ชนิดใด
 ก. ประพันธวิเศษณ์ ข. ปฤจฉาวิเศษณ์
 ค. ประติเชษฐวิเศษณ์ ง. ประติชญาวิเศษณ์
16. ข้อใดมีคำวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม
 ก. ดินเหนียวหนักลุ่มฝนก็ทนไม่ไหว ข. การเลือกที่นั่นไม่ยากลำบากนัก
 ค. ควรปลูกในนากระหน่ำไปตามคัน ง. ขอให้หน้าเดินได้ระบายไป

17. ข้อใดมีคำวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยายคำกริยา
- ในแม่น้ำมีเรือยนต์ลำใหญ่
 - พราหมณ์เฒ่าเป็นคนเจ้าปัญญา
 - ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์มากมาย
 - นักเรียนกำลังสนใจคอมพิวเตอร์พกพาเครื่องใหม่
18. ข้อใดใช้คำวิเศษณ์ต่างจากพวก
- เด็กผู้ชายกินอาหารจุกว่าเด็กผู้หญิง
 - เขาเป็นคนตัวเล็กแต่ใจใหญ่
 - นักร้องคนนั้นร้องเพลงได้ไพเราะมาก
 - คุณช่วยลุงคนแก่ข้ามถนนด้วย
19. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
- คำบุพบทบอกสถานที่ ได้แก่ คำว่า นอก ใน เหนือ ใต้ ใกล้ ใกล้ ฯลฯ
 - คำบุพบท คือ คำที่ใช้นำหน้าคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์
 - คำบุพบท ทำหน้าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนาม หรือคำสรรพนามในประโยค
 - คำบุพบท แบ่งออกเป็น 4 ชนิด บอกเวลา บอกสถานที่ บอกความเกี่ยวข้อง และบอกความประสงค์
20. คำที่ขีดเส้นใต้ในข้อใดเป็นคำบุพบท
- คนแก่มักทำอะไรเชิงซ้ำ
 - วินัยเป็นคนเห็นแก่ได้
 - ตาชุนนี้แก่แต่หน้าตาอายุยังน้อยอยู่เลยนะ
 - กล้วยเครื่องนั้นแก่แล้วไปตัดเสียบเถาะ
21. คำว่า “เพื่อ” ในข้อใดเป็นคำบุพบทหน้าหน้าคำนาม
- ลิซ่าเก็บออมเงินเพื่อใช้ในวันข้างหน้า
 - พ่อแม่ทำงานหนักมากเพื่อพวกเราทุกคน
 - นักเรียนควรตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตของตนเอง
 - บรรพบุรุษของเราสละชีวิตเพื่อรักษาแผ่นดินไทย

22. ข้อใดใช้คำบุพบทต่างจากข้ออื่น
- อยู่ที่ฟ้าไม่ต้องกลัวฝน
 - คนตาบอดคลำทางด้วยไม้เท้า
 - สิงโตเป็นสัตว์ที่ดุร้ายมันชอบอาศัยอยู่ในป่า
 - บ้านของท่านตะวันอยู่ใกล้โรงเรียนมาก
23. ข้อใดคือความหมายของคำสันธาน
- คำที่ใช้เชื่อมคำกับคำ ข้อความกับข้อความ ประโยคกับประโยค
 - คำที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนาม คำสรรพนาม หรือคำกริยา
 - คำที่มาข้างหน้าในการสื่อสาร อยู่ทั้งหน้าคำนาม หรือคำสรรพนาม
 - คำที่ใช้แทนนามที่กล่าวมาแล้ว หรือปรากฏอยู่เฉพาะหน้า เพื่อบอกความชี้เฉพาะ
24. “เครื่องบินตกเพราะสภาพอากาศแปรปรวน” มีคำเชื่อมใดอยู่ในประโยค
- เชื่อมความคล้ายตามกัน
 - เชื่อมความขัดแย้งกัน
 - เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผล
 - เชื่อมความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง
25. ข้อใดเป็นการใช้คำสันธานที่เชื่อมข้อความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง
- เธอจะทำการบ้านหรือจะดูโทรทัศน์
 - แม้เขาจะขยันแต่ก็ยังไม่สอบตก
 - พอล้างมือเสร็จก็ไปรับประทานอาหาร
 - เพราะเขาประมาทจึงประสบอุบัติเหตุ
26. ข้อใดเป็นการใช้คำสันธานที่เชื่อมข้อความคล้ายตามกัน
- ทั้งเขาและเธอชอบกินพิซซ่า
 - เขาร้องเพลงไม่เก่งแต่เต้นได้ดีมาก
 - ถ้าเธอไม่ว่างฉันจะไปซื้อของกับเขา
 - กว่าจะทำการบ้านเสร็จก็หมดเวลาส่งแล้ว

27. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. คำอุทาน มี 2 ชนิด คือ อุทานบอกอาการและอุทานเสริมบท
- ข. เครื่องหมายที่ใช้กำกับคำอุทานบอกอาการ คือ เครื่องหมายปรีศน์ (!)
- ค. คำอุทาน คือ คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ หรือความรู้สึกของผู้พูด
- ง. คำอุทานจะไม่มี ความหมายตรงตามถ้อยคำ แต่จะมีความหมายเน้นความรู้สึก

28. “แม่เจ้าไวย! บ้านหลังใหญ่โตมโหฬาร” คำอุทานในประโยค เป็นคำอุทานชนิดใด

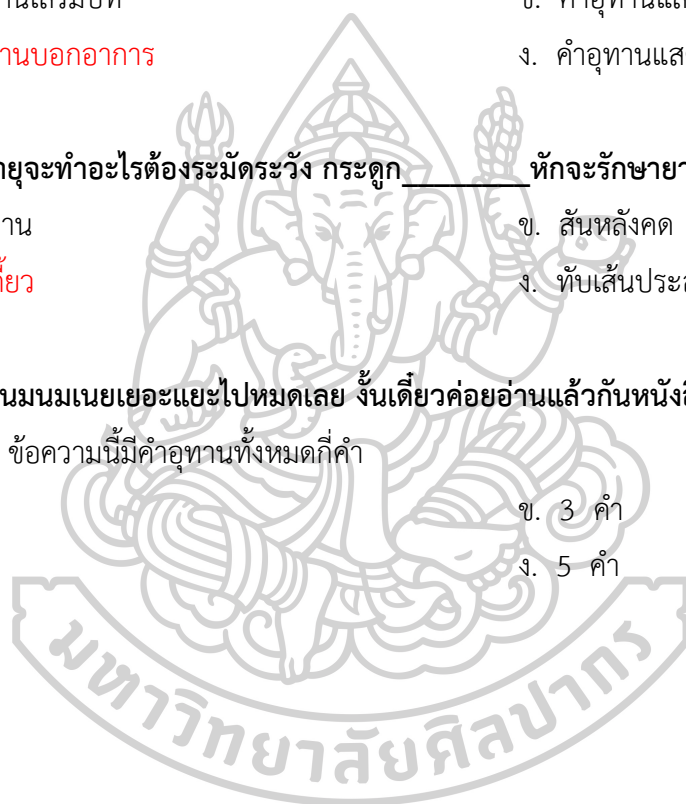
- ก. คำอุทานเสริมบท
- ข. คำอุทานแสดงความตกใจ
- ค. คำอุทานบอกอาการ
- ง. คำอุทานแสดงความประหลาดใจ

29. “คนสูงอายุจะทำอะไรต้องระมัดระวัง กระตุก _____ หักจะรักษายาก” ควรเติมคำอุทานใด

- ก. เชิงกราน
- ข. สันหลังคด
- ค. กระเดี้ยว
- ง. ทับเส้นประสาท

30. “ไอ้โฮ! ขนมนมเนยเยอะเยอะไปหมดเลย ฉันเดี๋ยวล้ออ่านแล้วกันหนังสือหนังหานะกินก่อนดีกว่า ไชโย!” ข้อความนี้มีคำอุทานทั้งหมดกี่คำ

- ก. 2 คำ
- ข. 3 คำ
- ค. 4 คำ
- ง. 5 คำ

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
เรื่องชนิดของคำ ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก**

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

2. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

3. การประเมินความคิดเห็นของนักเรียนให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	3	2	1
1. ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.1 กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจสามารถปฏิบัติได้			
1.2 กิจกรรมทุกขั้นตอนมีความต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกัน			
1.3 กิจกรรมมีสื่อการสอนที่หลากหลายช่วยสร้างความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น			
1.4 กิจกรรมการทำงานกลุ่มเปิดโอกาสให้ร่วมกันสำรวจค้นหาและแสดงความคิดเห็นทำให้มีความเข้าใจในบทเรียน			
2. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้			
2.1 บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเองเอื้อต่อการเรียนการสอน			
2.2 บรรยากาศในการเรียนรู้มีความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ			
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
3.1 ช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายและไม่เคร่งเครียดในการเรียน			
3.2 กิจกรรมช่วยให้เข้าใจเรื่องชนิดของคำมากยิ่งขึ้น			
3.3 เกิดการเรียนรู้ เกิดคำถาม เกิดความคิด เสาะแสวงหาความรู้ หาคำตอบ และสรุปด้วยตนเอง			
3.4 ผังกราฟิกช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องชนิดของคำได้ง่ายขึ้น			

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแผนการจัดการ
 ดัชนีการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
	1	2	3		
1. สารสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
3. สารการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.4 เป็นไปตามขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.4 เป็นไปตามขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.4 เป็นไปตามขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.4 เป็นไปตามขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.4 เป็นไปตามขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
	1	2	3		
1. สารสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. สารการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.4 เป็นไปตามขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 18 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
	1	2	3		
1. สารสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. สารการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.2 สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.4 เป็นไปตามขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 19 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย

ข้อที่	ผลการประเมิน			IOC	การแปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
6	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
7	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
14	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 19 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบและความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย (ต่อ)

ข้อที่	ผลการประเมิน			IOC	การแปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3		
26	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
32	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
33	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
36	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
37	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
38	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
39	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
40	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
41	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
42	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
43	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
44	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
45	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 20 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย				แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย			
ข้อที่	p	r	คุณภาพข้อสอบ	ข้อที่	p	r	คุณภาพข้อสอบ
1	0.49	0.15	ใช้ไม่ได้	26	0.31	0	ใช้ไม่ได้
2	0.41	0.21	ใช้ได้	27	0.1	-0.1	ใช้ไม่ได้
3	0.56	0.21	ใช้ได้	28	0.23	0.26	ใช้ได้
4	0.49	0.36	ใช้ได้	29	0.21	0.21	ใช้ได้
5	0.26	0.1	ใช้ไม่ได้	30	0.26	0.21	ใช้ได้
6	0.38	0.46	ใช้ได้	31	0.23	0.05	ใช้ไม่ได้
7	0.13	-0.1	ใช้ไม่ได้	32	0.18	0.05	ใช้ไม่ได้
8	0.26	0.31	ใช้ได้	33	0.15	0	ใช้ไม่ได้
9	0.41	0.21	ใช้ได้	34	0.26	0.1	ใช้ไม่ได้
10	0.28	0.36	ใช้ได้	35	0.33	0.56	ใช้ได้
11	0.26	0.31	ใช้ได้	36	0.38	0.05	ใช้ไม่ได้
12	0.44	0.36	ใช้ได้	37	0.46	0.31	ใช้ได้
13	0.31	0.51	ใช้ได้	38	0.51	0.41	ใช้ได้
14	0.38	0.26	ใช้ได้	39	0.31	0.62	ใช้ได้
15	0.46	0.41	ใช้ได้	40	0.33	0.36	ใช้ได้
16	0.26	0.31	ใช้ได้	41	0.23	0.26	ใช้ได้
17	0.33	0.05	ใช้ไม่ได้	42	0.44	0.36	ใช้ได้
18	0.41	0.21	ใช้ได้	43	0.26	0.1	ใช้ไม่ได้
19	0.31	0	ใช้ไม่ได้	44	0.44	0.36	ใช้ได้
20	0.36	0.21	ใช้ได้	45	0.18	0.05	ใช้ไม่ได้
21	0.21	0	ใช้ไม่ได้				
22	0.41	0.21	ใช้ได้				
23	0.33	0.36	ใช้ได้				
24	0.33	0.21	ใช้ได้				
25	0.23	0.26	ใช้ได้				

KR-20 Reliability = 0.80

ตารางที่ 21 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	การแปลผล
		1	2	3		
ด้านการจัดการเรียนรู้						
1	กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจสามารถปฏิบัติได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	กิจกรรมทุกขั้นตอนมีความต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกัน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	กิจกรรมมีสื่อการสอนที่หลากหลายช่วยสร้างความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	กิจกรรมการทำงานกลุ่มเปิดโอกาสให้ร่วมกันสำรวจค้นหาและแสดงความคิดเห็นทำให้มีความเข้าใจในบทเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้						
5	บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเองเอื้อต่อการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	บรรยากาศในการเรียนรู้มีความสุขสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
7	ช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายและไม่เคร่งเครียดในการเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
8	กิจกรรมช่วยให้เข้าใจเรื่องชนิดของคำมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	เกิดการเรียนรู้ เกิดคำถาม เกิดความคิด เสาะแสวงหาความรู้หาคำตอบ และสรุปด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10	ผังกราฟิกช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องชนิดของคำได้ง่ายขึ้น	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลักการใช้ภาษาไทยเรื่องชนิดของคำของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

นักเรียนคนที่	ก่อนเรียน Pre- test	หลังเรียน Post-test
1	14	27
2	15	24
3	11	20
4	13	25
5	8	17
6	14	23
7	9	14
8	6	12
9	5	15
10	16	23
11	8	14
12	14	18
13	12	20
14	12	22
15	9	11
16	9	13
17	10	19
18	10	21
19	15	25
20	12	23
21	14	22
22	15	28
23	9	20
24	10	23
25	15	18
26	13	19

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลักการใช้ภาษาไทยเรื่องชนิดของคำของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก (ต่อ)

นักเรียนคนที่	ก่อนเรียน Pre- test	หลังเรียน Post-test
27	16	20
28	9	19
29	16	28
30	14	21
31	19	27
32	17	22
33	17	21
34	12	27
35	6	14
36	20	28
37	12	19
38	12	27
39	17	18
คะแนนเต็ม	30	30
(M)	12.43	20.69
(S.D.)	3.62	4.70

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสุกัญญา อังเพชร

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2560 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม
จังหวัดนครปฐม

